

Bulletin advokacie

Nabídka výhodných telekomunikačních služeb pro advokáty a advokátní kanceláře • Delegace hongkongských advokátů navštívila ČAK • Vybrané problémy obecné části návrhu trestního zákoníku ČR 2007 z hlediska obhajoby (2. část) • K rozhodování jediného akcionáře v působnosti valné hromady •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Žofínské fórum k elektronizaci justice

(více na str. 4 – 6)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec, JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
JUDr. Václav Mandák, CSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného a balného. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí se
obracejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 19. června 2008 v nákladu
12 300 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
IMPAX, spol. s r. o.

Fotografie na obálce:
Jakub Stadler

Tisk: PBtisk s.r.o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

úvodník

Aleš Pejchal: **S Lisabonem na věčné časy?** 3

aktuality

Elektronizace justice na 79. žofinském fóru

Doris Antonyová, František Korbek 4

4. ročník soutěže Právník roku 2008 vyhlášen 7

Nabídka výhodných telekomunikačních služeb

pro advokáty a advokátní kanceláře red. 8

Delegace hongkongských advokátů navštívila ČAK

Lenka Eisenbruková 10

EELA - příležitost pro advokáty specializující se

na pracovní právo Nataša Randlová 12

Vyhlášen 1. ročník soutěže Právníká firma roku 14

z právní teorie a praxe

články

shrnutí 16

Vybrané problémy obecné části návrhu trestního zákoníku ČR 2007 z hlediska obhajoby (2. část)

Vladimír Kratochvíl 17

Smlouva o tichém společenství Karel Marek 25

K rozhodování jediného akcionáře v působnosti

valné hromady Zbyšek Kordač 28

Opět (administrativně) rozdělené byty?

Stanislav Křeček 30

Náklady řízení při změně žaloby a povinnost překladu

písemností Luboš Chalupa 32

Ochrana osobních práv zaměstnance

Ladislav Jouza 34

Zájezd jako stěžejní právní pojem v podnikání

v cestovním ruchu Monika Bandúrová 38

Doručování rozhodčích nálezů Michal Žíla 40

z judikatury

I. Otázky, které (ne)přezkoumává soud ohledně účtování tarifních úkonů ve vztahu k účasti obhájce na vyšetřovacích úkonech

**II. Kdy nepřísluší advokátovi paušální náhrada
podle § 14 odst. 2 advokátního tarifu** 42

Přehled rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR

**vztahujících se k problematice rozhodčího řízení
s komentářem (za období leden 2007 – únor 2008)** 43

Ad: K odpovědnosti manžela za závazky v SJM

přijaté druhým z manželů 46

Z judikatury Soudu I. instance při Evropské unii 47

z odborné literatury

Bělohlávek, A. J. - Hótová, R.: Cenová regulace z pohledu tuzemské, komunitární a mezinárodní úpravy a ochrany investic (Karel Marek).....	53
Marek, Karel - Žváčková, Lenka: Obchodní podmínky, obchodní zvyklosti a vykládací pravidla (Petr Průcha)	54

z advokacie

sloupek Karla Čermáka

Vzpomínky sekundána	56
---------------------------	----

z české advokacie

Regiony se představují: Severní Morava Aleš Videnský	57
Z kárné praxe Jan Syka	61
Pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu advokacie u společností s ručením omezeným	63
Návštěva francouzských advokátů v Hradci Králové	
Milan Jelínek	65
Z jednání představenstva ČAK ichta	66

z Evropy

Problematika diskriminace účastníků občanskoprávních sporů s mezinárodním prvkem z důvodu jejich státní příslušnosti Pavel Simon	67
Záhřeb 2008 Petr Poledník	70
Početní stavy advokátů a koncipientů v Rakousku V. M.	70

informace a zajímavosti

měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	72
A opět normalizovaná úprava právnických písemností – 2. část Věra Hartmannová	73
Konference na téma „Praktické formy výuky práva“	
Daniela Kovářová	74

nakonec

Z právníkova zápisníku Petr Hajn	76
Kresba Lubomíra Lichého	77
Víte, že... Stanislav Balík	77
Inhaltsverzeichnis	78
Zusammenfassung	79
Summary	80
Table of Contents	81

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasilaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasilané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- svoji portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

S Lisabonem na věčné časy?

Dne 13. prosince 2007 byly slavnostně podepsány

nejvyššími představiteli 27 členských států Evropské unie v Lisabonu texty Smluv o Evropské unii a o fungování Evropské unie, jež jsou nepřesně nazývány „Lisabonskou smlouvou“. Rok 2008 je tedy rokem ratifikací těchto smluv jednotlivými členskými státy, ať už parlamentní cestou, či referendem (Irsko), v mnoha zemích za přispění rozhodnutí ústavních soudů, které ony smlouvy poměrují s tím kterým ústavním pořádkem.

Texty, až na malé výjimky téměř shodné s textem, referendy ve Francii a Nizozemí před třemi roky odmítnuté Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu, přinášejí v případě ratifikace všemi členskými státy Evropské unie zásadní změnu v otázce suverenity jednotlivých členských zemí a tím i zásadní změnu nejen v legislativním procesu (včetně zkrácení lhůt pro národní parlamenty při schvalování norem evropského práva), ale i v justičním systému, kdy judikatura národních soudů bude daleko více závazně ovlivňována rozhodnutími Evropského soudního dvora v Lucemburku. Pro českou advokacii to bude znamenat, že prozatím zřídka kdy navrhované a našimi soudy nevyužívané předběžné otázky pro výklad evropského práva k Evropskému soudnímu dvoru by nabyly nebývalého rozměru.

Dovolím si učinit dvě poznámky k prozatím toliko politickému textu, jenž má šanci, s ohledem na shora uvedené, stát se základním pramenem práva České republiky. Preambule Smlouvy o Evropské unii nově obsahuje i následující konstatování: „...*Inspirující se evropským kulturním, náboženským a humanistickým odkazem, ze kterého vzešly všeobecné hodnoty nedotknutelných a nezadatelných práv lidských bytostí, demokracie, rovnosti, svobody a právního státu...*“ Tento text je doslovně převzat z Preambule Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu. Dle mého názoru jde o text velice diskutabilní. Vždyť v době, kdy veškeré evropské státy se více méně potýkaly s větší či menší mírou absolutismu, oligarchie či dokonce diktatury, to nebyla Evropa, ale Spojené státy americké, které jako jediné mílovými kroky mířily k ideálu demokracie, svobody a právního

státu pod vlajkou Jeffersonovy Deklarace nezávislosti a především své Ústavy. A proto si na tomto místě neodpustím citovat z Rawlsovy „Teorie spravedlnosti“: „*Teorie jakkoli vytríbená a úsporná, musí být revidována, je-li nepravdivá; obdobně musejí být jakkoliv účinné a dobře zorganizované zákony a ústavy změněny nebo odstraněny, jsou-li nespravedlivé.*“

Poznámka druhá. Článek 1. odstavec 1. Protokolu o uplatňování Listiny základních práv Evropské unie v Polsku a ve Spojeném království praví: „*Listina nerozšiřuje možnost Soudního dvora Evropské unie ani jakéhokoliv soudu Polska či Spojeného království shledat, že právní a správní předpisy, zvyklosti nebo postupy Polska či Spojeného království nejsou v souladu se základními právy, svobodami nebo zásadami, které Listina potvrzuje.*“ Zbylých 25 členských států včetně České republiky v případě ratifikace výše uvedených smluv na tom bude zcela opačně. A poměrně rychle se můžeme (i když nemusíme) dočkat odpovědi na předběžnou otázku položenou Evropskému soudnímu dvoru např. ve věci dekretů prezidenta republiky (tzv. Benešových dekretů) ve zcela jiném duchu, než tomu doposud bylo v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku i Ústavního soudu České republiky.

Protože tento úvodník je psán v květnu, jsem prozatím jenom zvědavý, jak dopadne červnové referendum v Irsku, jež se nyní jeví určujícím, zda pro příště bude tzv. „Lisabonská smlouva“ pouze historickým dokumentem (stejně jako Smlouva zakládající Ústavu pro Evropu), anebo pramenem práva způsobilým změnit od základu náš život. Připomínám, že v roce 2005 ani květen, ani červen Bruselu v referendech příliš nepřál.

JUDr. ALEŠ PEJCHAL,
člen představenstva ČAK

Dne 20. května 2008 se v Praze ve velkém sále paláce Žofín pod záštitou Ministerstva spravedlnosti uskutečnilo 79. žofínské fórum na téma elektronizace justice, jehož se zúčastnila řada soudců, advokátů, státních zástupců, notářů i exekutorů z celé republiky.

Elektronizace justice na 79. žofínském fóru

Fórum nazvané „3 P eJustice – priority, projekty, podmínky“ zahájil předseda vlády ČR Mirek Topolánek, který zdůraznil význam eJustice jako jedné z hlavních složek eGovernmentu pro vytvoření moderního, funkčního a občanům přátelského státu. Poté následovala vystoupení představitelů Ministerstva spravedlnosti – ministra Jiřího Pospíšila, náměstka sekce legislativně právní Františka Korbela a náměstka sekce ekonomické Františka Steinera, v nichž byly shrnuty kroky, které Ministerstvo spravedlnosti v oblasti elektronizace justice již provedlo, a představeny projekty v rámci eJustice probíhající nebo plánované.

Ministr Jiří Pospíšil zdůraznil, že elektronizace justice, tento pilíř justiční reformy, je jen prostředkem pro dosažení efektivní justice. **Celkový projekt eJustice je souhrnem 23 jednotlivých dílčích projektů a jeho cíle, kterým je možnost vést většinu justičních agend v elektronické podobě, by mělo být dosaženo v roce 2012.**

Z projektů realizovaných v roce 2007 ministr zmínil **ePodatelnu** – aplikaci umožňující dálkové on-line podání k soudu pomocí interaktivního formuláře ze stránek www.justice.cz (pracuje nezávisle vedle stávajících elektronických podatelenní prostřednictvím e-mailu podepsaného zaručeným elektronickým podpisem), **insolvenční**

rejstřík – pilotní projekt, který znamenal spuštění prvního kompletně elektronického registru v oblasti justice a na němž byl mj. otestován elektronický spis první generace, a dále změny v rejstříku trestů – výpisy z něj začaly být vydávány prostřednictvím kontaktních míst veřejné správy „Czech Point“ a zahájila se též realizace jeho propojení s rejstříky trestů ostatních států EU.

Poté následovala prezentace krátkodobých projektů z oblasti eJustice pro rok 2008. Služba **InfoSoud**, jejímž prostřednictvím si mohou jednotliví účastníci řízení zjišťovat, v jakém stadiu se jejich řízení nachází, byla u okresních soudů spuštěna v dubnu 2008 a její rozšíření na soudy vyšších stupňů se připravuje. **Elektronická úřední deska** zpřístupní informace, které složky resortu justice povinně či dobrovolně zveřejňují, na webu a takovou formou, jež bude znamenat přesnou kontrolu doby i rozsahu zveřejnění jednotlivých informací. **V roce 2008 také dojde k rozšíření Czech Pointů na notářské úřady.** A zejména bude k 1. 7. 2008 spuštěn elektronický platební rozkaz.

Ministr spravedlnosti zdůraznil, že zavedením **elektronického platebního rozkazu** Česká republika dohání vyspělé státy západní Evropy, zejména Německo a Rakousko. Nutnost jeho implementace ministr Pospíšil zdů-

vodnil narůstajícím nápadem nespоровané agendy peněžitých pohledávek a požadavkem na zkrácení doby řízení. Poté srovnal dosavadní postup při zpracování návrhu na vydání platebního rozkazu s postupem po spuštění elektronického platebního rozkazu. Od 1. 7. 2008, od spuštění první verze aplikace elektronického platebního rozkazu, bude možno podávat návrhy prostřednictvím on-line formuláře přístupného na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti.

Jako poslední projekt ministr Pospíšil zmínil **možné nasazení softwaru pro automatický přepis hlasu** do textové podoby na soudech a státních zastupitelstvích. Pilotní projekt testování softwaru zahájili na jaře 2008 na Krajském soudě v Praze a pražském městském soudě, od června jej budou plošně tři měsíce testovat soudy po celé republice. Na základě zhodnocení zkušeností soudů by poté Ministerstvo spravedlnosti případně vypsalo výběrové řízení. *(Pozn. red. – Projekt, o němž mimo jiné informovala ve své hlavní televizní relaci 19. 5. 2008 Česká televize, již vyvolal zájem i řady advokátů. Bulletin advokacie proto o něm přinese další informace.)*

Náměstek František Korbek poté ve své prezentaci označil elektronizaci procesů v justici za multidimenzionální fenomén, který má nejen rozměr technicko-ekonomický, ale také organizační, personální a v neposlední řadě i legislativně právní. Právě na ten se ve svém vystoupení zaměřil.

Uvedl, že převážná část potřebných legislativních úprav směřuje do oblasti procesních předpisů, a to zejména v oblasti civilního procesu, ale i v oblasti trestního řízení a soudního řízení správního; avšak vedle toho jsou vytvářeny i zcela nové právní předpisy, jako například návrh zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (tzv. zákon o datových schránkách). Procesy elektronizace přesahují i do hmotného práva a najdou svůj odraz např. v novém občanském a obchodním zákoníku. V oblasti procesního práva dojde vedle úprav zákonných norem také k novelizacím podzákonných právních předpisů, především jednacího řádu pro krajské a okresní soudy.

V oblasti civilního práva procesního je třeba zmínit již uvedený **elektronický platební rozkaz**, který doplní stávající rozkazní řízení. Jeho užití je podle občanského soudního řádu limitováno po formální i po obsahové stránce. Je vázáno na správné vyplnění elektronického

formuláře, jeho opatření zaručeným elektronickým podpisem a na zaplacení soudního poplatku (jeho výše bude poloviční než u klasického návrhu na vydání platebního rozkazu). Lze jim požadovat pouze poskytnutí peněžitého plnění do výše jeden milión korun.

V Parlamentu je nyní projednávána tzv. **souhrnná novela občanského soudního řádu** (poslanecký tisk č. 478).

Ta mimo jiné nově upravuje **systém doručování**, s tím, že počítá s doručováním elektronickým, pouze nebude-li možné elektronické doručení, bude doručováno v listinné podobě na nově zavedenou, tzv. **povinnou doručovací adresu**. Vedle toho novela **zjednodušuje protokolaci řízení**: bude pořizován **automatický zvukový záznam**, který bude uchovávan na trvalém nosiči dat a bez přepisu se stane součástí spisu. Souhrnná novela nadto připravuje právní prostředí na zavedení elektronického soudního spisu.

V působnosti notářského řádu se zavádí **centrální elektronická evidence manželských smluv** a v rámci exekučního řádu **elektronické pověřování exekutorů**, čímž má být nahrazena stávající zbytná soudní agenda rozhodování o nařízení exekuce, čítající v roce 2007 již přes 430 000 věcí.

V trestní oblasti probíhá ve spolupráci s Ministerstvem vnitra projekt **elektronizace trestního procesu**, který předpokládá převedení agendy trestního řízení, a to jak řízení před soudy, tak i u státního zastupitelství a policie, do elektronické formy.

Již funguje:

- ePodatelna
- elektronický insolventní rejstřík
- výpisy z trestního rejstříku na Czech Pointech
- InfoSoud

V roce 2008 začne fungovat:

- elektronický platební rozkaz
- elektronické úřední desky na soudech
- Czech Pointy na notářských úřadech
- centrální elektronická evidence manželských smluv

Dalším velmi zajímavým připravovaným projektem v oblasti trestního práva, tentokrát i hmotného, je elektronické monitorování výkonu trestu domácího vězení, tzv. **elektronické náramky**. Chystaný nový trestní zákoník předpokládá možnost uložit alternativní trest domácího vězení až na dvě léta; kontrola jeho výkonu může

být nejlevněji zajištěna právě automatizovaným elektronickým pozičním systémem.

Vedle projektů, které jsou realizovány v rámci výlučné činnosti Ministerstva spravedlnosti, probíhá spolupráce na řadě dalších významných projektů v gesci Ministerstva vnitra. Vedle již zmíněného elektronického trestního řízení se jedná o projekty eSbírka a eLegislativa a taktéž již zmíněný projekt doručování do datových schránek. Projekt **eSbírka**, projekt elektronické Sbírký zákonů, spočívá v publikaci právně závazné elektronické podoby obecně závazných právních předpisů v jejich platném znění. Spolu s eLegislativou, elektronickým legislativním procesem, je jejím cílem zvýšení dostupnosti a přehlednosti platného práva.

Tzv. **zákon o datových schránkách** (návrh zákona o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů), připravený Ministerstvem vnitra za spoluúčasti Ministerstva spravedlnosti, již nastoupil svoji cestu legislativním procesem (poslanecký tisk č. 445). Zákon umožňuje komunikaci prostřednictvím datových schránek. Jejich prostřednictvím bude možno činit podání vůči kterémukoliv úřadu a orgány veřejné moci budou prostřednictvím datové schránky doručovat své písemnosti příslušným adresátům (fyzickým nebo právnickým osobám) a komunikovat s jinými orgány veřejné moci; veškerým úkonům, které budou prostřednictvím datové schránky činěny, je přiznána ekvivalence s úkony učiněnými listinnou formou. Zákon dále **upravuje autorizovanou konverzi dokumentu**, tedy převod dokumentů z listinné podoby do podoby elektronické a naopak; takto převedenému dokumentu jsou přiznány stejné právní účinky, jakých požívá původní dokument.

Náměstek František Steiner se ve svém vystoupení věnoval zejména **ekonomické a organizační stránce jednotlivých projektů elektronizace justice**. I zde platí, že musí být zachována velmi úzká vazba na probíhající procesy v komplexním projektu eGovernmentu.

Uvedl, že se předpokládá **financování jednotlivých projektů z prostředků Evropské unie**, konkrétně integrovaného operačního programu; Ministerstvo spravedlnosti může ze svého rozpočtu vynaložit pouze finanční prostředky nezbytné pro spolufinancování projektů. Poté krátce popsal téměř všechny projekty, které se nějakým způsobem elektronizace justice dotýkají.

Z jednotlivých problémů upozornil zejména na nutnost zajistit **dostatečnou propustnost datových linek**, neboť ta je limitujícím faktorem pro výstavbu informačních

systémů. Podceňováno nesmí být přes svou vysokou finanční náročnost ani **zabezpečení systémů**, které je nezbytnou podmínkou pro zajištění důvěryhodnosti a bezpečnosti myšlenky celé eJustice.

V rámci následující diskuse vystoupil i **člen představenstva ČAK Aleš Pejchal**, který jménem České advokátní komory elektronizaci justice i její reformu velice uvítal. Jak dále řekl, tématem na jednáních představenstva Komory, které je „na pořadu dne“, jsou **elektronické identifikační karty pro advokáty**, jejichž součástí by byl i elektronický podpis. Karty by zároveň podle Pej-

V rámci debaty si vzal slovo člen představenstva ČAK Aleš Pejchal.

chalova vyjádření mohly vyřešit advokáty dlouhodobě trápící problém s ponižujícím procházením bezpečnostními rámy při vstupu do soudních budov. JUDr. Pejchal rovněž uvedl, že e-mailové schránky by se mohly stát „v dohledné době“ na základě stavovského předpisu povinnými pro všechny advokáty.

O zkušenosti s testováním softwaru, schopného převést mluvené slovo v písemný záznam, se s účastníky žofínského fóra podělila **předsedkyně Okresního soudu v Liberci Zdeňka Doležalová**. Program, který vyvinula Technická univerzita v Liberci, obsahuje slovník o 320 tisících slov se soudní terminologií a jeho účinnost při prepisu diktátu je přes devadesát procent.

Nová ředitelka Justiční akademie Daniela Kovářová ve svém vystoupení uvedla, že akademie je připravena zajistit v souvislosti s elektronizací justice patřičné vzdělávání pro příslušníky všech právnických profesí a zdůraznila, že přivítá jakékoliv náměty a návrhy.

Oficiální část 79. žofínského fóra uzavřelo závěrečné slovo ministra Pospíšila, debata o elektronizaci justice ale pokračovala i v rámci její následující neoficiální, společenské části.

✦ JUDr. DORIS ANTONYOVÁ, LL.M.,
Mgr. FRANTIŠEK KORBEL, Ph.D.

EPRAVO.CZ a Česká advokátní komora vyhlašují
4. ročník prestižní celojustiční soutěže

právník roku 2008

Partneři soutěže:

Notářská komora ČR, Exekutorská komora ČR, Soudcovská unie ČR,
Unie státních zástupců ČR, Unie podnikových právníků ČR
Záštitu nad soutěží tradičně přebírá ministr spravedlnosti ČR.

Stálé kategorie Právníka roku 2008

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Správní právo
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Právo duševního vlastnictví
- Obor občanských (lidských) práv a svobod včetně práva ústavního

Stálé kategorie se zvláštními kritérii

- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)
- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Právník roku volený laickou veřejností

Cenu sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoliv právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne v letošním roce mimořádných výsledků (vyjma kategorie Právnická síň slávy – jde o ocenění za celoživotní dílo). Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost, veřejnost laická hlasuje v kategorii Právník roku volený laickou veřejností.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 1. 5. 2008 do 31. 10. 2008.

Zde jsou k dispozici podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníku roku 2008 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem 23. ledna 2009 v novém kongresovém hotelu CLARION v Praze-Vysočanech.

epravo.cz

Mercedes-Benz

Generální
partner

**ČESKÁ
SPORITELNA**

Hlavní finanční
partner

ČESKÉ
RADIOKOMUNIKACE

vodafone

Právník roku
vše argumentů

Cestovní kancelář
FISCHER

CISAŘ, CÉŠKA, SMUTNÝ A ŠPIL
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Významní
partneři

TAWAN
THE HAWAIIAN GROUP

JURISTRANS
PRÁVNÍ PŘEKLADY / LEGAL TRANSLATIONS

ACTIVA

PARKER

océ

DeLonghi
Living Innovation

DAS
Pojišťovna právní ochrany, s.r.l.

LEKÁRNĚ
KOTVA
KOTVA

PIONEER
Investments

OLYMPUS
Vše Photo, Nale Fotocestry

Hlavní
partneři

*Společně zakládáme
tradici, kterou si
právníký svět
zaslouží!*

Nabídka výhodných telekomunikačních služeb pro advokáty a advokátní kanceláře

Rozhovor s Ing. Davidem Mašátem, výkonným ředitelem pro marketing a prodej společnosti České Radiokomunikace a s Ing. Josefem Simpartlem, ředitelem pro firemní prodej společnosti Vodafone ČR:

• Proč vaše společnosti, České radiokomunikace a Vodafone ČR, přicházejí s cílenou nabídkou služeb pro advokáty a advokátní kanceláře?

Stále rychlejší a komplexnější rozšiřování moderních telekomunikačních a datových technologií má stále výraznější vliv na všechny oblasti naší společnosti. A je samozřejmé, že advokátní stav a jednotliví advokáti nejsou výjimkou. Součástí tohoto trendu je i postupná elektronizace českého právního a justičního prostředí.

Advokátní stav a jednotliví advokáti jsou z povahy své činnosti v samém epicentru tohoto dění a všechny současné a budoucí změny se jich budou bezprostředně dotýkat.

Vědomi si této situace chceme nabídnout pomoc a podporu ve formě dlouhodobého partnerství a spolupráce mezi advokáty a našimi společnostmi. Jsme přesvědčeni, že výhody takového partnerství jsou oboustranné.

Na jedné straně nám umožní nabídnout moderní a komplexní řešení všech telekomunikačních a datových potřeb advokátů a umožnit jim tak plně se koncentrovat na svoji vlastní činnost a oblast působnosti.

Na straně druhé nám umožní získat dlouhodobé zákazníky, kteří, jak pevně věříme, budou používat široké portfolio našich služeb.

• Co vaše společnosti advokátům nabízejí?

V minulých dnech bylo představenstvo České advokátní komory informováno o naší společné nabídce telekomunikačních služeb, která byla vytvořena speciálně

pro advokátní kanceláře a samostatné advokáty. Komora následně vyslovila souhlas s prezentací této nabídky v Bulletinu advokacie a její komunikací jednotlivým advokátům a advokátním kancelářím.

Nabízíme komplexní řešení mobilních a pevných hlasových a datových služeb, které je připraveno přímo na míru advokátům a při jehož tvorbě jsme vycházeli z potřeb a potřeb samotných advokátů. Jedním z hlavních cílů je dosáhnout výrazného snížení nákladů na telekomunikační služby u každého advokáta a advokátní kanceláře.

• Můžete detailněji představit jednotlivé části vaší nabídky?

Hlavním principem je jednoduchost, přehlednost nabídky a velký důraz na úsporu nákladů na telekomunikační služby.

Nabídka je postavena na volání zdarma v rámci dané advokátní kanceláře, zvýhodněného volání mezi jednotlivými advokátními kancelářemi nebo advokátní komorou a dále pak na výrazné slevě z celkové faktury za mobilní služby. Nabídka cenově výhodných mobilních telefonů a zařízení je samozřejmostí.

V oblasti pevných hlasových a datových služeb je nabídka koncipována jako balíček, který v sobě logickým a přehledným způsobem kombinuje všechny služby, garanci vysoké rychlosti a stability datových služeb a rychlého přístupu na internet. To vše samozřejmě za bezkonkurenční cenu.

• Jak mohou zájemci z řad advokátů získat o této nabídce více informací?

Možností je několik. Zájemci najdou bližší informace v **Bulletinu advokacie**, na telefonním čísle **800 777 701** a na webových stránkách **www.vodafone.cz**, **www.radiokomunikace.cz** a **www.epravo.cz**. Navíc se budeme snažit oslovit každou advokátní kancelář a osobně vysvětlit detaily a výhody této nabídky a způsoby jejího získání. **V nadsázce můžeme říci, že to jediné, co advokáti musí udělat, je najít svoji smlouvu se současným operátorem. O vše ostatní se postaráme my.**

• Jedná se z vaší strany o jednorázovou akci či nabídku?

Naším primárním cílem je vybudovat dlouhodobé partnerství, které bude postaveno na spolupráci ve více oblastech. Věříme v rychlý rozvoj elektronizace české právní oblasti a jsme si vědomi náročných úkolů, které budou stát před advokátním stavem. Jsme připraveni nabídnout vám spolupráci a účastnit se spolu s vámi tohoto rozvoje.

Delegace hongkongských advokátů navštívila ČAK

Dne 30. května 2008 přijal předseda České advokátní komory JUDr. Vladimír Jirousek v prostorách pražského Kaňkova paláce delegaci hongkongských advokátů vedených předsedou Hongkongské advokátní komory panem Lester G. Huangem, který přijel dále v doprovodu místopředsedy pana Kwan Yiu Ho a tajemníka Hongkongské advokátní komory pana Raymonda C. K. Ho. Za českou stranu se setkání zúčastnili advokáti JUDr. František Schulmann, JUDr. David Štros a advokátky JUDr. Jana Fraňová a JUDr. Zdeňka Nocarová.

Toto první oficiální setkání mezi zástupci ČAK a HAK, tj. předsedou JUDr. Vladimírem Jirouskem a předsedou Lesterem Huangem za přítomnosti českých a hongkongských advokátů, se uskutečnilo v návaznosti na setkání předsedy JUDr. Vladimíra Jirouska a předsedy Lestera Huanganga u příležitosti zahájení soudního roku 2008 v Londýně a vzhledem ke zjištěnému zájmu českých advokátů o spolupráci s Hongkongem a Čínou.

Hongkongská advokátní komora (dále jen „HAK“) byla založena

v roce 1907, tj. v letech, kdy byl Hongkong britskou kolonií. V současné době čítá hongkongská advokacie 6500 advokátů a přibližně 700 advokátních kanceláří/firm.

Hongkong je obecně přijímán mezinárodním obchodním společenstvím jako platforma pro podnikání v Číně, jako brána do Číny. Naopak Česká republika představuje pomyslnou bránu do Evropy. Mnoho hongkongských advokátů je zkušených v jednání s hongkongskými i čínskými obchodníky, zatímco čeští advokáti znají obchodní zákulisí ve střední Evropě. Proto se ČAK i HAK domnívají, že by spolupráce mezi zástupci komor a advokáty byla prospěšná.

Předsedové obou komor hovořili hlavně o možných formách spolupráce, a to především o výměně informací. Jednou z těchto forem spolupráce bude **propojení webových**

stránek ČAK a HAK prostřednictvím hypertextového odkazu.

Vyvrcholením prvního oficiálního jednání byl slavnostní podpis **Memoranda o porozumění** za účasti finančního sekretáře pana Johna Tsunga. U příležitosti podpisu Memoranda byla česká strana pozvána na slavnostní zahájení soudního roku v Hongkongu, které se uskuteční 12. ledna 2009.

✦ Mgr. LENKA EISENBRUKOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

✦ Foto MARIE HAKLOVÁ

Karel Eliáš a kolektiv
OBČANSKÝ ZÁKONÍK - komentář

Tento komentář navazuje na dvě úspěšná vydání komentáře k občanskému zákoníku od kolektivu autorů na čele s panem dr. Holubem.

Svým pojetím kniha nabízí čtenářům vědecký, kritický a prakticky využitelný výklad zákona. Kromě popisu obsahu normy a rozboru platné úpravy poskytuje také poučení o celkovém základu jednotlivých institutů a jejich širších aspektech, a to i pokud jde o příčiny vzniku stávající úpravy jednotlivých ustanovení a jejich porovnání s relevantními standardy kontinentálního práva.

Výklad jednotlivých ustanovení provázejí rubriky odkazující na literaturu a judikaturu. V judikatuře je poukazováno pouze na judikáty ve sbírkách rozhodnutí, na další rozhodnutí je upozorňováno v poznámkovém aparátu. Judikáty jsou citovány nejen číslem, ale také právní větou.

Účelem komentáře není glorifikovat právní úpravu nebo judikaturu, ale kriticky poukázat na jejich klady i nedostatky. Především však jde o dílo praktické, obsahující prakticky využitelné poučení o věcném obsahu normy.

Se zřetelem k tomu bylo zpracování komentáře svěřeno, kromě několika vynikajících praktiků z justiční i nejustiční sféry, především autorům z akademických kruhů reprezentujících všechny tuzemské právnické fakulty. Vedení kolektivu se laskavě ujal pan prof. dr. JUDr. Karel Eliáš.

Je určen především soudcům, advokátům, pracovníkům státní správy a samosprávy, podnikovým právníkům i širšímu okruhu čtenářů.

Rozsah 2 600 stran, cena 2 900 Kč

 Práce s časem v rámci
 právního informačního systému
CODEXIS® ADVOKACIE

CODEXIS ADVOKACIE
 PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Jedním z mnoha výsledků činnosti zástupců České advokátní komory a společnosti ATLAS consulting v rámci Legislativní rady právního informačního systému CODEXIS® ADVOKACIE je rozšíření možnosti práce s časem. Příznivé ohlasy našich klientů svědčí o tom, že jsme se vydali správným směrem.

Základní možnosti práce s časem:

- časové vyhledání, neboli vyhledání dokumentů, které byly novelizovány v zadaném časovém intervalu,
- nastavení globálního data systému - všechny otevírané dokumenty se zobrazí ve znění účinném k tomuto datu,
- vyhledávání všech předpisů účinných k určitému datu,
- přehledné porovnání dvou znění téhož dokumentu (např. historické a současné),
- posun o změnu do minulosti, nebo budoucnosti v rámci novelizovaného dokumentu.

EELA – příležitost pro advokáty specializující se na pracovní právo

EELA – European Employment Lawyers Association – je evropská asociace sdružující advokáty, kteří se v rámci Evropské unie specializují na pracovní právo. Tato asociace vznikla již v roce 1996 podle německého práva a impulsem vedoucím k jejímu vzniku byla dotace od Evropské komise, určená na zorganizování diskusního fóra pro evropské advokáty specializující se na pracovní právo. Fórum se konalo v roce 1997 v Bruselu a v návaznosti na něj se uskutečnila první konference asociace v Londýně v roce 1998. Na této londýnské konferenci byla EELA formálně představena veřejnosti, a to uznávanou specialistkou na pracovní právo a poradkyní královny ve věcech právních paní Cherie Blair (shodou okolností manželkou pozdějšího britského předsedy vlády).

Cílem EELA je sdružit evropské advokáty specializující se na pracovní právo, umožnit jim vzájemnou výměnu názorů na různé aspekty pracovního práva a jejich aplikaci v praxi, a to z pohledu evropského i lokálního práva. EELA udržuje aktivní kontakt jak s Evropskou komisí, tak s dalšími obdobnými asociacemi mimo EU, což jí umožňuje rychle reagovat na plánované změny v pracovněprávní legislativě. Za účelem podpory pracovního práva EELA každoročně vyhláší soutěž pro studenty právnických fakult a mladé právníky o nejlepší práci na aktuální pracovněprávní témata. Vítěz soutěže obdrží zajímavou finanční odměnu a má právo se účastnit setkání EELA. Členové asociace se pravidelně setkávají na místní i mezinárodní úrovni, kde diskutují o aktuálních problémech pracovního práva. Vyústěním jejich celoroční práce bývá dvoudenní výroční konference.

V květnu tohoto roku se konala již **11. výroční konference EELA**, na které se sešlo více jak 380 advokátů specializujících se na pracovní právo z celkem 23 zemí. Konference se konala v Lisabonu a jako její hlavní téma byla

Členové rady asociace před kongresovým centrem v Lisabonu.

Na výroční konferenci vystoupil i eurokomisař Vladimír Špidla s příspěvkem týkajícím se revidované sociální charty.

Pokud by vás asociace sdružující evropské advokáty specializující se na pracovní právo oslovila a vy byste se chtěli stát jejími členy, popřípadě se aktivně zapojit do jejich činností, bude zapotřebí, abyste vyplnili přihlášku, kterou lze stáhnout na webových stránkách asociace www.eela.org.

Přihlášku v takovém případě zašlete kanceláři EELA, a to spolu se souhlasem se stanovami EELA, vaším aktuálním životopisem a dalšími dokumenty, které dokládají vaši praxi v rámci pracovního práva. Posouzení žádosti o členství, kterého se účastní určení členové rady EELA, trvá zhruba tři měsíce. Roční členský poplatek činí 80 euro, v této částce však nejsou zahrnuty poplatky související s konferencemi a jednotlivými setkáními. Za účelem pomoci novým členům se zapojením do asociace má EELA samostatnou komisi, která „nováčkům“ v této souvislosti pomáhá – setkání nových členů probíhá pravidelně na výroční konferenci.

Více informací naleznete na webových stránkách asociace www.eela.org. Komunikačním jazykem EELA je angličtina, proto se vyžaduje její dobrá znalost.

zvolena tzv. **flexcurity**. Toto aktuální téma volně navázalo na aktivity EU z minulého roku, které byly souhrnně představeny jako „zelená kniha“ a měly najít řešení pro zvýšení flexibility evropského pracovního trhu. Dalšími diskutovanými tématy byla například diskriminace v pracovních vztazích a s ní související obrácené důkazní břemeno, nadnárodní přechod práv a povinností, ochrana osobních údajů v souvislosti s monitorováním pracoviště; hromadné propouštění zaměstnanců; otázky nadnárodního HR managementu; schémata variabilního odměňování v mezinárodním kontextu; zaměstnanecké akcie.

szukrotná vysoká škola
Brno International Business School (B.I.B.S., a.s.)
britské vysokozškolské studijní programy

MANAŽERSKÉ ODPOLEDNE
využijte nabídku Manažerského odpoledne a setkejte se s námi.
Více na www.manaazerskeodpoledne.cz

LLM

- program je zaměřen na Obchodní právo České republiky v kontextu EU;
- obdržíte britský vysokoškolský diplom a titul LLM prestižní Nottingham Trent University;
- výuka probíhá v českém jazyce víkendovou formou s dlouhodobě stanoveným rozvrhem;
- získáte konzistentní pohled na problematiku obchodního práva ČR v kontextu EU a společných pravidel Evropské unie a rozšíříte si znalosti navazujících právních disciplín;
- studujete v Brně nebo Praze.

STUJTE LLM
Přijímáme přihlášky pro studium v akademickém roce 2008/2009 ke studiu v Brně a Praze.
Přihlášky zasílejte elektronicky přes www.bibs.cz nebo na adresu naší společnosti.
Více na 545 570 111

MOŽNOST STUDIA UNIKÁTNÍHO MAGISTERSKÉHO PROGRAMU MASTER OF SCIENCE (MSc) V OBLASTI PRÁVO A EKONOMIKA
B.I.B.S., a.s., Lidická 81, 602 00 Brno, tel.: 545 570 111, info@bibs.cz, www.bibs.cz
Pošlete SMS s Vaší e-mailovou adresou a kódem „LLM794“ na 776 656 399 a obdržíte informace.

inzerce

Na konferenci v jednotlivých sekcích vystoupili přední zástupci prestižních evropských advokátních kanceláří specializujících se na pracovní právo, vysocí představitelé odborových organizací v čele se zástupci Evropské konfederace odborových organizací, univerzitní profesori a představitelé velkých společností, jako například Coca-Cola Hellenic Bottling Company, GE Healthcare, ENEL, DHL, Johnson&Johnson's, Nokia Siemens Network a dalších.

Od roku 2004 se mohou stát členy EELA i advokáti z České republiky. Bohužel, ačkoliv nám bylo členství umožněno již před čtyřmi roky, v současné době má asociace pouze čtyři české členy. Na posledním zasedání rady asociace byla otázka zapojení nových zemí EU znovu důkladně diskutována a nové členské země byly vyzvány k většímu zapojení, tak, aby byl cíl EELA – sdružení všech evropských advokátů specializujících se na pracovní právo – skutečně naplněn. Rozšíření členské základny EELA je jednou z hlavních výzev asociace, další pak aktivní zapojení do asociace ze strany nových zemí EU – a to zejména vedením jednotlivých diskusních sekcí při vzájemných setkáních, pořádání přednášek atd.

Domníváme se, že účast na mezinárodních setkáních evropských advokátů specializujících se na pracovní právo obohatí činnost každého specialisty. Pracovní právo už dávno přerostlo hranice České republiky a je zapotřebí ho chápat v mnohem komplexnějších souvislostech. Je škoda, že na těchto mezinárodních setkáních nepřednáší naši advokáti, kteří se pracovním právem zabývají a určitě by tato setkání mohli svými názory obohatit. Doufáme, že tento článek je prvním krokem budoucích změn.

✦ JUDr. NATAŠA RANDLOVÁ, advokátka z Prahy a členka EELA

z právní teorie a praxe

Články

Vybrané problémy obecné části návrhu trestního zákoníku ČR 2007 z hlediska obhajoby (2. část).....	17
Smlouva o tichém společenství	25
K rozhodování jediného akcionáře v působnosti valné hromady	28
Opět (administrativně) rozdělené byty?.....	30
Náklady řízení při změně žaloby a povinnost překladu písemností.....	32
Ochrana osobních práv zaměstnance.....	34
Zájezd jako stěžejní právní pojem v podnikání v cestovním ruchu.....	38
Doručování rozhodčích nálezů.....	40
Z judikatury	42 - 52
Z odborné literatury	53 - 54

Shrnutí

Vladimír Kratochvíl: Vybrané problémy obecné části návrhu trestního zákoníku ČR 2007 z hlediska obhajoby (2. část)

Dokončení z BA č. 5/2008. Článek rozebírá výběrovým způsobem některé otázky obecné části návrhu trestního zákoníku ČR (2007), který je nyní předmětem legislativního procesu. Instituty základů trestní odpovědnosti a trestních sankcí přibližuje především z hledisek sledovaných obhajobou. V tomto ohledu se poněkud zevrubněji zaměřuje na pojem a pojetí trestného činu. Odkazuje na různé verze návrhu, vzhledem k průběhu připomínkového řízení k němu, a na případné diference, které se pojí s řešením dílčích problémů.

Karel Marek: Smlouva o tichém společenství

Tiché společenství, a v tom je jeho smysl, umožňuje soustředit u podnikatelů jistý rozsah volných prostředků (jež by jinak nebyly k podnikání přímo určeny), a tím přispívá k zapojení do podnikatelské činnosti subjektů, které se z nejrůznějších důvodů nechtějí podílet na podnikání jinými formami. Vzhledem k dispozitivnosti a stručnosti právní úpravy jsou otevřeny nejrůznější široké možnosti smluvních ujednání (s výjimkou respektování kogentních ustanovení) „ušitých na míru“ pro daný případ. Vzhledem k tomu, že tichými společníky bývají často fyzické osoby bez zkušeností v oblasti podnikatelské i smluvní (kteří se odhodlávají, jak praxe ukazuje, ke konzultaci až v případě reálné hrozby ztráty svého vkladu), lze říci, že konstatování o právní pomoci, která je vhodná obecně při přípravě a vzniku smlouvy, zde platí ve zvýšené míře.

Zbyšek Kordač: K rozhodování jediného akcionáře v působnosti valné hromady

Autor ve svém článku vyjadřuje kritické stanovisko k právnímu názoru Nejvyššího soudu o tom, že rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady akciové společnosti dle § 190 obchodního zákoníku není

právním úkonem. Článek obsahuje argumenty, které takový závěr zpochybňují, a upozorňuje na některé problémy, které právní názor Nejvyššího soudu může v právní praxi způsobovat.

Stanislav Křeček: Opět (administrativně) rozdělené byty?

Problematika tzv. administrativně rozdělených bytů, tedy pozůstatku hrubého zásahu do bytového práva v minulém režimu, kdy došlo k „přidělení užívacího práva k bytu několika subjektům bez ohledu na kolaudační stav bytu“, se v poslední době stala velmi aktuální vývojem judikatury Nejvyššího soudu ČR, ale i ostatních soudů. Za situace, kdy od administrativního rozdělování bytů bylo postupně upouštěno a byty byly po čase opět dávány do užívání v souladu s kolaudačním určením, je dnes požadováno, aby tehdejší správní orgány vydaly rozhodnutí o přidělení bytů. To však současní nájemci předložit nemohou (takováto rozhodnutí vydávána nebyla), a dochází tedy opět k tomu, že soudy požadují, aby různé části (jednotlivé místnosti bytu) byly užívány různými subjekty bez ohledu na kolaudační stav bytu.

Luboš Chalupa: Náklady řízení při změně žaloby a povinnost překlady písemností

Článek se zabývá dvěma samostatnými právními otázkami občanského práva procesního, s nimiž se může advokát v praxi setkat. Prvou z nich je vliv připuštěné změny žaloby na rozhodnutí soudu o nákladech řízení. V praxi je tato důležitá skutečnost doposud přehlížena, jakoby se žalobce od počátku domáhal téhož plnění a jakoby připuštěná změna žaloby neměla žádný vliv na posouzení úspěchu ve věci v daném stupni řízení, ve kterém byla změna žaloby připuštěna. Druhou otázkou je, zda účastník řízení má či nemá zákonnou povinnost předkládat soudu listinné důkazy s jejich úředním překladem z cizího jazyka. Autor vyjadřuje názor, že specializace soudů vyjádřená v jednacím řádu pro okresní a krajské soudy na řízení s cizím prvkem vyžaduje, aby se soudce orientoval v základním světovém jazyce, angličtině, pokud se týká základních typů listinných důkazů, včetně výpisů z cizozemských registrů právnických osob, faktur, obchodní korespondence.

Ladislav Jouza: Ochrana osobních práv zaměstnance

Příspěvek se zabývá ochranou osobnosti zaměstnance a ochranou jeho osobních údajů z pohledu novelizovaného zákoníku práce. Pokud jde o ochranu cti, autor poukazuje na přípustnou aplikaci ust. § 11 občanského zákoníku, které chrání zaměstnance jako občana před neoprávněnými zásahy do občanské cti, lidské důstojnosti, soukromí, jména a projevu osobní povahy. Autor uvádí i možnosti ochrany osobnostních práv zaměstnance podle tiskového zákona. Pokud pak jde o ochranu osobních údajů zaměstnance, autor rozebírá práva a povinnosti zaměstnavatele, která vyplývají ze zákona o ochraně osobních údajů. Zabývá se kategoriemi osobních údajů zaměstnance, údaji, které je zaměstnavatel oprávněn vyžadovat a shromažďovat, které jen s výslovným souhlasem zaměstnance a které vůbec ne. Autor poukazuje i na případy, kdy je zaměstnavatel osobní údaje zaměstnance uschovávat povinen.

Monika Bandúrová: Zájezd jako stěžejní právní pojem v podnikání v cestovním ruchu

Článek svou problematikou zasahuje do oblasti podnikání v cestovním ruchu, kde je právní pojem „zájezd“ stěžejním pojmem pro určení rozhraní mezi podnikáním cestovní kanceláře a cestovní agentury. Různé možnosti výkladu pak mají reálný dopad na činnost jak státních orgánů, tak podnikatelů v cestovním ruchu.

Michal Žíla: Doručování rozhodčích nálezů

Článek reaguje na problematiku doručování rozhodčích nálezů ve světle nejnovější judikatury Nejvyššího soudu. Autor článku nesouhlasí se závěry Nejvyššího soudu, neboť podle něj jsou v rozporu s právní teorií i v rozporu se zákonem. V praxi rozhodčích společností se běžně užívá fikce doručení pro případ, že zásilka odeslaná na adresu účastníka řízení není v úložní lhůtě vyzvednuta. Nejvyšší soud judikoval, že rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu, a z tohoto důvodu se nemohou strany dohodnout na postupu řízení po vydání rozhodčího nálezu. Autor článku dospívá k závěru, že rozhodčí řízení může stejně jako řízení soudní skončit pouze právní mocí rozhodčího nálezu, a z tohoto důvodu by měla být dohoda stran o postupu řízení i pro doručování rozhodčích nálezů možná.

Vybrané problémy obecné části návrhu trestního zákoníku ČR 2007 z hlediska obhajoby (2. část)

prof. JUDr. VLADIMÍR KRATOCHVÍL, CSc.

Vývojová stadia vykazují v některých ohledech změny, které by mohly být rovněž zajímavé z pohledu obhajoby.

Předně dosah **přípravy** se ve smyslu § 20 osnovy *zužuje* omezením její trestnosti jen ve vztahu k *zvláště závažným zločinům*, přičemž trestnost přípravy musí výslovně připouštět kodex i v tom kterém ustanovení jeho zvláštní části.

Naproti tomu předpoklady zániku trestnosti přípravy v důsledku dobrovolného upuštění pachatele od dokonání ve stadiu přípravy se poněkud *zprísňují* (§ 20 odst. 3 osnovy). Děje se tak drobnou změnou dikce nynějšího ust. § 7 odst. 3 tr. zák. Zatímco platná úprava staví jako obecnou podmínku „dobrovolnost“ ve vztahu k alternativám uvedeným pod písmeny a), b), úprava nová danou podmínku vidí takto: „Trestní odpovědnost za přípravu k zvláště závažnému zločinu zaniká, jestliže pachatel *dobrovolně upustil od dalšího jednání směřujícího k spáchání zvláště závažného zločinu a ... [a) nebo b)]*.“

DZ tento posun vysvětluje „tím, že takto je odstraněna možnost, kterou připouští platný trestní zákon, že pachatel sice dobrovolně učiní o přípravě oznámení ve smyslu písm. b), ale zároveň neupustí od dalšího jednání směřujícího k spáchání zvláště závažnému zločinu, a přesto se na něho bude vztahovat ustanovení o dobrovolném upuštění od přípravy.“

Zcela nově, a zde naopak *ve prospěch* klienta, přistupuje osnova k zániku trestnosti přípravy, na níž participovalo *více* osob. Vyjadřuje to slovy: „Je-li na činu zúčastněno více osob, nebrání zániku trestní odpovědnosti za přípravu pachatele, který takto jednal, je-li čin dokonán ostatními pachateli nezávisle na jeho dřívějším přispění k činu nebo přes jeho včasné oznámení.“

Podle DZ: „V případě zániku trestnosti přípravce, jde-li o přípravné jednání více osob, je třeba vykládat pojem ‚odstranil nebezpečí‘ nejen ve vztahu k nebezpečí, jež vzniklo z jeho vlastního jednání, ale i ve vztahu k nebezpečí, které vzniklo z jednání ostatních, a to bez ohledu na to, zda se o toto další nebezpečí přičinil ... Pokud se však na činu podílí více osob, nebrání zániku trestnosti přípravy pachatele, který takto jednal [V. K.: *tj. v intencích odst. 3 písm. a), nebo b) § 20*], je-li čin dokonán nezávisle na jeho dřívějším přispění k činu nebo přes jeho včasné oznámení.“

Z hlediska obhajoby je tedy *příznivé* zúžení trestnosti přípravy jen ve vztahu ke zvláště závažným zločinům a jen, stanoví-li její trestnost výslovně trestní zákoník ve zvláštní části. Také je *příznivé* to, že úprava výslovně a jednoznačně řeší – ve prospěch klienta – zánik jeho trestnosti za přípravu tam, kde se na činu zúčastnilo více osob.

Naopak za *nepříznivé* třeba považovat zúžení podmínek zániku trestnosti přípravce při dobrovolném upuštění, i když trestně politicky tomuto modelu těžko co vytýkat.

V podstatě stejným způsobem přistupuje osnova k zániku trestnosti činu v důsledku dobrovolného upuštění od dalšího jednání ve stadiu **pokusů**.

Na konto **pachatele** je vhodné poznamenat především to, že byla výrazně zpřesněna definice pachatelství *přímého*. Podle § 22 odst. 1 osnovy „Pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.“

DZ k tomu poznamenává: „Pokud dosavadní trestní zákon uvádí, že pachatel ‚trestný čin spáchal sám‘, má nepochybně na mysli toho, kdo bezprostředně spáchal trestný čin, poněvadž pachatel může mít účastníky (organizátora, návodce a pomocníka). Z toho vyplývá, že pachatelem je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy za podmínky, že je trestná.“

Přivítat je třeba i zavedení legální definice pachatelství *nepřímého*. V § 22 odst. 2 osnovy vypadá takto: „Pachatelem je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepřičetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně. Pachatelem je i ten, kdo k provedení činu užil takové osoby, která nejednala ve zvláštním úmyslu či z pohnutky předpokládané zákonem; v těchto případech není vyloučena trestní odpovědnost užité osoby za jiný trestný čin, který takovým svým jednáním spáchala.“

V hutné formě se tu podařilo tvůrcům osnovy vyjádřit pojetí nepřímého pachatelství, jak odpovídá též požadavkům teorie.¹ Nepřímé pachatelství se jako institut nevylučuje se zásadou akcesority účastenství (§ 24 odst. 1 kodexu). Naopak, oba instituty se navzájem doplňují. Také odpadne dosavadní složitý výklad pojmu „... trestný čin spáchal sám“ v § 9 odst. 1 platného tr. zák.² Rozhodně je návrhem posílena legalita trestního práva hmotného.

Z hlediska obhajoby je důležité, že zřetelné odlišení form pachatelství (přímého a nepřímého), jakož i nepří-

Ilustrační foto Jakub Stadler

mého pachatelství a účastenství v užším smyslu, vytváří prostor pro náležitou, tedy správnou indikaci trestní odpovědnosti klienta. V jeho prospěch bude vždy posouzení jeho činu jako pouhého účastenství, nikoli jako pachatelství, byť jen nepřímého. To platí zejména o „návodu“, jako formě účastenství, a jako typickém způsobu realizace nepřímého pachatelství. Pochybení v tomto ohledu, obvykle záměnu nepřímého pachatelství za účastenství, doposud musela řešit judikatura, Rt 10/1996. Faktem ovšem zůstává, že právě takovéto pochybení nejde na vrub klienta.

Institut **spolupachatelství** rovněž doznal jistých změn, významných pro obhajobu. Ustanovení § 23 definuje spolupachatele takto: „Byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).“

K tomu DZ poznamenává: „Pokud jde o pojem spolupachatelství, byla v rámci prací na přípravě kodifikace trestního práva hmotného věnována náležitá pozornost i pojmu ‚spáchání činu společným jednáním‘, kdy je možno souhlasit s názory nauky, že tento pojem je v praxi *vykládán neúměrně široce (kurzíva V. K.)*, kdy je pod něj zahrnováno i dělání tzv. „zdi“ (pachatel dává opodál pozor, aby společníci nebyli při činu vyrušeni) nebo tzv. „volavky“ (osoba po dohodě s ostatními společníky vyláká oběť pod smyšlenou záminkou na opuštěné místo, kde vlastní loupežný útok provedou jiní společníci), například u trestného činu loupeže podle § 234 platného trest-

ního zákona, který pak praxe posuzuje jako spáchaný ve spolupachatelství (srov. č. 1/1980, str. 18 a č. 23/1994 Sb. rozh. tr.). Za spolupachatelství u trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 platného trestního zákona se v praxi považuje i jednání, v rámci něhož se konkrétní osoba osobně neúčastní na vniknutí do domu nebo bytu jiného, ale v rámci rozdělení úkolů směřujících k úspěšnému provedení bytové krádeže hlídá před domem nebo bytem jiného, do něhož vniknou ostatní pachatelé (srov. č. 6/1993 Sb. rozh. tr.). V tomto směru je třeba souhlasit s teorií, že uvedený výklad pojmu „společné jednání“ je problematický, neboť uvedená jednání nelze zahrnout do objektivní stránky trestných činů loupeže podle § 234 platného trestního zákona či porušování domovní svobody podle § 238 platného trestního zákona. Jsou to v obou případech jednání, která činnost pachatele, resp. spolupachatelů pouze usnadňují, a proto správnější by bylo posuzovat taková jednání jako pomoc ve vztahu k některému z uvedených trestných činů, a nikoli jako spolupachatelství.³ Z těchto hledisek se navrhuje upřesnění pojmu pomoci v § 24 odst. 1 písm. c) tak, že v demonstrativním výčtu je doplněn o popis jednání při tzv. „dělání zdi či volavky“ („... odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, ...“). Při tomto upřesnění forem pomoci nebude již třeba definovat pojem „spáchání činu společným jednáním“.

Definice spolupachatelství uvádí nad rámec platné úpravy výslovně i formu zavinění, tj. úmysl. V praxi tento mo-

ment, pokud vím, nikdy nečinil potíže, nicméně v teorii se v poslední době objevil názor zpochybňující úmysl jako výlučnou formu zavinění u této formy trestné součinnosti, zejm. pokud se bere v potaz ust. § 3 odst. 3 tr. zák.⁴

Z hlediska obhajoby vyznívají obě změny *ve prospěch* klienta, tj. jak zpřesnění pomoci [§ 24 odst. 1 písm. c)] odlišující ji od společného jednání ve smyslu spolupachatelství, tak i výslovné stanovení úmyslu jako výlučné formy zavinění u spolupachatelů.

Nová úprava **úcastenství v užším smyslu** (§ 24 osnovy) je pro obhajobu atraktivní zejména v těchto směrech.

Podle DZ: „V rámci ‚návodu‘ bude třeba stíhat i tzv. *najmutí* (kurzíva *V. K.*) ke spáchání trestného činu či *objednávku* (kurzíva *V. K.*) trestného činu, a to včetně tzv. poptávky nebo nabídky provedení trestného činu na objednávku [u některých trestných činů pak jde o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby.

DZ, jak vidno, zahrnuje pod *návod* jako formu úcastenství „poptávku“, jakož i „nabídku“. Ty se ale podle mého soudu spíše týkají, coby jejich subjektů, těch, kteří by byli teprve v budoucnu sami pachateli úcastenství (u poptávky) nebo pachateli hlavního trestného činu (u nabídky), čímž je vyloučena jejich pozice jako *návodců* – účastníků v době, kdy poptávku či nabídku učinili. Proto by mohli být nanejvýše pachateli *přípravy* „poptávaného“ či „nabízeného“ deliktu, neboť by pouze hledali někoho, u něhož by posléze vzbudili rozhodnutí stát se hlavním pachatelem (u poptávky), nebo by hledali někoho, komu by nabídli spáchání trestného činu v jeho prospěch, k němuž by oslovený poskytl třeba pomoc (u nabídky). Totéž platí, jak mám za to, i o „*najmutí*“ či „*objednávce*“ hlavního trestného činu, pokud je ovšem nechápeme jako další formy původní iniciace hlavního pachatele k trestnému činu ze strany *návodce*.

V této souvislosti lze připomenout institut „*objednavatelství*“, který zná slovenský trestní zákoník. Podle § 21 odst. 1 písm. c) zák. č. 300/2005 Z. z., ve znění pozdějších předpisů, tzv. „*objednavatelství*“ přichází v úvahu, *na rozdíl od návodu* (kurzíva *V. K.*) tehdy, jestliže nájemný pachatel, u něhož „se *objednává*“, je dopředu rozhodnut trestný čin spáchat, přičemž objednavatel jen konkretizuje předmět útoku.⁵ V žádném případě tedy nevzbuzuje původně u nájemného pachatele rozhodnutí spáchat trestný čin, neboť ten už je k němu, byť „*bianco*“, rozhodnut. V návaznosti na zmíněnou slovenskou úpravu je třeba se ptát, zda případné „české“ posuzování *objednavatelství*, jak je však chápe slovenská úprava, jakožto *návod* (de lege lata i de lege ferenda), a nikoli jen jako *psychické pomoci*, je ještě přípustným výkladem extenzivním, anebo již nedovolenou analogií legis? Pro závěr o analogii svědčí to, že *objednavatelství* je ve skutečnosti jen utvrzováním v rozhodnutí jiného spáchat trestný čin tou cestou, kdy objednavatel hlavního pachatele takto utvrdí specifikaci vlastního hlavního deliktu. Je-li tímto způsobem odůvodněna správná, byť z hlediska vyjádření materiální stránky možná nedostatečná právní kvalifikace *objednavatelství* jakožto zmíněné pomoci (srov. též Rt 62/1992), je tím samým vyloučeno aplikovat na ně ustanovení o *návodu*. Pokud se tak děje,

resp. de lege ferenda by se tak dělo, půjde o zmíněnou analogii in malam partem, protože *návod* je závažnější forma úcastenství než pomoc.

Jak uvádí DZ dále: „Nově osnova upravuje zánik trestnosti účastníka, a to obdobně jako u pokusu trestného činu, neboť dosavadní analogické použití této úpravy (§ 7 odst. 3 tr. zák.) činilo v praxi potíže. Přitom, půjde-li o úcastenství více osob, je třeba vykládat pojem ‚odstranil nebezpečí‘ nejen ve vztahu k nebezpečí, jež vzniklo z jeho vlastního jednání, ale i ve vztahu k nebezpečí, které vzniklo z jednání ostatních účastníků, a to bez ohledu na to, zda se o toto další nebezpečí přičinil ...“

Z hlediska obhajoby v DZ naznačené pojetí „*návod*“ zahrnující i poptávku a nabídku, jakož i *objednavatelství* ve smyslu slovenské úpravy, jde *k tíži* klienta. Lze však proti němu brojit jednak poukazem na to, že **poptávka či nabídka může být v době jejich páchaní nanejvýše přípravou, objednavatelství pak jen psychickou pomocí**. Také je třeba poukázat na zákaz analogie k tíži pachatele u *objednavatelství*, pokud se v něm spatřuje *návod*. V *prospěch* klienta naopak svědčí výslovná úprava zániku trestnosti úcastenství, jinak ovšem srovnatelná s úpravou téže otázky u *přípravy* a pokusu, se všemi negativy i pozitivy ve vztahu k obviněnému.

Věkovou hranici trestní odpovědnosti snižovala osnova v § 25 na čtrnáct let.

Poměrně stručné odůvodnění tohoto kroku vyjadřuje DZ takto: „Hranice čtrnácti let byla stanovena s přihlédnutím k rozvoji rozumové a mravní vyspělosti dětí v České republice, když stejná hranice trestní odpovědnosti je stanovena v převážně většině států této části Evropy, např. v SRN, v Rakousku a po přijetí nového trestního zákona č. 300/2005 Z. z. i na Slovensku (§ 22). Stejná hranice trestní odpovědnosti byla na území České republiky stanovena až do roku 1950.“

Bez ohledu na obsáhlé diskuse na toto téma, snížená věková hranice trestní odpovědnosti jde ruku v ruce s rozšířením dosahu soudně trestného bezpráví, tedy s něčím, co obecně *není v zájmu* klienta. Bude-li nakonec tato úprava přijata, vytvoří se tím na druhé straně širší prostor pro obhajobu mladistvých vyžadující poměrně úzkou specializaci, má-li být efektivní, tedy *v zájmu* klienta.

V souvislosti s přechodem kodexu na formální pojetí trestného činu se jinak vymezuje pachatelova „schopnost rozpoznávací“, jakožto kritérium jeho **nepřičetnosti**. Podle § 26 osnovy: „Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.“

DZ k této změně uvádí: „Osnova stíhá jen taková společensky škodlivá jednání, jejichž *protiprávnost* (kurzíva *V. K.*) musí být pachateli zjevná, a proto se zásadně nemůže omlouvat tím, že zákon nezná nebo že si jej nesprávně vykládal (*výjimky stanoví jen § 19 o právním omylu*, kurzíva *V. K.*). Představu o protiprávnosti činu nemají však zpravidla lidé v době činu stížení, třeba jen dočasně, duševní poruchou, ať již je původ této poruchy jakýkoliv, a již z tohoto důvodu je nelze trestat, pokud nebyli schopni rozpoznat protiprávnost svého činu nebo ovládat své jednání. U dětí ve věku nedosažených čtr-

náci let pak nelze předpokládat takovou způsobilost s ohledem na jejich duševní rozvoj.“

V důsledku zmíněného příklonu osnovy k formálnímu pojetí trestného činu se stává klíčovou schopnost pachatele rozpoznat nikoli „společenskou nebezpečnost činu“, nýbrž jeho „protiprávnost.“ Minimálně půjde o protiprávnost ve smyslu trestního práva hmotného, tedy o protiprávnost trestní (trestnost činu, viz výklady shora k § 19 osnovy).

Z hlediska obhajoby se však *de lege ferenda* *nic nemění*. Tak jako tak, bez ohledu na úpravu právního omylu, nepřičetný není trestně odpovědný, protože rozhodující v tomto ohledu je skutečnost, že stav své nepřičetnosti si pachatel *nezavinil* a nikoli to, zda/že byl v omylu. Nezavinil si jej proto, že v důsledku své duševní poruchy v době činu jednat od samého počátku zaviněně schopen nebyl. To na rozdíl od nepřičetnosti pachatelem *zaviněné* ve smyslu § 327 (357) osnovy (opilství).

Materie **okolností vylučujících protiprávnost činu** by mohla přitahovat pozornost obhajoby v první řadě skrze **krajní nouzi**.

Ustanovení § 28 odst. 2 osnovy obsahuje nad rámcem textu, který je jinak shodný s úpravou platnou (srov. § 14 věta druhá tr. zák.), následující dodatek: „... anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet ...“

DZ k tomu poznamenává: „Bez tohoto doplnění by krajní nouze vylučovala protiprávnost činů, které by jinak byly např. zneužitím pravomoci úřední osoby. Navrhované řešení takové jednání z dosahu krajní nouze vylučuje.“

To znamená, že *de lege lata*, kdy ust. § 14 tr. zák. toto doplnění neobsahuje, by mělo být zneužití pravomoci veřejného činitele beztrestné, pokud by k naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu došlo právě za podmínek krajní nouze, již se pachatel dovolává? Např. policista, příslušník pořádkového oddílu „těžkooděnců“, ohrožený na svém zdraví demonstranty, by se proti nim chránil tak, že by naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák. tím, že by z místa střetu utekl, a to s poukazem na krajní nouzi. Ovšem ani *de lege lata*, jak známo, by takový policista neuspěl s námitkou, že jednal v krajní nouzi, a za uvedený trestný čin by plně odpovídal.⁶ Proto je vysvětlení v DZ v tomto směru nejasné.

Z hlediska obhajoby uvedená změna proto ve skutečnosti na dosavadním stavu věcí, resp. jejich posuzování ničeho *nemění*, i když by se to tak na první pohled jevit mohlo.

Katalog výslovně upravených okolností vylučujících protiprávnost činu doplňuje kodex v § 30 **svolením poškozeného**.

Podle DZ se tak děje mimo jiné i proto, že: „V souvislosti s úpravou tohoto institutu byl upraven i případ beztrestnosti pachatele v případě udělení dodatečného souhlasu poškozeným (trestný čin byl spáchán, ale v důsledku dodatečného udělení souhlasu není trestný), ovšem jen za podmínky, že pachatel mohl předpokládat, že osoba uvedená v odstavci 1, která nebyla při činu přítomna (arg. slovo „jinak“), by tento souhlas udělila

vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům.“

Dosavadní teorie se ani takovémuuto pojetí dosahu svolení poškozeného v zásadě nebránila a nebrání, ovšem bez záruky jednotného posuzování takovýchto případů v praxi, už také proto, že „*de lege lata*“ jde o okolnost v zákoně neuvedenou. Kupříkladu podle jednoho názoru: „Pokud pachatel ví o tom, že svolení dáno nebylo, ale domnívá se, resp. spoléhá na to, že by poškozený svolení dal, kdyby o situaci věděl, bude se takový případ řešit na základě zkoumání společenské nebezpečnosti takového činu, tentokráté vědomě nedbalostního, bude-li tato forma zavinění splněna. Německá nauka uvažuje pro takový případ o zvláštním institutu *domnělého svolení poškozeného* (mutmassliche Einwilligung).“⁷ Jiný zdroj vidí otázku *de lege lata* tak, že: „Souhlas daný po činu nevyklučuje trestní odpovědnost. Zpravidla však svědčí o nižším stupni nebezpečnosti činu pro společnost.“⁸

Z hlediska obhajoby proto nová úprava vyznívá jednoznačně *ve prospěch* klienta, neboť postaví najisto stejné právní posouzení případů souhlasů daných poškozeným až po činu, bez toho, že by do hry vstupovala neurčitá kritéria materiální stránky, resp. složité argumentace opírající se o subjektivní stránku jednání pachatele.

Z dalších nově výslovně upravených okolností vylučujících protiprávnost činu nabízí osnova v § 31 **přípustné riziko**.

DZ v té souvislosti pak zdůrazňuje: „V navrhovaném trestním zákoníku je také obecně definováno přípustné riziko (§ 31), v jehož zákonném vymezení jsou uvedeny nezbytné podmínky tohoto institutu. Pozornost je třeba věnovat *vylučovací podmínce* (*kurzíva V. K.*) formulované tak, že o přípustné riziko nejde, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu se zvláštními právními předpisy souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům právních předpisů, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.“

Z pohledu obhajoby je evidentně *pozitivní* v legální definici „usazená“ podstata přípustného rizika. Doposud jen literárně či judikatorně doporučené jeho definice se ne vždy shodovaly.⁹ Zejména to platí o odstavci 2 obsahujícím vylučovací podmínku. Vedle činností typicky například sportovních lze odhadovat jistou aplikační frekvenci tohoto institutu i v oblasti podnikatelské spojené s kriminalitou hospodářskou, finanční a majetkovou, což je z pohledu obhajoby rovněž žádoucí a *pozitivní*.

Zánik trestní odpovědnosti, spojovaný osnovou v první řadě s účinnou lítostí, možností obhajoby v některých směrech zlepšuje. Taxativní výčet trestných činů v § 33 kodexu byl totiž rozšířen.

Ve smyslu DZ: „... byly jen *doplněny* některé nové trestné činy (např. *porušení povinnosti v insolvenčním řízení* (§ 192)) a trestné činy, které z hlediska jejich povahy by měly být také pokryty ustanovením o účinné lítosti (např. *neposkytnutí pomoci* (§ 117), *neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku* (§ 118) (*kurzíva V. K.*). Ochrana některých nejdůležitějších zájmů chráněných trestním zá-

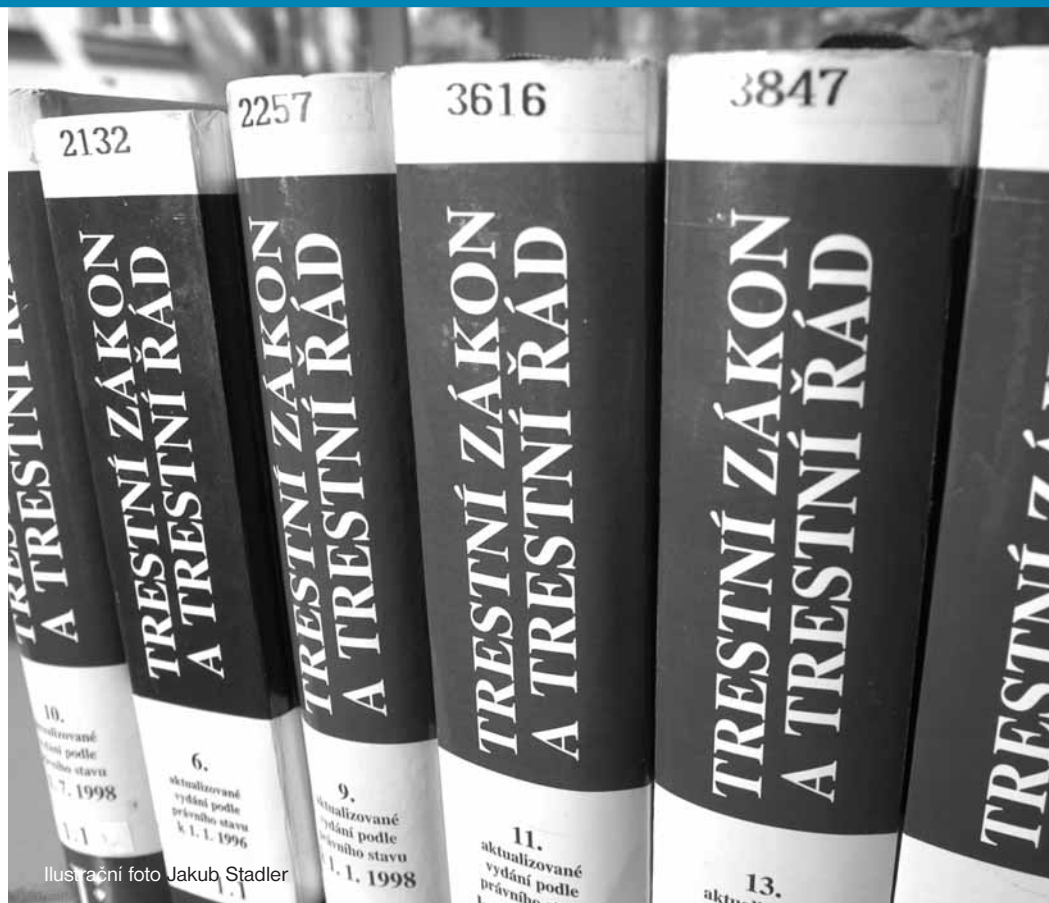
konem totiž vyžaduje, aby v tomto ustanovení uvedené některé těžké zločiny, jakož i další trestné činy zpravidla ohrožující zvýšenou měrou chráněné zájmy anebo kde z hlediska jejich povahy je větší zájem na zabránění následkům než na potrestání pachatele, byly včas odhaleny nebo, aby se jejich následkům jinak včas zabránilo, a to i za cenu, že pachatel nebo některý z pachatelů nebude potrestán.“

Viděno optikou obhajoby je osnova *příznivá* v tom, že dosah účinné lítosti rozšiřuje výše uvedeným způsobem, aniž se však mění dosavadní předpoklady této okolnosti způsobující zánik trestnosti (trestní odpovědnosti). Zásada subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 osnovy tak nachází své vyjádření i tímto způsobem.

Také **promlčení trestní odpovědnosti**, opírající se o § 34 osnovy, je svým způsobem vůči obhajobě nepochybně *vstřícné*. Projevu se to úpravou podmínek běhu promlčecí doby, má-li dojít k jejímu *stavení* či *přerušení*.

DZ tu především připomíná, že: „...byla u tzv. stavení promlčecí lhůty vypuštěna doba pobytu v cizině.“ Při současné úrovni a objemu lidských „mobilit“ nejen v rámci evropského regionu, jakož i možnosti, jak „dosáhnout“ na klienta ze strany trestní spravedlnosti, je to změna zcela pochopitelná.

„Z hlediska **přerušení promlčecí doby**“ – jak dále poznamenává DZ – „nebyl z hlediska právní jistoty shledán jako vhodný pojem „*úkony policejního orgánu, státního zástupce nebo soudu směřující k trestnímu stíhání pachatele*“ (kurzíva V. K.), poněvadž ani v praxi není zcela jasné, které úkony orgánů činných v trestním řízení jsou ty, které směřují k trestnímu stíhání pachatele. Proto byl tento pojem nahrazen podstatně přesnější a jednoznačnější úpravou, podle které se promlčecí doba přerušuje mimo zahájení trestního stíhání i po něm následujícím *podáním obžaloby, návrhu na potrestání, vyhlášením odsuzujícího rozsudku* (kurzíva V. K.) pro tento trestný čin nebo *doručením trestního příkazu* (kurzíva V. K.) pro takový trestný čin obviněnému. Nové znění ... tak mnohem lépe odpovídá nejen požadavku právní jistoty, ale je též v souladu se zásadou rychlosti řízení, neboť vede orgány činné v trestním řízení k rychlejšímu projednávání trestních věcí tak, aby nedošlo k jejich promlčení v mezidobí od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby (návrhu na potrestání) a od jejího podání do vyhlášení odsuzujícího rozsudku (doručení trestního příkazu) soudem.“

Ilustrační foto Jakub Stadler

Je zřejmé, že z pohledu obhajoby uvedené změny v režimu stavení a přerušení běhu doby promlčení trestnosti jsou *ve prospěch* klienta; dosavadní vágní důvody, zejména přerušení, byly nahrazeny zcela konkrétními standardními pojmy.

Právní následky základů trestní odpovědnosti – trestní sankce

Těž oblast právních následků základů trestní odpovědnosti nabízí nemálo zajímavého pro účinné působení obhajoby. Zejména to platí o některých **zásadách ukládání trestních sankcí**.

Obecné zásady pro ukládání trestů, tj. stanovení druhu a výměry trestů, jsou propracovanější a jako takové schopny lépe plnit roli vodítka nejen pro soud, ale i pro obhajobu jako procesní stranu. Samozřejmě všude tam, kde je to klientovi *ku prospěchu*.

V tomto smyslu je třeba poukázat např. na ust. § 39 odst. 3 osnovy, podle kterého nově „Při stanovení druhu trestu a jeho výměry soud přihlédne ... k době, která uplynula od spáchání trestného činu, k případné změně situace a k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu. Při posouzení přiměřenosti délky trestního řízení soud přihlédne ke složitosti věci, k postupu orgánů činných v trestním řízení, k významu trestního řízení pro pachatele a k jeho jednání, kterým přispěl k průtahům v trestním řízení.“ Tu je patrná jasná reakce na odpovídající judikaturu Evropského soudu pro lidská práva stran požadavku na rychlost trestního řízení. Touto cestou se tak rozšiřuje škála okolností, k nimž soud musí přihlédnout při **individualizaci trestu**, zde pak ve

prospěch obžalovaného, pokud se o přílišnou délku trestního řízení pochopitelně „nezasloužil“ sám svým obstrukčním jednáním, resp. jeho obhájce.

Podobně i „portfolio“ **polehčujících okolností**, jak je nabízí ust. § 41 osnovy, vytváří pro obhajobu širší prostor. Nabízejí se totiž další polehčující okolnosti, zejména v návaznosti na nové trestněprávní instituty, jakým je například omyl. Spáchání trestného činu v právním omylu, kterého se bylo možno vyvarovat, tj. v omylu *neomluvitelném*, který samotný základ trestní odpovědnosti nevyklučuje, má význam právě jako obecná polehčující okolnost [§ 41 písm. h) kodexu].

Souhrnně vyjádřeno: právní omyl negativní „omluvitelný“ má za důsledek pachatelovu trestní neodpovědnost, právní omyl negativní „neomluvitelný“ se pak viny pachatele nedotýká, ale je právně relevantní při jeho trestání. Sem spadá i **moderační právo soudu** ve smyslu § 58 odst. 6 osnovy, rovněž opírané o právní omyl negativní „neomluvitelný“.

Pozornost bude dále zapotřebí věnovat **trestání souběhu**. Osnova v § 43 odst. 1 obsahuje jednu na první pohled málo zřetelnou změnu, viděno však optikou obhajoby, změnu poměrně zásadní.

Citované ustanovení o **úhrnném a souhrnném trestu** bude znít takto: „Odsuzuje-li soud pachatele za dva nebo více trestných činů, uloží mu úhrnný trest podle toho zákonného ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich nejpřísněji trestný (**zásada absorpce, V. K.**); *jde-li o vícečinný souběh, zvyšuje se horní hranice trestní sazby odnětí svobody u takového trestného činu o třetinu; (kurzíva V. K.) (zásada asperace, V. K.) ...*“

DZ vysvětluje uvedený přístup takto: „Dopustí-li se pachatel více trestných činů, uloží mu soud úhrnný trest podle ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich nejpřísněji trestný (§ 43). Při řešení systému ukládání trestů za sbíhající se trestné činy se jeví nejvhodnější s ohledem na tradice trestání v České republice vycházet ze zásady absorpční, za současného použití zásady asperační (zostření).¹⁰ Lépe je však třeba zajistit zostření ukládaného trestu za sbíhající se trestné činy, a to pro případ, že pachatel spáchá větší počet trestných činů ve vícečinném souběhu, na které trestní zákon stanoví stejné nebo podobné trestní sazby. Tento souběh vyjadřuje skutečnost, že pachatel se dopustil více skutků (činů), které opakoval zpravidla v obdobné oblasti trestné činnosti, což zpravidla znamená, byť nejde o recidivu, jeho zvýšenou narušenost a také závažnost spáchané trestné činnosti. Naproti tomu u jednočinného souběhu jde jen o jeden skutek (čin), kterým pachatel naplňuje skutkovou podstatu více trestných činů, a proto postačí uložení trestu v rámci trestní sazby nejpřísněji trestného činu. Z těchto důvodů osnova rozlišuje z hlediska trestání jednočinný a vícečinný souběh a na rozdíl od platné úpravy zvyšuje u podstatně závažnějšího vícečinného souběhu horní hranici trestní sazby u nejpřísněji trestného činu o jednu třetinu.“

Zatímco tedy *de lege lata* je z aspektu trestu celkem jedno, zda se klient dopustil více trestných činů v poměru souběhu jednočinného nebo vícečinného, *de lege*

ferenda bude třeba dát pozor již na samu správnou právní kvalifikaci konkurence trestných činů klienta právě jako konkurenci jednočinnou, nebo vícečinnou. Jde o to, že na ní závisí různý způsob jeho trestního postihu. Chybná právní kvalifikace mnohosti trestných činů jakožto souběhu vícečinného jde pak ruku v ruce s nesprávně uloženým trestem, ať již úhrnným nebo souhrnným, protože vyměřovaným podle zásady asperační, tedy *k tíži* klienta. Naproti tomu souběh jednočinný bude i *de lege ferenda* stále podléhat trestu opíranému o zásadu absorpční, která je pro klienta v zásadě *příznivější*.

V té souvislosti jen jednu poznámku k tzv. **dalšímu trestu** ve smyslu § 36 tr. zák. Osnova tento institut vypouští, a sice z důvodů penitenciárních a konečkonců i trestně politických. Zásada kumulace omezené, o níž se tento způsob trestání dnes opírá, totiž zvýhodňuje pachatele spíš více narušené, ve srovnání s ostatními.

Osnova tak postupuje z hlediska obhajoby v podstatě *nežádoucím* způsobem, protože ruší privilegovaný způsob trestání pachatelů, jimiž jsou ovšem recidivisté.

Podobně to je i v případě **ukládání společného trestu za pokračování v trestném činu**, ve smyslu § 45 osnovy; i když zde lze jen obtížně hledat nějaké racionální trestně-politické odůvodnění. V odstavci 3 § 45 se totiž píše: „Ustanovení o společném trestu za pokračování v trestném činu se užije i tehdy, je-li dřívější odsouzení takové povahy, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.“

DZ objasňuje tento přístup následovně: „Osnova dále na základě požadavků z praxe výslovně stanoví, že ustanovení o společném trestu za pokračování v trestném činu se užije i tehdy, je-li dřívější odsouzení takové povahy, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 45 odst. 3).“

Novum obsažené v citovaném odstavci jde, a to ve snaze udržet hmotněprávní pojetí pokračujícího trestného činu jako jediného skutku *de iure* „pohromadě“, až do největší krajnosti. Tedy i za tu cenu, že se část odsouzeného pokračování, jíž se týká fikce neodsouzení, nechá „obživnout“ tím, že se takové pravomocné odsouzení (podmíněné, zahlazené, či v důsledku trestu již vykonaného s následky zahlazení) zruší a fikce neodsouzení se vrátí k *de iure* reálnému odsouzení. Případný argument předkladatele ve prospěch navrhovaného řešení, který ovšem výslovně v DZ chybí, totiž že fikce neodsouzení za část pokračujícího trestného činu nemůže obstát vedle zbývajících jeho částí, teprve souzené a odsouzené, to na rozdíl od souhrnného trestu za samostatně sbíhající se delikty (§ 43 odst. 4 kodexu), je však snadno vyvratitelný. A sice poukazem na fakt, že jediný skutek *de iure*, jako základ hmotněprávního pokračování, standardně v teorii vykládaný a chápaný,¹¹ nesouvisí se společným trestem za něj v tom smyslu, že by bylo nezbytné do této sankce pojímat i předcházející část pokračování pravomocně odsouzenou a zahlazenou, tedy za tím účelem ji „oživovat“.

Ovšem již dnes je patrná snaha „dostat“ tuto úpravu do praxe cestou judikátu navrhovaného do Sbírky roz-

hodnutí a stanovisek vydávané NS, část trestní (Et 3/2007), projednané trestním kolegiem NS 28. 11. 2007.¹² Jedná se o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2007, sp. zn. 6 Tdo 691/2007, předpokládající tuto právní větu:

**Společný trest
§ 37a tr. zák.**

Na rozdíl od souhrnného trestu (§ 35 odst. 2 tr. zák.) je ukládání společného trestu za pokračování v trestném činu podle § 37a tr. zák. spojeno s rozhodováním o vině pachatele celým posuzováním pokračujícím trestným činem. Proto lze společný trest uložit i v případě, když ohledně dřívějšího odsouzení, které se týká některých dílčích útoků tohoto pokračujícího trestného činu, platí fikce, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen (např. v důsledku vykonání uloženého trestu). Touto fikcí totiž nezaniká skutečnost, že se pachatel dopustil určitého činu (dílčího útoku pokračujícího trestného činu), takže postupem podle § 37a tr. zák. je třeba vyslovit jeho vinu celým posuzováním pokračujícím trestným činem a uložit mu společný trest i za dílčí útoky, ohledně jejichž dřívějšího postihu platí fikce, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Omezení vyplývající z ustanovení § 35 odst. 3 tr. zák. ve spojení s ustanovením § 37a poslední věta tr. zák. se zde neuplatní.

V rámci připomínek k návrhu tohoto judikátu do Sbírky zaujala katedra trestního práva PF MU toto stanovisko:

Skutečnost, že ve spojení se společným trestem ve smyslu § 37a tr. zák. se rozhoduje i o vině celým pokračujícím trestným činem, nemůže v žádném případě odvodnit závěr, jež vyjadřuje navrhovaná právní věta. Právě naopak, je-li odsouzení za část pokračujícího deliktu té povahy, že se na pachatele hledí, jako by odsouzen nebyl, není možné tuto fikci neodsouzení jednoduše eliminovat zrušením výroku o vině jako předpokladu tohoto odsouzení. Je tomu tak proto, že fikce neodsouzení sice formálně logicky na takto odsouzený skutek nedopadá, jak uvádí návrh judikátu: „Touto fikcí ... nezaniká skutečnost, že se pachatel dopustil určitého činu (dílčího útoku pokračujícího trestného činu), ...“, ale hmotněprávně, a samozřejmě rovněž logicky, obě tyto kategorie – skutek a jeho odsouzení, byť posléze s účinkem fikce neodsouzení – odtrhovat od sebe nelze. Pokud by se takovýto výklad ust. § 37a tr. zák. připustil, vedlo by to navíc k neřešitelným situacím všude tam, kde na nastalou fikci neodsouzení již navázaly další právní vztahy či stavy; např. v návaznosti na čistý výpis z RT získaná příslušná oprávnění k činnostem, které již byly vykonávány s dalšími právními účinky, dále např. fikce neodsouzení jako důkaz nedostatku prejudice a tím i znaku skutkové podstaty [§ 247 odst. 1 písm. e) tr. zák.], z ní plynoucí beztrestnost a řešení tohoto případu po návratu k odsouzení v důsledku výkladu § 37a tr. zák., jak navrhuje připomínkový judikát. Na-

vrhované rozhodnutí ve své podstatě také zpochybňuje trestně-politickou podstatu institutu fikce neodsouzení, neboť může demotivovat např. podmíněně odsouzeného za část jeho pokračujícího trestného činu v tom, aby plnil podmínky zkušební doby, a tak dosáhl fikce neodsouzení.

Případně zrušení původní fikce neodsouzení v důsledku navrhovaného judikátu („de lege lata“), jakož i odst. 3 § 45 kodexu (de lege ferenda) tak bude představovat jisté ohrožení právní jistoty fiktivně neodsouzených, a to nejen ve smyslu trestněprávním; např. fikce neodsouzení jako důkaz nedostatku již zmíněné prejudice v době spáchání krádeže a tím i znaku její skutkové podstaty (§ 172 (203) odst. 2 osnovy), z ní plynoucí beztrestnost a řešení tohoto případu po návratu k odsouzení v důsledku aplikace odst. 3 § 45 kodexu.

Konečně i odvolávka DZ na to, že „Osnova ... na základě požadavků praxe výslovně stanoví, že ustanovení o společném trestu za pokračování v trestném činu se užije i tehdy, je-li dřívější odsouzení takové povahy, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 45 odst. 3)“, není zcela na místě, protože právě praxe v tomto ohledu není vůbec jednoznačná.

Z hlediska obhajoby jde tedy o kroky jednoznačně v neprospěch klienta. *De lege lata* bude možné s akceptovaným judikátem polemizovat, protože ten se opírá o zákaz použití § 35 odst. 3 tr. zák. při ukládání společného trestu, per analogiam. Argumentem obhajoby tu bude poukaz na fakt, že právě tato analogie je ve prospěch pachatele. *De lege ferenda* bude proti výslovné zákonné úpravě postup obtížnější, resp. vyloučen.

Se **zahlazením odsouzení** se pojí další zajímavý přístup osnovy, který vychází z pohledu obhajoby rovněž v *neprospěch* klienta.

Podle § 103 odst. 7 osnovy: „I v případě, že uplynula doba uvedená v odstavci 1, odsouzení nelze zahladit, nebylo-li dosud vykonáno nebo jinak ukončeno uložené ochranné opatření; toto ustanovení se přiměřeně použije i tam, kde trestní zákon stanoví, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.“

Podle DZ: „Nově osnova též stanoví, že odsouzení nelze zahladit v případě, nebylo-li dosud vykonáno nebo jinak ukončeno (např. upuštěním) uložené ochranné opatření, a to přesto, že jinak uplynula doba uvedená v § 103 odst. 1 (§ 103 odst. 7). Toto doplnění platné právní úpravy směřuje k tomu, aby odsouzení řádně vykonávali ochranná opatření, nevyhýbali se jejich výkonu či je jiným způsobem nemařili. Přiměřeně se toto ustanovení uplatní u tzv. zákonné fikce zahlazení.“

DZ vysvětluje, proč jako překážka zahlazení odsouzení ve smyslu odstavce 7, vzdor tomu, že byly splněny podmínky odstavce 1, působí dosud nevykonané ochranné opatření naprosto pragmaticky, bez ohledu na rozdílnou podstatu trestů a ochranných opatření. Je to proti logice věci, podle níž se, jak známo, ochranná opatření nezahlazují, takže jejich výkon (nevykonání) nelze dost dobře spojovat ani se zahlazením odsouzení, tzn. k trestu. V praxi by to mohlo komplikovat situaci např. těm, kteří aspirují na bezúhonnost např. v souvislosti se svým

podnikáním, přičemž stále ještě probíhající ambulantní ochranné léčení, jinak nebránící v tomto podnikání, jim to znemožní.

Společná ustanovení obsahující legální definice některých pojmů dávají rovněž podnět k úvahám na téma prospěchu či nespěchu klienta.

Platí to předně o § 388 (110), jenž definuje **opomenutí**, tj. *omisi nepravou*: „Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel povinen podle zvláštního právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, v důsledku dobrovolného převzetí povinnosti konat (**garant, V. K.**) nebo vyplývala-li taková jeho zvláštní povinnost z jeho předchozího ohrožujícího jednání (**ingerent, V. K.**), anebo k němuž byl z jiného důvodu podle okolností a svých poměrů povinen.“

Z hlediska obhajoby je to úprava v podstatě *nepříznivá*. A sice v tom, že staví na legální základ „garanci“ a „ingerenci“ jako zdroje právních *určitých* povinností konat, doposud (tj. „de lege lata“) zakládajících nanejvýše jen *obecnou* právní povinnost ve smyslu zásady *neminem laedere* podle § 415 občanského zákoníku. Proto de lege ferenda už nedostatek tohoto legálního základu de iure, jako zdroje určité právní povinnosti pachatele konat, nebude možno namítat.

Také institut **jednání za jiného** doznal změny, a to rovněž v *neprospěch* klienta, protože se rozšiřuje jeho záběr. V ust. § 390 (112) odst. 2 osnovy je to vyjádřeno takto: „Jestliže zákon stanoví, že pachatel musí být nositelem zvláštní vlastnosti, způsobilosti nebo postavení, postačí, že zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení jsou dány u právnické osoby, jejímž jménem pachatel jedná. Tohoto ustanovení se užije i tehdy,

- a) jestliže k jednání pachatele došlo před vznikem právnické osoby,
- b) jestliže právnická osoba vznikla, ale její vznik je neplatný, nebo
- c) je-li právní úkon, který měl založit oprávnění k jednání za právnickou osobu, neplatný nebo neúčinný.“

Rozšířený dosah institutu „jednání za jiného“, větší měrou chránící poškozené, je logicky *nepříznivý* z hlediska obhajoby klienta, i když trestně-politicky to akceptovat lze.

Shodně, tedy *k tíži* klienta, možno komentovat i změn-

něnou úpravu **pokračování v trestném činu** ve smyslu § 392 (114) osnovy. Vsunutím slov „..., by i v souhrnu, skutkovou podstatu stejného trestného činu, ...“ do do-
savadního textu § 89 odst. 3 tr. zák. je zajištěno, že jako pokračování bude umožněno na legálním základě posuzovat i případy, které by de lege lata pokračováním být neměly, protože se jedná pouze o „šňůru“ samostatných přestupků.

Platná definice pokračování, důsledně vzato, neumožňuje posuzovat jako pokračování v trestném činu řadu dílčích útoků spáchaných za podmínek § 89 odst. 3 tr. zák., které samy o sobě naplňují jen znaky přestupku (tedy ...nenaplňují stejnou skutkovou podstatu trestného činu ...). Naproti tomu nová dikce hovoří o „...naplňování skutkové podstaty stejného TČ...“, takže dopadá i na pokračování, jež je založeno řadou dílčích útoků – v podobě přestupků –, přičemž teprve až jejich souhrn vydá na trestný čin.

Závěrem

Jak jsem naznačil již v úvodu, tento „manuál“ k osnově trestního zákoníku ČR 2007, sledující aspekty zajímavé pro obhajobu, nemá ambici zevrubně a všestranně do hloubky analyzovat toto zákonné dílo. K tomu by bylo třeba větší plochy a jiného formátu, než je pouhý článek v odborném periodiku.

Na druhé straně však může svým obsahem a nepochybně řadou polemických tvrzení k potřebné diskusi alespoň přispět, což bylo jeho cílem.

✦ Autor je vedoucím katedry trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

– Errata

Opravte si, prosím, v první části článku profesora Kratochvíla, BA č. 5/2008, na str. 20 dole větu začínající slovy „Normativním znakem skutkové podstaty se rozumí...“ na správné: „Normativním znakem skutkové podstaty se rozumí znak vyjádřený právním pojmem, vztahem, či jiného právního odvětví, aniž by se trestní zákon mimotrestního právního předpisu dovolával (blanketem nebo odkazem)...“

Autorovi i čtenářům se omlouváme.

1 Viz např. Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D.: Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání. Orac, Praha 2003, str. 355-358.

2 Srov. Kratochvíl, V. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. MU, Brno 2002 (dotisk: 2003, 2006), str. 237-239.

3 Srov. Novotný, O. – Dolenský, A. – Jelínek, J. – Vanduchová, M.: Trestní právo hmotné. I. Obecná část. 2. vydání, Codex, Praha 1995, s. 161 až 162; Šámal, P. – Púry, F. – Rizman, S.: Trestní zákon. Komentář. 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2001, s. 85 až 86; Kratochvíl, V. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. MU, Brno 2002, dotisky 2003, 2006, s. 303.

4 Toto řešení, tj. pomoci § 3 odst. 3 TrZ konkrétně odmítá Kmec, J.: K nepřímému pachatelství

a některým souvisejícím otázkám trestní odpovědnosti. Trestní právo, 2003, č. 11, s. 11. Z toho, jak sám citovaný autor uvádí, nutno konsekventně dovodit přípustnost spolupachatelství i u nedbalostních trestných činů.

5 Srov. Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Všeobecná časť. IURA EDITION, Bratislava 2006, s. 271 a násl.

6 Srov. např. Šámal, P. – Púry, F. – Rizman, S.: Trestní zákon. Komentář. 6. vydání. Obecná část – díl I. C. H. Beck, Praha 2004, str. 134.

7 Kratochvíl, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. MU, Brno 2002 (dotisk: 2003, 2006), str. 384.

8 Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná a zvláštní část. Linde, Praha 2005, str. 255.

Citovaný pramen na str. 256-257 pak připomíná úpravu de lege ferenda s odkazem na probírání § 30 osnovy.

9 Kratochvíl, V. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. MU, Brno 2002 (dotisk: 2003, 2006), str. 386. Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná a zvláštní část. Linde, Praha 2005, str. 260. Šámal, P. – Púry, F. – Rizman, S.: Trestní zákon. Komentář. 6. vydání. Obecná část – díl I. C. H. Beck, Praha 2004, str. 15.

10 De lege lata je tu myšlena aspirace, neboli zostření cestou uznání přitěžující okolnosti podle § 34 písm. k) tr. zák.

11 Sb. rozh. tr. č. 8/1985, 10/2001.

12 Návrh tohoto judikátu byl TK NS přijat a doporučen k publikaci ve Sbírce.

Smlouva o tichém společenství

doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

Počet smluv o tichém společenství se zvyšuje, současně byla provedena i novela obchodního zákoníku (i když drobná), která se dotkla i tohoto smluvního typu.

Tiché společenství je právní vztah dvou účastníků, z nichž jeden, označovaný jako **tichý společník, se podílí vkladem na podnikání podnikatele – druhého účastníka. Z účasti mu vzniká právo na podíl na zisku.**

Harmonizační novela českého obchodního zákoníku přinesla v textu nadepsané právní úpravy některé změny a doplnění. Určitou korekci obchodního zákoníku přinesla pak tzv. technická novela. Vztah k textu právní úpravy tichého společenství mají pak i další novelizace. Snahou zákonodárce přitom bylo posílit postavení tichého společníka.

Smlouva o tichém společenství nachází svoji úpravu v ČR v ustanoveních § 673 až 681 obchodního zákoníku. U tohoto smluvního typu jsou čtyři ustanovení kogentní (§ 673 odst. 2, § 678, § 679 odst. 1, § 680).

Podle § 263 odst. 2 se přitom strany nemohou dohodou odchýlit od Základního ustanovení a od ustanovení, která předepisují povinnou písemnou formu právních úkonů. Ostatní ustanovení jsou dispozitivní (viz § 263 obchodního zákoníku) a právní úprava není nijak bohatá. Je tedy možno konstatovat širokou možnost pro různá smluvní řešení.

Ujednání v konkrétní smlouvě budou mít přednost před dispozitivním řešením zákonným. Aby šlo o smlouvu podle citované právní úpravy, musí tedy odpovídat základnímu ustanovení. Současně se musí respektovat pro tuto smlouvu stanovená písemná forma. Smlouvu o tichém společenství řadíme do kategorie typových (absolutních) obchodů, kterých se použije bez ohledu na povahu účastníků (viz ustanovení § 261 odst. 3 obchodního zákoníku).

1. Základní ustanovení

Aby se jednalo o pojmenovanou smlouvu o tichém společenství (podle § 673 až 681 obchodního zákoníku), musí smlouva obsahovat podstatné části základního ustanovení této smlouvy.

Podle základního ustanovení (§ 673) se smlouvou o tichém společenství:

- **zavazuje tichý společník poskytnout podnikateli určitý vklad a podílet se jím na jeho podnikání a**

- **podnikatel se zavazuje tichému společníkovi k placení části čistého zisku (po odečtení povinného přídele do rezervního fondu, je-li podnikatel povinen tento fond vytvářet), vyplývající z podílu tichého společníka na výsledku podnikání.**

Ve smlouvě o tichém společenství musí být dohodnut rozsah účasti tichého společníka na zisku a na ztrátě stejný. (Dříve použité slovo „dohodnut“ – zvolené harmonizační novelou – změnila tzv. technická novela na „dohodnutý“.)

Před harmonizační novelou nebyl podíl na zisku a na ztrátě stanoven stejný. Přitom podíl na ztrátě nebyl uveden v základním ustanovení, ale byl mimo základní ustanovení v dispozitivní úpravě. To obecně umožňovalo případně sjednávat podíl na ztrátě nižší než podíl na zisku. Realizovala se však zásadně opačná smluvní řešení. Novelizovaný text se tedy jeví pro tichého společníka příznivější.

Podstatnými částmi smlouvy¹ – kromě přesného určení smluvních stran a vkladu (předmětu a hodnoty) – je

- **závazek tichého společníka poskytnout podnikateli vklad a podílet se tímto vkladem na podnikání,**
- **závazek podnikatele k placení části zisku, charakterizovaný základním ustanovením,**
- **dohodnutý rozsah účasti na zisku a na ztrátě, a to stejný.**

U společnosti s ručením omezeným a u akciové společnosti schvaluje smlouvu o tichém společenství a její změny valná hromada (s účinností od 1. 1. 2001).

Z textu zákona vyplývá, že není specifikováno, kdo může být tichým společníkem, zatímco druhého účastníka označuje zákon za podnikatele.

V praxi vznikají otázky, kdo může být tichým společníkem. Tichým společníkem může být po našem soudu jakákoliv osoba.²

Současně se kladou otázky, zda může být jakýkoli subjekt i v pozici podnikatele. Tuto otázku, zda může být v pozici podnikatele jiný subjekt, řešil již K. Eliáš³ a podle našeho názoru správně uvedl, že v této situaci nelze uzavřít smlouvu o tichém společenství, ale případně jen smlouvu nepojmenovanou. Pokud by šlo o obchodněprávní vztah, byla by to smlouva nepojmenovaná uzavřená podle § 269 odst. 2 obchodního zákoníku.

Někdy se dovozuje, že se na tuto nepojmenovanou smlouvu vztáhnou analogicky ustanovení § 673 a násl. obchodního zákoníku, a to podle § 853 občanského zákoníku. Tento názor nezastáváme. Domníváme se totiž, vzhledem k textu kogentního ustanovení § 269

odst. 1 obchodního zákoníku, že na jiné než jen (jak zákon v § 269 odst. 1 uvádí) pojmenované smlouvy (obsahující podstatné části smluv uvedených v základních ustanoveních smluvních typů) nelze ustanovení druhé hlavy třetí části obchodního zákoníku analogicky použít.⁴

Analogické použití ustanovení § 673 až 681 obchodního zákoníku přímo ze zákona by tedy podle našeho soudu nebylo pro tzv. nepojmenovanou smlouvu (uzavřenou podle § 269 odst. 2 obchodního zákoníku) možné. Je však možné ve smlouvě uzavřené podle § 269 odst. 2 dohodnout použití zvolených ustanovení zákona, a to i z právní úpravy věnované smlouvě o tichém společenství.

Další otázkou je, zda jeden podnikatel může mít více tichých společníků na základě jednotlivých smluv. Přestože to zřejmě oslabí „tichost“ společníka, zákon takové situace po našem soudu nezakazuje. Nic ani nebrání tomu, aby se někdo stal tichým společníkem na podnikání většího počtu podnikatelů, a to na základě samostatných smluv.

2. Předmět vkladu

Předmětem vkladu může být určitá peněžní částka, určitá věc, právo nebo jiná majetková hodnota využitelná při podnikání. Sporné je, zda vkladem tichého společníka mohou být osobní výkony. V současné době spíše převládá názor, se kterým se ztotožňujeme, že osobní výkony (práce) nemohou být vkladem tichého společníka, i když to zákon výslovně nezakazuje. Jde o otázku spornou, zatím nejudikovanou.⁵ K provádění výkonů (prací) slouží totiž jiná právní úprava.

Tichý společník je povinen předmět vkladu předat podnikateli nebo mu umožnit jeho využití při podnikání v době smluvené, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. Nestanoví-li se smlouvou jinak, stává se podnikatel převzetím věci, s výjimkou nemovitých věcí, jejím vlastníkem.

Je-li předmětem vkladu nemovitá věc, je podnikatel oprávněn k jejímu užívání po dobu trvání smlouvy.

Je-li předmětem vkladu právo (a smlouva nestanoví něco jiného), je podnikatel oprávněn po dobu trvání smlouvy k jeho výkonu.

Bude-li vkladem nemovitost nebo prováděn výkon práva, a dojde-li ke ztrátě při podnikání, nemůže tedy – podle našeho názoru – ztratit tichý společník vlastnictví nemovitosti ani vložené právo. Rozsah jeho vkladu však bude při stejném rozsahu užívání a výkonu práva zkrácen.

Tichý společník se podnikání přímo neúčastní a nemůže tedy jednat a rozhodovat v konkrétních obchodních případech. Protože se ovšem jedná o jeho případný profit či ztrátu, je třeba mu umožnit nahlížet do obchodní dokumentace a znát účetní závěrku. Zákon proto stanoví, že je tichý společník oprávněn nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů týkajících se podnikání, na němž se účastní, a je oprávněn požadovat stejnopis účetní závěrky.

3. Podíl

Pro určení podílu tichého společníka na výsledku podnikání je rozhodná účetní závěrka. Tichému společníku vzniká nárok na podíl ze zisku do 30 dnů po vyhotovení účetní závěrky.

Je-li podnikatelem právnická osoba, běží tato lhůta „do 30 dnů“ od schválení této závěrky v souladu s jejími stanovami, společenskou smlouvou nebo zákonem.

Zákon dále stanoví, že **se o podíl na ztrátě zkracuje vklad tichého společníka.** O podíl na zisku se v dalších letech snížený vklad zvyšuje a nárok na podíl na zisku vzniká společníku po dosažení původní výše vkladu.

Tichý společník přitom není povinen při podílu na ztrátě z podnikání svůj vklad doplňovat a na ztrátě se účastní jen do výše svého vkladu.

Při eventuálním podílu na zisku, a případné ztrátě v následujícím období, nelze požadovat vrácení zisku. Pokud by docházelo jen ke ztrátám, není sice podle obchodního zákoníku společník povinen vklad nijak doplňovat, **jestliže by však byl celý jeho vklad vyčerpán, zaniká účast tichého společníka.**

Smluvně je však zřejmě možné dohodnout možnost, aby tichý společník při ztrátě svůj vklad doplnil.

U tichého společenství **vznikají práva a povinnosti z podnikání vůči třetím osobám pouze podnikateli** (§ 678 odst. 1).

Tichý společník však ve stanovených případech za závazky podnikatele ručí, a to ve dvou případech:

- jestliže je jeho jméno obsaženo ve firmě podnikatele, nebo
- jestliže prohlásí osobě, s níž jedná podnikatel o uzavření smlouvy, že oba podnikají společně (§ 678 odst. 2).

Smyslem tichého společenství je právě jeho „skrytost“; vůči třetím osobám by se nemělo nijak projevovat. Pokud k projevení dojde určeným způsobem, má to zákonem stanovené důsledky.

4. Zánik účasti

Smlouva může být uzavřena na dobu určitou i neurčitou. Účast tichého společníka podle obchodního zákoníku zaniká (§ 679 odst. 1):

- uplynutím doby, na kterou byla uzavřena,
- výpovědí, nebyla-li smlouva uzavřena na dobu určitou,
- dosáhne-li podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu,
- ukončením podnikání, na něž se smlouva vztahuje,
- prohlášením insolvenčního návrhu na majetek podnikatele nebo zamítnutím návrhu na prohlášení tohoto konkurzu pro nedostatek majetku (viz zákon č. 328/1991 Sb. ve znění novel),
- prohlášením konkurzu na majetek tichého společníka; ustanovení § 148 odst. 3 obchodního zákoníku se přitom použije přiměřeně.

Nestanoví-li smlouva jinou výpovědní lhůtu, lze smlouvu vypovědět nejpozději šest měsíců před koncem kalendářního roku (§ 679 odst. 2).

Kromě možnosti zániku účasti tichého společníka na podnikání, uvedených v obchodním zákoníku pro smlouvu o tichém společenství (§ 679), nelze vyloučit zánik i jiným zákonným způsobem, např. odstoupením od smlouvy podle § 344 a násl. obchodního zákoníku, zmařením účelu smlouvy podle § 356 a násl. obchodního zákoníku, dohodou podle § 570 občanského zákoníku.

Před uplynutím doby stanovené pro trvání tichého společenství je možné domáhat se u soudu zrušení závazků z této smlouvy, jsou-li pro to důležité důvody. Bude vždy záležet na posouzení daného případu. To platí i pro smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou. Jde o novou právní úpravu (§ 679a) přijatou harmonizační novelou. Otázkou však je, jak pružně se jí podaří provádět. Jde o to, aby např. nebyl event. dříve zkonsumován vklad tichého společníka, než dojde ke zrušení závazků.

Při zániku účasti tichého společníka je podnikatel povinen vrátit tichému společníkovi vklad zvýšený nebo snížený o jeho podíl na výsledku podnikání (§ 680). Pokud by byly vkladem individuálně určené věci, které mezitím zanikly, pak by se musela poskytnout náhrada.

V posledním ustanovení obchodního zákoníku k tomuto smluvnímu typu je určeno, že **pokud z ustanovení § 673 až 680 nevyplývá něco jiného, má tichý společník ohledně svého vkladu právní postavení, jaké má věřitel ohledně své pohledávky, není však oprávněn požadovat vrácení svého vkladu před zánikem smlouvy.**

5. Poznámky ke smlouvě o tichém společenství

Úprava tichého společenství předcházející dnešní úpravě dané obchodním zákoníkem byla s účinností k 1. 5. 1990 stanovena zákoníkem hospodářským (tehdy ovšem nebylo tiché společenství upraveno v závazkové části, ale mělo jiný charakter). Právní úprava v hospodářském zákoníku (HZ) vyvolala tehdy okamžitě velmi živý zájem veřejnosti, zejména o to, kdo může být tichým společníkem, zda to může být i fyzická osoba.

Vzhledem k ustanovení hospodářského zákoníku určujícímu, že to může být „někdo“ (bez bližšího určení), bylo zřejmé, že to může být jakýkoli subjekt. Ani dnes při použití pojmu „tichý společník“ nevidíme v tomto směru omezení.

Zatímco dříve byly obavy, zda může být tichým společníkem fyzická osoba (podle úpravy v HZ), dnes se objevují pochybnosti opačné. V praxi se setkáváme s názory, že tichým společníkem může být jen fyzická osoba. Po našem soudu to však text obchodního zákoníku neurčuje a okruh možných tichých společníků není ani nyní zákonem limitován.

V souvislosti s tichými společenstvími bývá někdy s ironií uváděno a používáno jako kritika existence tohoto smluvního typu, že jeho základní funkcí je legalizace „legálně“ nabytých prostředků. Tento názor nesdílíme. Tato funkce může být naplňována i pomocí jiných prostředků. Podstata takových otázek má své příčiny vzniku jinde, jde o problematiku širší, netýkající se jen tichého společenství.

Tiché společenství, a v tom je jeho smysl, umožňuje soustředit u podnikatelů jistý rozsah volných prostředků (jež by jinak nebyly k podnikání přímo určeny), a tím přispívá k zapojení do podnikatelské činnosti subjektů, které se z nejrůznějších důvodů nechtějí podílet na podnikání jinými formami.

Vzhledem k dispozitivnosti a stručnosti právní úpravy jsou otevřeny nejrůznější široké možnosti smluvních ujednání (s výjimkou respektování kogentních ustanovení) „ušitých na míru“ pro daný případ. Vzhledem k tomu, že tichými společníky bývají často fyzické osoby bez zkušeností v oblasti podnikatelské i smluvní (kteří se odhodlávají, jak praxe ukazuje, ke konzultaci až v případě reálné hrozby ztráty svého vkladu), lze říci, že konstatování o právní pomoci, která je vhodná obecně při přípravě a vzniku smlouvy, zde platí ve zvýšené míře.

Pro případ event. sjednávání nepojmenovaných smluv, které by nemohly obsahovat podstatné části tohoto smluvního typu a místo podnikatele by byl jiný subjekt, nedoporučujeme spoléhat na analogické použití ustanovení smluvního typu o tichém společenství a nepojmenovanou smlouvu doporučujeme koncipovat s bohatým obsahem a případným odkazem na použití ustanovení tohoto smluvního typu.

V současné době se připravuje rekonstrukce soukromého práva. Zařazení tohoto smluvního typu se navrhuje do občanského zákoníku. Podle našeho přesvědčení však tato úprava svým obsahem přísluší do obchodního zákoníku.

✦ Autor je docentem na katedře obchodního práva Právnické fakulty MU v Brně.

1 Domníváme se, že přesnější je používání pojmu podstatné části smlouvy (neboť tento pojem používá obchodní zákoník) než pojmu podstatné náležitosti smlouvy. Domníváme se, že nejde o pojmy se shodným obsahem. Mezi náležitosti se totiž mj. řadí i forma smlouvy, která však částí smlouvy není. K jinému pojetí viz např. Kol.: Obchodní právo, Meritum, ASPI, Praha 2005, s. 1325-1326.

2 Tato osoba nemusí splňovat všechny znaky podnikatele, např. nepůjde u ní o soustavnou činnost.

3 Eliáš, K. a kol.: Kurs obchodního práva, Obchodní závazky, Cenné papíry, C. H. Beck, Praha 1996, s. 357.

4 Shodně viz též Bartošiková, M.: in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník, Komentář,

10. podstatně rozšířené vydání, C. H. Beck, Praha 2005, s. 1352-1353.

5 Shodně viz též Bartošiková, M.: in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník, Komentář, 10. podstatně rozšířené vydání, C. H. Beck, Praha 2005, s. 1355.

K rozhodování jediného akcionáře v působnosti valné hromady

Mgr. ZBYŠEK KORDAČ

Ve svém rozhodnutí – usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2007, sp. zn. 29 Cdo 1193/2007 – došel NS ČR k závěru, že rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady akciové společnosti dle § 190 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), není právním úkonem. Nejvyšší soud tak postavil na jisto otázku, ohledně které doposud v odborné právní literatuře panovaly rozdílné názory. Nejvyšší soud dále dovodil, že vzhledem k výše uvedenému, je-li jediným akcionářem akciová společnost, musí být takové rozhodnutí přijato představenstvem jediného akcionáře.

V komentovaném rozhodnutí se Nejvyšší soud odvolal na právní názor vyjádřený v jeho rozsudku ze dne 17. června 2003, sp. zn. 29 Odo 882/2002, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročník 2003, pod číslem 141. V tomto svém rozsudku Nejvyšší soud uvedl: „Jestliže je jediným společníkem společnosti s ručením omezeným akciová společnost, činí rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady představenstvo akciové společnosti.“ V nově vydaném rozhodnutí pak Nejvyšší soud navázal, že: „Stejný závěr se uplatní ve vztahu k jedinému společníkovi akciové společnosti. Je tomu tak proto, že rozhodování v působnosti valné hromady není jednáním společnosti ve vztahu ke třetím osobám (právním úkonem), a proto je nemožnou činit osoby, oprávněné jednat jménem společnosti (...), ale musí je přijmout orgán k tomu oprávněný, tj. představenstvo společnosti.“

V odborné právní literatuře panoval doposud nesoulad mezi názory jednotlivých autorů, co se týče charakteru rozhodnutí jediného akcionáře (vzhledem k spojitosti ustanovení § 132 a § 190 obchodního zákoníku bude nadále v tomto příspěvku používán pouze pojem akcionář, avšak níže uvedené závěry jsou zřejmě aplikovatelné analogicky i na společníka s. r. o.). Pro závěr, že rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady jsou právními úkony, se vyslovil především prof. Dědič (viz např. prof. JUDr. Jan Dědič a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 1. vydání. Nakladatelství Polygon, Praha 2002). K závěru, že takové rozhodnutí není právním úkonem, došla např. prof. Pelikánová (viz

Pelikánová, Irena: Komentář k § 190 zák. č. 513/1991 Sb., ze dne 22. 4. 1998, ASPI). Doc. Bartošíková pak ve svém článku zvažovala obě varianty výkladu (viz Bartošíková, Miroslava: K zastoupení jediného společníka s. r. o. při rozhodování v působnosti valné hromady jednatelem. ASPI, 26. 6. 2000). JUDr. Štenglová ve svém komentáři k ustanovení § 190 obchodního zákoníku, obsaženém v nejnovějším vydání „šedého komentáře“ k obchodnímu zákoníku nakladatelství C. H. Beck, se sice k charakteru rozhodnutí jediného akcionáře nevyslovila, nicméně uvedla, že: „Notářským zápisem podle odstavce 1 je zápis podle § 62 NotŘ“, přičemž § 62 zákona č. 358/1992, o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „notářský řád“), upravuje notářské zápisy o právních úkonech (viz Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. C. H. Beck, Praha 2006, str. 716). Tato skutečnost je o to zajímavější, že JUDr. Štenglová je zároveň předsedkyní senátu Nejvyššího soudu č. 29 Cdo, jenž komentované rozhodnutí vydal, a ona sama komentované rozhodnutí podepsala.

...nerozumím důvodům, které vedou Nejvyšší soud k závěru, že rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady není právním úkonem.

...nerozumím důvodům, které vedou Nejvyšší soud k závěru, že rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady není právním úkonem.

Na neshody ohledně právní povahy rozhodnutí jediného akcionáře zákonitě navažovaly též rozdílné závěry, co se týče možnosti zmocnit

k rozhodnutí jediného akcionáře jinou osobu na základě plné moci udělené jediným akcionářem. Autoři, kteří rozhodnutí jediného akcionáře nepovažovali za právní úkon (např. prof. Pelikánová), docházeli logicky k závěru, že zmocnění možné není. Naopak zastánci charakteru rozhodnutí jediného akcionáře jako právního úkonu docházeli zpravidla k závěru, že zmocnění v zásadě možné je (např. prof. Dědič).

Komentovaným rozhodnutím Nejvyššího soudu došlo k vyjasnění výše uvedených neshod z pozice vrcholného orgánu soudní moci příslušného k sjednocování judikatury obecných soudů. **Nadále je třeba považovat právní názor o tom, že rozhodnutí jediného akcionáře není právním úkonem, za názor, jimiž by se obecné soudy při svém rozhodování měly nadále řídit.**

Dovolím si však uvést na tento právní názor svůj kritický pohled. Předně nerozumím důvodům, které vedou Nejvyšší soud k závěru, že rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady není právním úkonem. Domnívám se, že došlo k záměně vnitřních procesů tvorby vůle právnické osoby s projevem vůle takové osoby. Rozhodnutí jediného akcionáře je tvorbou vůle (a tedy vnitřním korporátním procesem) z hlediska společnosti s jediným akcionářem, ale projevem

vůle (a tedy právním úkonem) z hlediska tohoto jediného akcionáře. Není důvod, aby vnitřní mechanismy tvorby vůle v korporátní struktuře jediného akcionáře (tedy rozhodování jeho představenstva) ovlivňovaly proces tvorby vůle ve společnosti, jejímž je jediným akcionářem.

Navíc Nejvyšší soud ve své judikatuře požaduje, aby právnícká osoba – akcionář – na valné hromadě akciové společnosti jednala pouze jednou fyzickou osobou bez ohledu na způsob jednání dle zápisu v obchodním rejstříku. Ve srovnání s tím se mi zdá požadavek, aby v případě jediného akcionáře „jednalo“ celé jeho představenstvo, nesrozumitelný.

Rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady dle mého názoru plně naplňuje definici právního úkonu stanovenou v ustanovení § 34 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“): „Právní úkon je projev vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují.“ O skutečnosti, že rozhodnutí jediného akcionáře směřuje ke vzniku, změně nebo zániku práv nebo povinností, které s ním právní předpisy spojují, není zřejmě sporu. V odůvodnění komentovaného rozhodnutí však byl vyjádřen názor, že rozhodnutí jediného akcionáře nesplňuje druhou náležitost výše uvedené definice právního úkonu, a sice, že se nejedná o projev vůle akcionáře navenek. Nejvyšší soud konstatoval: „Je tomu tak proto, že rozhodování v působnosti valné hromady není jednáním ve vztahu k třetím osobám (...)“. S tímto závěrem si dovoluji polemizovat.

Domnívám se, že **došlo k opomenutí prostého faktu, že jediný akcionář a společnost s jediným akcionářem jsou rozdílnými a samostatnými právními subjekty.** Skutečnost, že se akcionář podílí na dceřiné společnosti jako součást jejího personálního substrátu, nezakládá jakési „prolnutí“ jejich právních subjektivit, jak nepřímou dovedl Nejvyšší soud. Jestliže tedy jediný akcionář hodlá učinit své rozhodnutí v působnosti valné hromady, je třeba, aby tuto svou vůli projevil vůči své dceřiné společnosti, jinak by jeho vůle zůstala bez účinku. Tento princip je adekvátní principu fungování valné hromady (jejíž usnesení vlastně rozhodnutí jediného akcionáře nahrazuje). Pokud akcionář má zájem na tom, aby jeho vůle měla vliv a tedy účinek na poměry, práva a povinnosti v dceřiné společnosti, je nutné, aby svou vůli vůči ní, jako subjektu odlišnému, projevil (a tedy projevil navenek), a to nejspíše hlasováním, či zdržením se hlasování na valné hromadě, jako konkludentním právním úkonem (viz Knappová, M., Švestka, J. a kol.: Občanské právo hmotné. Svazek I. ASPI 2002, str. 118). Vůle akcionáře, který by svou vůli na valné hromadě neprojevil vůči třetím osobám (tedy vůči ostatním akcionářům a především samotné akciové společnosti), by nedošla uplatnění. Způsob tvorby vůle akcionáře je z pohledu dceřiné společnosti a její valné hromady bez významu. O tom, že s hlasováním na valné hromadě spojují platné právní předpisy vznik, změnu nebo zánik práv a povinností ne-

ni sporu (namátkou je možné uvést např. vznik povinnosti dle ustanovení § 186a odst. 7 obchodního zákoníku a další).

Je mi znám právní názor o tom, že ani hlasování na valné hromadě není právním úkonem. Vzhledem k výše uvedeným argumentům se však domnívám, že takový názor není udržitelný.

Spor o právní charakter rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady není jen právně-teoretickou diskusí, jak by se snad na první pohled mohlo zdát. Naopak, řešení této otázky má důležité praktické dopady. Nečiním si nárok vypočítat veškeré důsledky, které řešení této otázky přijaté Nejvyšším soudem v komentovaném rozhodnutí může mít. Dovolím si však upozornit na důsledky dle mého názoru nejvýznamnější.

Nadále nebude zřejmě možné, aby jediný akcionář zmocnil třetí osobu k přijetí rozhodnutí jediného akcionáře, tak, jak je dnes v praxi běžné. Ustanovení § 31 odst. 1 občanského zákoníku totiž umožňuje udělit plnou moc samozřejmě pouze k právním úkonům. Jediná další možnost, která mě napadá, a sice možnost udělení konkrétních plných mocí členy představenstva jediného akcionáře k hlasování na představenstvu, by pak byla zřejmě v rozporu v rozporu s omezeními (člena) statutárního orgánu zmocňovat k výkonu svých pravomocí jako (člena) takového orgánu, stanovenými judikaturou.

Jak velké problémy tato situace přinese, bude v praxi možné konstatovat teprve po uplynutí určité doby zachovávaní a aplikace nového právního názoru Nejvyššího soudu. Už dnes je však možné vytušit, jak těžké bude asi vysvětlit klientovi – zahraniční společnosti, jenž je jediným akcionářem české akciové společnosti, že členové jejího představenstva budou muset přicestovat do České republiky pouze proto, aby přijali ve formě notářského zápisu sepsaného českým notářem rozhodnutí jediného akcionáře tam, kde zákon formu (českého) notářského zápisu pro rozhodnutí vyžaduje, když až doposud byla tato rozhodnutí přijímána na základě plné moci právním zástupcem v České republice na základě plné moci udělené mu jediným akcionářem.

Navíc po uveřejnění komentovaného judikátu a právního názoru Nejvyššího soudu, na němž je jeho rozhodnutí postaveno, dochází znovu k otevření otázky, která už se zdála být v odborné literatuře vykrystalizována: a sice otázky, o jaké notářské zápisy se jedná v případě rozhodnutí jediného společníka dle ustanovení § 190 odst. 1 věta třetí obchodního zákoníku. Doposud zastávaný většinový závěr, že se jedná o notářské zápisy dle § 62 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů, tedy o notářské zápisy o právních úkonech, se dostává do rozporu s právním názorem Nejvyššího soudu.

Tuším, že problematických dopadů tohoto právního názoru bude zřejmě více. Další vývoj teprve ukáže, jak se s ním vyrovná právní praxe a odborná právní literatura.

Opět (administrativně) rozdělené byty?

JUDr. STANISLAV KŘEČEK

Na úvod této úvahy jeden z judikátů, který uvozuje problém, jenž mě zajímá:

V soudní praxi je ustálen názor, že bytem se rozumí soubor místností (popřípadě jednotlivá obytná místnost), které jsou rozhodnutím stavebního úřadu určeny k trvalému bydlení.

Rozhodující je tedy stav stavebněprávní, nikoliv faktický. Z ustanovení § 57 a § 58 zákona č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty, jakož i z ustanovení dříve platných předpisů o hospodaření s byty vyplývá, že byt bylo možno (administrativně) rozdělit se souhlasem příslušného orgánu, který nenahrazoval povolení stavebního úřadu, ani rozhodnutí o přidělení bytu, pokud jich bylo podle platných předpisů třeba. Administrativně rozdělené byty, i když každý z nich neměl úplné příslušenství, logicky mohly být předmětem samostatných práv nájmu (osobního užívání). Pokud však kolaudovaný stav zůstal nezměněn, šlo tedy stále o jeden (pouze administrativně) rozdělený byt (nikoliv o dva samostatně kolaudované byty), je sice pravda, že právní vztahy samostatného nájmu (osobního užívání) k jednotlivým administrativně (případně i fakticky stavebně, nikoliv však kolaudačně) odděleným částem bytu nemohly jen v důsledku změn v právní úpravě doznat změn v tom smyslu, že nedostatek příslušenství vyžadovaného novými stavebněprávními předpisy pro každý byt nemohl mít za následek zánik práva nájmu (osobního užívání) k administrativně oddělené části bytu. (Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 28 Cdo 1133/2005 ze dne 27. 4. 2007.)

Obsáhle cituji tento judikát, neboť se mi zdá, že se nám opět do právní praxe vrací problematika, o které jsem se již domníval, že ji máme vyřešenu, totiž otázka administrativně rozdělených bytů. Důvod mého přesvědčení o tom, že řešení tohoto problému již máme za sebou, plynul z přesvědčení, že za současných právních (ale i politických) poměrů není možné, abychom se znovu vraceli k jednomu z nejhrubších zásahů do obvyklých institutů bytového práva, totiž k **nerespektování kolaudačních stavů bytů** a jejich rozdělování na jednotlivé „soubory místností“ bez příslušenství, tentokrát nikoliv administrativními rozhodnutími orgánů totalitního režimu, ale rozhodnutími demokratických soudů. Mýlil jsem se, ten stav je právě zde.

Samozřejmě, že nelze ignorovat stav, kdy dodnes jsou některé byty užívány podle jejich dřívějšího administrativního rozdělení, a tedy že k jednotlivým částem sou-

boru místností kolaudovaného jako jeden byt existuje, ve smyslu shora citovaného judikátu, samostatné, podle dřívějších právních předpisů založené, právo nájmu, byť by takové právo nájmu bylo uzavřeno v rozporu s kolaudačním stavem bytu. Bylo by jistě v hrubém rozporu s dobrými mravy, kdyby důsledky takového postupu dřívějších správních orgánů byly dnes vykládány v neprospěch jen jedné ze stran nájemního vztahu, tedy nájemců „bytů“, které ve skutečnosti ve smyslu pravomocného rozhodnutí stavebního úřadu žádnými byty nejsou. Na straně druhé ovšem, alespoň podle mého názoru, není stejně tak možné jen na základě velmi pozitivistického hodnocení správních rozhodnutí, podle kterých se v uplynulých letech opět obnovovalo užívání bytů podle původního kolaudačního rozhodnutí a odstraňovalo dřívější administrativní rozdělení bytů, se znovu vracet do právního i faktického jejich opětovného rozdělování. **Některá rozhodnutí soudů v poslední době k takovému stavu, totiž k tomu, že se opět budou znovu rozdělovat byty bez ohledu na jejich kolaudační stav a bude se tak znovu obnovovat jejich dříve administrativní rozdělení někdy z počátku padesátých let, přímo vybízejí.**

Problém tohoto právního „bumerangu“ vracejícího se z dávných časů spočívá např. v právním názoru NS ČR ve věci sp. zn. 1793/2003, že: „*pokud jde o rozhodnutí odboru bytového hospodářství Obvodního národního výboru...o sloučení bytů vydaného podle § 56 zákona o hospodaření s byty, jež nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 154 odst. 1 obč. zák. před novelou. Již z tohoto důvodu nemohla být podkladem pro platně uzavřenou dohodu o odevzdání a převzetí bytu, s níž byl spojen vznik práva osobního užívání bytu.*“

Opravdu? V předmětné věci přece nejde o **slučování bytů**, neboť ve smyslu shora uvedeného právního názoru nejde přece o slučování rozdílných bytů (jde o byt sice rozdělený, ale stále o jeden byt), ale pouze o jakési „**sloučení**“ práva k jedinému bytu, resp. rozšíření práv užívat dosud jen část administrativně rozděleného bytu na další jeho část, tedy v podstatě o sjednocení práva nájmu s kolaudačním stavem bytu, kdy po tomto „sloučení“ je konečně celý byt užíván v souladu s kolaudačním stavem. Něco jiného je přece posuzovat, zda v minulém období tehdejší správní orgány rozhodly o slučování samostatně kolaudovaných bytů v jeden celek – a pak zde pravomocné rozhodnutí stavebního úřadu je jistě zapotřebí, a pokud chybí, je takové „sloučení“ jednotlivých bytů neplatné (srovnej třeba usnesení NS ČR ze dne 29. 3. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1183/99) – ale něco zcela jiného je, a podle mého názoru musí být, pokud někdejší správní orgán rozhodoval o tom,

že se jen jaksi „napravuje“ dřívější pouhé administrativní rozdělování bytů bez kolaudačního řízení a nyní se pouze obnovuje byt ve svém původním stavebně-právním určení. Pokud se tedy postupně „slučovaly“ dříve administrativně rozdělené části bytů těm uživatelům, kteří v bytě zůstali bydlet, nikoliv s rozhodnutím o přidělení bytu podle § 154 odst. 1 obč. zák. před novelou, které podle tehdy platných právních předpisů bylo zapotřebí, pokud se uživateli přiděloval byt, pak mám pochybnosti, zda opravdu bylo stejného právního aktu zapotřebí, pokud se uživateli předávala do užívání část administrativně rozděleného bytu, která ovšem i podle tehdy platných právních předpisů nebyla bytem, ale pouhou administrativně oddělenou částí. Navíc za situace, kdy tehdejší správní orgány, v souladu s tehdejší judikaturou, byly přesvědčeny, že žádného takového rozhodnutí o přidělení bytu, pokud se „přiděluje“ jen administrativně oddělená část bytu, není zapotřebí a v souladu s tímto právním názorem se vyvíjela judikatura i po zásadní změně právních předpisů po přijetí obsáhlé novely občanského zákoníku v r. 1992.

Přezkoumávat ovšem dnes tehdejší postup správních orgánů podle jiného právního názoru, než který byl za legitimní považován tehdy, a to ještě zcela zjevně v neprospekch jen jedné ze stran nájemního vztahu, je přinejmenším problematické a vede nejen k destrukci nabytých práv, ale zejména ke zpochybnění právního postavení nájemců nezanedbatelného množství bytů, které byly dříve administrativně rozděleny a v průběhu minulého období byly, zcela v souladu s tehdejší respektovanou praxí správních orgánů a soudů, opět „slučeny“, resp. bylo v těchto bytech obnoveno jejich užívání v souladu s kolaudačním stavem. A kteří z důvodů uvedených v ustanovení § 871 obč. zák. (*právo osobního užívání bytu a práva užívání jiných obytných místností a místností nesloužících k bydlení, vzniklé podle dosavadních předpisů, které trvá ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se mění dnem účinnosti tohoto zákona na nájem*) měli za to, že právo osobního užívání řádně zkolaudovaných bytů (dříve administrativně rozdělených) se změnilo na nájem těchto bytů. Nikoliv.

Podle judikatury zde opět nejen máme **byty rozdělené** (proti tomu lze sotva co namítat – jde o přetrvávající stav), ale znovu dochází k novému, resp. opětovnému rozdělování bytů, tentokrát sice opět bez kolaudačního rozhodnutí, ale nikoliv administrativně, ale nějak jinak, jen v důsledku jakési reinkarnace sice dříve existujícího, ale dnes obtížně obhajitelného stavu. A v konkrétních žalobách je vyslovován požadavek, aby části dříve admi-

nistrativně rozdělených bytů, které ovšem tvoří součást kolaudovaného bytu a takto, v souladu s kolaudovaným stavem, byly desítky let jako jeden byt užívány, byly nejen právně, ale fakticky, bez kolaudačního řízení, opět odděleny a „vráceny“ pronajímateli.

Tak ve věci 64 Co 185/2007 v rozsudku ze dne 27. 9. 2007 vyslovil Městský soud v Praze tento právní názor: *„Rozhodnutí o souhlasu se sloučením bytů (o nic takového zde, jak uvádím shora, nešlo, nešlo o slučování bytů, ale o sloučení administrativně oddělených částí, tedy o „sloučení“ místností jednoho bytu – pozn. S. K.) nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu ust. § 154 odst. 1 o. z. ve znění před novelou, na jehož pod-*

kladě bylo možné uzavřít platnou dohodu o užívání bytů... Za uvedeného stavu lze přisvědčit názoru odvolatele, že rodičům žalovaného nevznikl nájem bytu o velikosti 3+1, jehož vyklizení se žalobce domáhá. Zůstává však otázkou, ke které části bytu jim nájem

po novele občanského zákoníku vznikl, a kterou část užívali jen se souhlasem vlastníka domu se sporným bytem...bude třeba posoudit, ke kterým prostorám rodičům žalovaného nájem vznikl, a které jsou užívány bez právního důvodu...“. Rozsudek soudu prvního stupně byl zrušen a soudu prvního stupně bylo uloženo, aby *„...postupem podle § 18a odst. 1 a 3 o. s. ř. zjistil, zda a ke kterým prostorám v bytě, značeném žalobcem jako byt č. 9 o velikosti 3+1 s přísl., svědčí nadále nájem, ať již rodičům nebo žalovanému, a které prostory v tomto bytě jsou užívány bez právního důvodu.“*

Takovýto postup je ovšem v praxi obtížně realizovatelný. V rozhodnutí tehdejších správních orgánů o „slučování“ nejsou přesně uvedeny místnosti, které se s dříve administrativně oddělenou částí „slučují“, tehdejší správní orgán vystačil tehdy jen s obecným konstatováním, že se byt žalobce, resp. jeho rodičů, slučuje „s bytem manželů Doležalových“, což po celých dlouhých čtyřicet let zcela postačovalo, a o nabytých právech a povinnostech nájemců bytu a pronajímatele nebylo žádných pochyb.

Nejde zde o posuzování konkrétní projednávané věci. Jde mi o to, upozornit na vznikající, nejen právní problém, který má, resp. mohl by mít dosud obtížně předvídatelné důsledky. Názory kolegů a kolegyně by mě velmi zajímaly.

✦ Autor, advokát a poslanec za ČSSD, je místopředsedou ústavně-právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a předsedou Sdružení nájemníků ČR.

Přezkoumávat ovšem dnes tehdejší postup správních orgánů podle jiného právního názoru, než který byl za legitimní považován tehdy, ... je přinejmenším problematické...

Náklady řízení při změně žaloby a povinnost překladu písemností

JUDr. LUBOŠ CHALUPA

I. Změna žaloby a náklady řízení

V právní praxi se vyskytují nejasnosti ohledně rozdílu mezi změnou žaloby a částečným zpětvzetím žaloby, pokud jde o přiznání nákladů řízení, např. v situaci, kdy žalovaný uhradil žalovanou jistinu a soudu zbývá rozhodnout již jen o příslušenství pohledávky; rovněž tak není vyjasněno, jaký význam pro zjištění úspěchu ve věci je soudem připuštěná změna žaloby v průběhu soudního řízení.

Institut změny žaloby ve smyslu ustanovení § 95 o. s. ř. je zcela rozdílný od institutu částečného zpětvzetí žaloby ve smyslu ustanovení § 96 o. s. ř., což se mj. projevuje i v rozdílných právních následcích rozhodování o nákladech řízení.

Občanský soudní řád výslovně rozlišuje samostatné dispozice žalobce s podanou žalobou, a to:

1. změna žaloby dle § 95 o. s. ř.; pokud jde o náklady řízení vztah k § 142 o. s. ř.
2. zpětvzetí žaloby dle § 96 o. s. ř., pokud jde o náklady řízení vztah k § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř.
  - a) částečné
  - b) úplné

Změna žaloby ve smyslu ustanovení § 95 odst. 1 o. s. ř. je samostatným procesním institutem, který je zcela rozdílný od zastavení řízení pro zpětvzetí (částečné) žaloby z důvodu splnění žalovaného plnění po zahájení řízení ve smyslu ustanovení § 96 odst. 2 věta druhá o. s. ř.

Navrhl-li žalobce nesprávně připuštění změny žaloby namísto částečného zpětvzetí žaloby pro splnění části žalovaného plnění po zahájení řízení, ztrácí žalobce připuštěním žaloby soudem výhodu přiznání nákladů řízení v rozsahu omezení žalovaného plnění ve smyslu ustanovení § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř.; soud nemá zákonný důvod, aby odmítl připustit nesprávně navrženou změnu žaloby namísto částečného zpětvzetí žaloby, avšak tento nedostatek se pro žalobce negativně odrazí v rozhodnutí o nákladech řízení.

Žalobce, který po zaplacení žalované jistiny (její části) v průběhu soudního (rozhodčího) řízení namísto částečného zpětvzetí žaloby po vyčíslení dospělého příslušenství žalované jistiny (úroky, úroky z prodlení, poplatky z pro-

dlení), navrhne změnu žaloby na nižší než původně žalovanou částku peněz, nemůže úspěšně požadovat přiznání nákladů soudního řízení z původně žalované částky, nýbrž jen z žalované částky v rozsahu soudem později připuštěné změny žaloby.

V případě připuštěné změny žaloby, která nemá povahu jen upřesnění žaloby či není reakcí na výsledek zjištění konkrétní výše škody či bezdůvodného obohacení ustanoveným soudním znalcem, je na místě úspěšnému žalobci zpravidla nepřiznat náklady řízení v daném stupni, neboť připuštěnou podstatnou změnu žaloby lze kvalifikovat jako jinou žalobu, než jaké se žalobce původně domáhal; připuštěnou podstatnou změnu žaloby lze rovněž posoudit jako důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu ustanovení § 150 o. s. ř.

V případě, že žalovaný v průběhu soudního sporu zaplatil žalobci žalovanou jistinu, je na místě zpětvzetí žaloby, co do zaplacené jistiny, s možností upřesnění žaloby o příslušenství pohledávky určitou peněžní částkou; vyčíslení příslušenství peněžní pohledávky namísto slovního vyjádření její výše je jen upřesněním žaloby, které soud nepřipouští jako změnu žaloby ve smyslu ustanovení § 95 odst. 1 o. s. ř.

Slovní vyjádření žalované peněžní částky, jak je obvyklé u příslušenství pohledávky ve smyslu ustanovení § 121 odst. 1 o. s. ř., je totožné s jejím číselným vyjádřením, pročež po zaplacení dlužné jistiny žalovaným a přesným vyčíslením příslušenství žalobcem v písemném podání se nejedná o změnu žaloby ve smyslu ustanovení § 95 o. s. ř.

Po připuštění změny žaloby ve smyslu ustanovení § 95 odst. 1 o. s. ř. je nutno v daném stupni soudního řízení posuzovat úspěch ve věci ve smyslu ustanovení § 142 o. s. ř. srovnáním původně žalobcem žalovaného plnění (žalované částky) před připuštěnou změnou žaloby a rozsudkem skutečně přisouzeným plněním, tj. zpravidla nepostačí prosté srovnání poměru úspěchu ve věci jen na základě později připuštěné změny žaloby, byť by žalobce postupoval procesně nesprávně a po částečném splnění žalovaným až po zahájení řízení namísto částečného zpětvzetí žaloby navrhl změnu žaloby.

Závěr

Připustí-li soud (rozhodčí soud) na návrh žalobce změnu žaloby o zaplacení nižší než původně žalované částky v důsledku nesprávného procesního postupu žalobce, který namísto částečného zpětvzetí žaloby zvolil změnu žaloby, je nutno pro účely rozhodnutí o nákladech řízení vy-

jít z toho, že žalobce nebyl procesně úspěšný v rozsahu rozdílu původně žalované částky od později změněné částky připuštěné změnou žaloby, případně v daném stupni rozhodnout dle ustanovení § 150 o. s. ř.

V případě změny žaloby se změnou rozhodujících skutkových tvrzení žalobce se musí soud vypořádat i s tím, zda není na místě nepřiznání náhrady nákladů řízení procesně úspěšnému účastníkovi, když žalobce v průběhu řízení změnil žalobu, aniž by se jednalo o pouhé upřesnění žaloby či o reakci na objektivní událost (např. smrt) nastalou v průběhu samotného řízení, i když v konečném znění připuštěné žaloby byl žalobce nakonec procesně úspěšný; v takovém případě byl žalobce jak procesně úspěšný, tak i procesně neúspěšný – v řízení do změny žaloby připuštěné soudem – nejde-li o objektivní a nezávislou změnu skutkového stavu v průběhu samotného řízení.

Procesní úspěch ve věci ve smyslu ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. tak nutno poměřovat i neúspěchem v řízení do připuštěné změny žaloby v důsledku neúplně či jinak věcně nesprávné žaloby, v důsledku čehož došlo ke změně žaloby v průběhu soudního řízení.

II. Povinnost účastníka přeložit listiny z cizího jazyka

V praxi obchodních soudů převládá nesprávný právní názor o povinnosti účastníka řízení ještě před provedením důkazu listinou ve smyslu ustanovení § 129 odst. 1 o. s. ř. k výzvě soudu obstarat překlad předložených originálů listin do českého či slovenského jazyka.

Občanské soudní řízení je nejuniverzálnějším zákonem prostředkem ochrany subjektivních práv a oprávněných zájmů všech osob v nejširší oblasti soukromého práva, které je striktně založeno na rovných právech účastníků bez jakýchkoli rozdílů včetně jazykových, čehož vyjádřením je nestanovení zákonné povinnosti účastníka řízení předkládat písemnosti v českém jazyku a povinnosti k originálu listiny přiložit či obstarat jejich úřední překlad.

Ústava, Listina základních práv a svobod, občanský soudní řád ani jednací řád pro okresní a krajské soudy – na rozdíl od správního řízení (§ 16 zákona č. 500/2004 Sb.) – nestanoví zákonnou povinnost účastníka občanského soudního řízení před provedením důkazu listinou mimo vlastní dokazování ve smyslu ustanovení § 129 odst. 1 o. s. ř. vyhotovit a předkládat písemnosti v českém či slovenském jazyce, předložit listinu v originálním znění a současně v úředně ověřeném překladu do jazyka českého.

Ústava, Listina základních práv a svobod i ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř. zaručuje rovné postavení účastníků řízení s povinností soudu zajistit jim možnost k uplatnění jejich práv, tj. i bez ohledu na jejich jazyk a původ; jednací řád pro okresní a krajské soudy zaručuje specializaci soudu (soudců) pro řízení s cizím prvkem, mezi které jistě patří obecná znalost angličtiny soudcem, znalost aplikace zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním, jakož i orientace v mezi-

národních úmluvách o doručování soudních písemností.

Účastník občanského soudního řízení není povinen svoje podání včetně žaloby, jakož i přiložené listinné důkazy, překládat z cizího jazyka do češtiny, natož před provedením tohoto důkazu ve smyslu ustanovení § 129 odst. 1 o. s. ř., čímž je plně zaručeno právo každého na soudní ochranu bez rozdílu jeho jazyka a původu.

Stát je povinen zajistit schopnost soudu (soudce) komunikovat a orientovat se v běžných listinách v angličtině jako základním světovým jazyce, např. ve výpisu z cizozemského registru právnických osob, fakture, běžné obchodní korespondenci typu „dlužíte za ... na základě ..., zaplaťte do ...“ [srov. § 2 odst. b) bod 13 vyhl. č. 37/1992 Sb.]

Důkaz listinou ve smyslu ustanovení § 129 odst. 1 o. s. ř. v jiném než českém či slovenském jazyce se provede tak, že listinu nebo její část předseda senátu při soudním jednání přečte nebo sdělí její obsah; neovládá-li soudce či některý z účastníků soudního řízení jazyk, v němž je originál listiny sepsán, nařídí soud až po zjištění její pravosti a relevantnosti úřední překlad listiny, a to zásadně na náklady předkladatele listiny.

Účastník řízení, který sám obstará úřední překlad předložené listiny ještě před provedením tohoto důkazu ve smyslu ustanovení § 129 odst. 1 o. s. ř., se vystavuje možné námitce jiného účastníka o nesprávnosti překladu listiny výlučně jím zvoleného a placeného předkladatele, na základě jejíž závažnosti nařídí předseda senátu přeložení listiny ustanoveným znalcem z daného jazyka; na rozdíl od jiných oborů, ve kterých nepřesnosti překladu nemají zásadní význam, je správnost překladu právních dokumentů z cizího jazyka zvláště důležitá.

Závěr

Účastník občanského soudního řízení nemá povinnost vyhotovit písemnosti v českém jazyce a předkládat listinu v originále s úředním překladem do češtiny či slovenštiny, nestanoví-li zákon výslovně jinak. Soud nemůže sankcionovat nesplnění výzvy soudu účastníku řízení, který předložil originál listiny v cizím jazyce včetně písemných podání účastníka v jeho rodném jazyce jinak, než pořízením úředního překladu na náklady účastníka, který takovéto podání či originál listiny předložil; v žádném případě není důvod k postupu odstranění vad podání ve smyslu ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř.

Nestanoví-li zákon výslovně jinak (např. ustanovení zákona o úředním jazyku), má účastník občanského soudního řízení ústavní právo na použití svého rodného jazyka, neboť občanský soudní řád prozatím výslovně nestanoví opak.

✦ Autor je advokátem v Praze.

Ochrana osobních práv zaměstnance

JUDr. LADISLAV JOUZA

Na zaměstnance, který vykonává práci pro zaměstnavatele v pracovním poměru nebo v dohodě o pracovní činnosti nebo v dohodě o provedení práce, se vztahuje zákoník práce a další pracovněprávní předpisy. **Nová zásada zákoníku práce „co není zakázáno, je dovoleno“ umožňuje, aby se v tomto případě použil i občanský zákoník (§ 11 - ochrana cti občana).** Kromě života a zdraví chrání občanský zákoník zaměstnance jako občana před neoprávněnými zásahy do občanské cti, lidské důstojnosti, soukromí, jména a projevu osobní povahy.

Příklady je v praxi mnoho. Rozšiřování nepravdivých údajů ze soukromého života zaměstnance, sdělování informací zaměstnavatelem jinému zaměstnavateli o pracovních schopnostech zaměstnance, uveřejňování nepravdivých údajů ve sdělovacích prostředcích o pracovní činnosti zaměstnance apod. **Občanský zákoník a další právní předpisy** (např. tiskový zákon a zákon o rozhlasovém a televizním vysílání) **umožňují zaměstnancům, aby využili práva ochrany osobnosti před neoprávněnými zásahy.** Mohou např. požadovat uveřejnění odpovědi v tisku, pokud bylo předtím uveřejněno skutkové tvrzení, které se týká cti, důstojnosti nebo soukromí osoby nebo jména či dobré pověsti osoby nebo domáhat se toho, aby zaměstnanec zaměstnavatele odstranil neoprávněné zásahy do cti zaměstnance (např. rozšiřováním nepravdivých tvrzení na pracovišti o rodinném životě zaměstnance).

Pokud by zadostiučinění v morální formě bylo nepostačující, může soud na návrh poškozeného zaměstnance rozhodnout o poskytnutí náhrady nemajetkové formy v penězích (tzv. žaloby na ochranu občanské cti). Výši náhrady určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práv a povinností došlo.

Diskriminační dotazníky

V personální činnosti, zejména při výběru zaměstnanců a získávání informací a údajů o zaměstnancích, musí firmy rozeznávat svá oprávnění před a po vzniku pracovního poměru.

Zaměstnavatel je např. povinen seznámit budoucího zaměstnance s právy a povinnostmi a pracovními podmínkami, a zajistit vstupní lékařskou prohlídku. Rovněž

může s uchazečem o práci sjednat dohodu o tom, že s ním uzavře budoucí pracovní smlouvu (tzv. příslib zaměstnání).

Novinkou je, že se v zákoníku práce v § 30 vymezují **základní pravidla pro výběr fyzických osob (zaměstnanců) ucházejících se o konkrétní zaměstnání a postup zaměstnavatele při obsazování pracovního místa ve výběrovém řízení.** Bude-li zaměstnavatel obsazovat pracovní místa výběrovým řízením, je povinen zveřejnit podmínky tohoto řízení. Dojde-li v důsledku nedodržení vyhlášených podmínek ze strany zaměstnavatele nebo uchazeče o práci ke škodě na straně druhého zúčastněného subjektu, je ten, jehož zaviněným chováním ke škodě došlo, povinen tuto škodu nahradit. Náhrada škody se řídí občanským zákoníkem.

Úspěšný výsledek výběrového řízení ovšem ještě zaměstnanci nedává oprávnění, že ho zaměstnavatel musí přijmout do pracovního poměru. Jde pouze o „výběr“ vhodného uchazeče, který nejlépe splňuje předpoklady a požadavky stanovené zaměstnavatelem. Ten se pak rozhoduje sám.

Údaje jen pro zaměstnání

Zaměstnavatel smí v souvislosti s jednáním před vznikem pracovního poměru nebo před uzavřením dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti vyžadovat od fyzické osoby, která se u něho uchází o zaměstnání nebo od jiných osob, jen ty údaje, které bezprostředně souvisejí s přijetím do zaměstnání. V souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, se tak ještě před vznikem pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele zamezuje nadbytečnému shromažďování údajů o budoucím zaměstnanci a tím i jejich možnému zneužití.

Zákoník práce v této úpravě vychází z práva Evropské unie. Článek 3 Směrnice Rady 76/207/EEC o realizaci zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odborné přípravě a postup v zaměstnání a o pracovní podmínky např. požaduje: zaměstnavatel nesmí vyžadovat ani jinak zjišťovat informace o fyzických osobách zajímajících se o zaměstnání, týkající se manželského a rodinného stavu, počtu dětí apod.

Výběrové řízení, v němž se „hledá“ vhodný zaměstnanec, musí zaměstnavatel vést neutrálně a nesmí odrazovat fyzické osoby z hlediska pohlaví, rasy, víry, věku apod. Rovněž výběr zaměstnanců musí provádět tak, aby nedocházelo k diskriminaci zaměstnanců nebo k porušování zásady rovnosti, která se uplatňuje v pracovněprávních

vztazích. Je proto zakázán takový postup zaměstnavatelů při výběru zaměstnanců, v němž by zjišťovali další a jiné údaje, které nesouvisí s pracovním uplatněním, např. informace o příbuzných, vyznamenáních, rodinný stav. V rozporu se zákonem jsou tzv. diskriminační dotazníky, které mnozí zaměstnavatelé dávají zaměstnancům k vyplnění při přijímacích rozhovorech. **Výjimka platí pouze pro případy, kdy vyžadování těchto údajů je odůvodněno podstatným a rozhodujícím požadavkem pro výkon zaměstnání,** které má občan vykonávat a který je pro výkon tohoto zaměstnání nezbytný. Např. pro výkon zaměstnání, který je spojen s hmotnou zainteresovaností a vyžadují se k němu určité bezúhonnostní předpoklady, je zřejmě správným požadavkem zaměstnavatele na výpis z rejstříku trestů zaměstnance. U některých profesí, např. u pedagogických pracovníků, musí zaměstnavatel vyžadovat výpis z rejstříku trestů ve všech případech. Nelze však obecně tvrdit, že některé údaje musí zaměstnavatelé vyžadovat vždy. Záleží na charakteru a druhu práce.

Když vznikne pracovní poměr

Po vzniku pracovního poměru má zaměstnavatel při získávání informací od zaměstnance jiné postavení. Jeho působnost upravuje ustanovení § 316 odstavec 4 zákoníku práce.

Zaměstnavatel nesmí od zaměstnance vyžadovat informace, které bezprostředně nesouvisí s výkonem práce a s pracovníprávním vztahem. Toto ustanovení uvádí informace, které nesmí zaměstnavatel vyžadovat. Např. údaje o rodinných poměrech, původu, sexuální orienta-

ci, příslušnosti k církvi nebo náboženské společnosti, o členství v odborové organizaci nebo v politických stranách nebo hnutích. Některé informace může však získávat (např. o těhotenství, zdravotním stavu), jestliže je pro to dán věcný důvod spočívající v povaze práce, která má být vykonávána, a je-li tento požadavek přiměřený. Dále je to v případech, kdy to stanoví zákoník práce nebo zvláštní právní předpis.

Některé údaje musí však zaměstnavatel znát. Může získávat např. údaje o těhotenství ženy, protože zákoník práce stanoví povinnost zaměstnavatelům nepřidělovat některé druhy (zakázané) prací těhotným ženám. Bez znalosti těchto údajů by zaměstnavatel uvedenou povinnost nemohl splnit. Musí rovněž znát např. údaje o zdravotním stavu zaměstnance, neboť zákon o zaměstnanosti ukládá zaměstnavatelům povinnosti při zaměstnávání zdravotně postižených osob. Ffirmám je dále uloženo podávat hlášení pro účely statistické, daňové, ochrany životního prostředí apod. Tato oprávnění pro získávání osobních údajů zaměstnance dává zaměstnavateli zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Zjišťování údajů o zaměstnanci

Zaměstnavatelé nemohou svou personální činnost v pracovníprávních vztazích vykonávat bez znalosti údajů o zaměstnancích. Jde např. o informace o vzdělání, praxi, odpracované době v zaměstnání, počtu vyživovaných osob, o zdravotním stavu. Přitom musí zaměstnavatel respektovat právo občana na ochranu osobních údajů, které je součástí práva na soukromí.

Ilustrační foto Jakub Stadler

Pravidla pro práci s osobními údaji obsahuje zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, s účinností od 1. června 2000 (některá ustanovení nabyla účinnosti 1. prosince 2000).

Zákon označuje zaměstnavatele jako správce osobních údajů. Rozumí se jím jakýkoliv údaj týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů, jestliže lze podle jednoho či více osobních údajů zjistit totožnost občana (subjekt údajů). Např. podle rodných čísel snadno zjistíme totožnost. Zákon dále rozlišuje tzv. citlivé údaje, které vypovídají o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v politických stranách či hnutích, zdravotním stavu, sexuálním životě apod.

Co je zpracování osobních údajů

Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování apod. Jde o jakoukoliv manipulaci s údaji, tedy také správa údajů, nakládání s údaji apod. Zpracování se může uskutečňovat nejen technickými prostředky (např. výpočetní technika), ale také manuálně, např. evidence, zakládání dat.

Údaje o zaměstnanci jen s jeho souhlasem

Posuzujeme-li zákon očima zaměstnavatele, pak se jedná o správce údajů, který je zpracovává nejčastěji shromažďováním. Tím se rozumí získávání údajů např. o budoucím zaměstnanci, který se uchází o zaměstnání. Jde o jeho jméno, rodné číslo, kvalifikaci, zdravotní stav apod. Tyto údaje může zaměstnavatel shromažďovat (získávat) jen se souhlasem zaměstnance.

Kdy zaměstnavatel souhlas nepotřebuje

Zaměstnavatel souhlas nepotřebuje, jestliže je nezbytné, aby subjekt údajů (např. budoucí zaměstnanec nebo uchazeč o zaměstnání) mohl vstoupit do jednání o smluvním vztahu nebo aby plnil ujednání smlouvy uzavřené se zaměstnavatelem. Jestliže např. při jednání se zaměstnavatelem občan ucházející se o práci sděluje některé své osobní údaje, nepotřebuje zaměstnavatel souhlas občana k tomu, aby je zpracovával. Jde o jednání, které je podmínkou pro vznik budoucího smluvního vztahu, např. pracovní smlouvy nebo dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce.

V průběhu pracovního poměru se však vyskytuje mnoho situací, kdy zaměstnavatel musí „pracovat“ s osobními údaji zaměstnanců. Jde např. o plnění povinnosti zaměstnavatele při odvodech pojistného, srážek daně ze mzdy, zaměstnávání povinného procenta osob se změněnou pracovní schopností apod. Ani v těchto případech nepotřebuje k práci s údaji souhlas zaměstnance, neboť realizuje podmínku stanovenou zákonem: provádí zpracování a plní povinnosti stanovené zákonem. Podnikatelům je např. uloženo podávat hlá-

šení pro účely statistické, daňové, ochrany životního prostředí apod.

Údaje podle zákoníku práce

S ochranou osobních údajů se zaměstnavatel setkává i při plnění povinností podle zákoníku práce. Je např. povinen vydat na žádost zaměstnance posudek o jeho pracovní činnosti a uvést v něm pouze údaje, které se týkají jeho zaměstnání. Při skončení pracovního poměru musí vydávat potvrzení o zaměstnání (tzv. zápočtový list). Jiné informace je zaměstnavatel oprávněn podávat pouze s jeho souhlasem.

Od 1. ledna 2007 je zaměstnavatel v případech, kdy zavede konto pracovní doby, povinen evidovat např. odpracovanou pracovní dobu u jednotlivých zaměstnanců. I to jsou osobní údaje, které mohou identifikovat zaměstnance a jsou předmětem ochrany podle zákona. Vzhledem k tomu, že tuto novou povinnost stanoví zákoník práce, nemusí mít zaměstnavatel ke shromažďování těchto údajů souhlas zaměstnance.

Citlivé údaje jen se souhlasem zaměstnance

Přísnější právní úprava je pro zaměstnavatele v případě ochrany tzv. citlivých údajů, jako je národnostní, rasový, etnický původ, politický postoj, členství v politických stranách či hnutích nebo odborových či zaměstnaneckých organizacích, náboženství, trestná činnost, zdravotní stav a sexuální život. Tyto údaje může zaměstnavatel zpracovávat a tedy i shromažďovat, jestliže zaměstnanec k tomu dal výslovný písemný souhlas. Tento souhlas musí zaměstnavatel uschovat po dobu zpracování osobních údajů, tedy např. po dobu trvání pracovního vztahu.

Pokud zaměstnanec nedá souhlas ke zpracování těchto údajů, není přípustná výjimka. A to ani v případech, kdy jsou výjimky ze souhlasu při získávání osobních údajů, např. při jednání o budoucím zaměstnání. Jestliže například zaměstnavatel požaduje na zaměstnanci, který bude pracovat s hmotnou odpovědností, výpis z trestního rejstříku, jde o citlivý údaj (trestná činnost) a zaměstnanec musí s výpisem z trestního rejstříku souhlasit.

Oznamovací povinnost zaměstnavatele

Zákon stanoví povinnosti pro toho, kdo hodlá zpracovávat osobní údaje, tedy i pro zaměstnavatele. Jestliže hodlá zpracovávat osobní údaje, musí to oznámit **Úřadu pro ochranu osobních údajů v Praze** (dále jen „Úřad“). Smyslem oznamovací povinnosti je zajistit výkon dozoru ze strany tohoto úřadu. Pokud Úřad oznámení zaregistruje, nevydává rozhodnutí podle správního řádu. To vydává pouze v případě, že Úřad nepovolí nebo zakáže osobní údaje zpracovávat, tedy např. i shromažďovat. Úřad pro zjednodušení této činnosti vydává příslušné tiskopisy s návodem, jak má zaměstnavatel postupovat. Přístupné jsou jako formulář v písemné formě a také na internetu.

Výjimky z oznamovací povinnosti

Z oznamovací povinnosti zákon připouští výjimky. **Je to při shromažďování osobních údajů, jejichž zpracování (např. zjišťování údajů) je správci uloženo zákonem.** Není proto např. nutné, aby zaměstnavatel oznamoval Úřadu, že zpracovává evidenci svých zaměstnanců a pro tyto účely zjišťuje a shromažďuje jejich osobní údaje. Taková evidence však musí obsahovat jen údaje, které jsou nezbytné k plnění zákony uložených povinností zaměstnavatelů při zaměstnávání zaměstnanců. Jakýkoliv sběr a zpracování osobních údajů prováděný nad rámec těchto zákonů je ovšem nutno Úřadu oznámit. Pokud je zřejmé, že pro splnění účelu jsou některé údaje nadbytečné, jedná se o porušení zákona a Úřad může nařídit jejich likvidaci.

Zaměstnavatel je povinen provést likvidaci osobních údajů, jakmile pomine účel, pro který byly osobní údaje shromažďovány nebo požádá-li o jejich likvidaci zaměstnanec.

Uschování dokladů v osobním spise zaměstnance

Osobní spis zaměstnance obsahuje např. osobní dotazník, doklady o dosažené kvalifikaci, u důchodců výměr důchodu, výpis z rejstříku trestů, žádost o zaslání výplaty na účet apod. Manipulace s těmito doklady může zasahovat do osobních práv zaměstnance. Jaké doklady se ponechávají v osobním spise zaměstnance po skončení jeho pracovního poměru?

Odpověď je nutno hledat především v zákoníku práce (zák. č. 262/2006 Sb.), v zákoně o účetnictví (zák. č. 563/1991 Sb.), v zákoně na ochranu osobních údajů (č. 101/2000 Sb.) a v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení č. 582/1991 Sb.

Zákoník práce v § 312 uvádí, že **osobní spis smí obsahovat jen písemnosti, které jsou nezbytné pro výkon práce v pracovněprávním vztahu. Jedná se nejen o období, kdy zaměstnanec pracuje u zaměstnavatele, ale i o další dobu, kdy lze předpokládat vzájemné uplatňování nároků účastníků pracovněprávního vztahu.** Např. zaměstnanec bude po skončení pracovního poměru uplatňovat mzdové nároky za přesčasy, za práci v noci, na odměny. Kdyby zaměstnavatel neměl pro tyto případy uschovány v osobním spise zaměstnance příslušné doklady (mzdové výměry, doklady o kvalifikaci apod.), mohl by se dostat do důkazní nouze.

Proto některé typy písemností ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, se považují za účetní doklady (záznamy). Tento zákon má zvláštní úpravu uschovy účetních záznamů, a to od pěti do deseti let. Účetní jednotka (zaměstnavatel) může jako účetní záznamy použít zejména mzdové listy, mzdové a platové výměry, evidenci přesčasů, daňové doklady nebo jinou dokumentaci, jako např. doklady k prokázání získané kvalifikace. Tuto dokumentaci musí zaměstnavatel uschovávat, např. i v osobním spise zaměstnance, i po uplynutí výše uvedených dob, jestliže její části (např. mzdové listy, mzdové výměry) budou sloužit k občanskému soudnímu

nebo daňovému řízení, případně i jako listinné důkazy. Zaměstnavatel uschováním musí zajistit požadavky vyplývající z použití dokumentace pro uvedené účely a nemůže je likvidovat.

Není však nutné uchovávat některé písemnosti po dobu delší než tři roky. Vyplývá to z § 329 zákoníku práce, který stanoví, že promlčení pracovněprávních nároků se řídí občanským zákoníkem. Právo se promlčí tehdy, jestliže nebylo vykonáno v době, kterou stanoví občanský zákoník. Obecná promlčecí doba je tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé. Peněžité nároky (mzda za přesčasy, za noční práci, odměny apod.) se promlčují za tři roky. Znamená to, že je může sice zaměstnanec uplatňovat, např. u soudu, ale k promlčení námítce, kterou může uplatnit zaměstnavatel, soud přihledne a právo v důsledku promlčení nepřizná. Kratší promlčecí lhůta je u náhrady škody. Právo na náhradu škody se promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. **Bude-li např. zaměstnanec uplatňovat nárok na některé druhy náhrady škody, která mu vznikla v souvislosti s prací (např. škoda na vozidle při pracovní cestě), až po dvou letech, nemusí s nárokem uspět.**

Mezi doklady zůstávající v osobním spise však rozhodně nepatří osobní dotazník, žádost o zaslání výplaty na účet, případně i doklady o bezúhonnosti (výpis z rejstříku trestů).

Zákon na ochranu osobních údajů stanoví, že správce nebo zpracovatel (v tomto případě zaměstnavatel) je povinen provést likvidaci osobních údajů, jakmile pomine účel, pro který byly osobní údaje zpracovány, nebo na základě žádosti zaměstnance. Přitom však musí zaměstnavatel respektovat další ustanovení tohoto zákona, podle něhož nemůže být likvidace osobních údajů provedena, jestliže je správce (zaměstnavatel) povinen osobní údaje zpracovávat na základě zákona. Tímto předpisem je uvedený zákon o účetnictví, který předepisuje postup při zpracování (uschovávání) těchto údajů.

Jiné lhůty platí pro zaměstnavatele pro uschování dokladů z oblasti nemocenského a důchodového pojištění. **Zaměstnavatel je povinen uschovávat záznamy o poskytování a výplatě nemocenských dávek, včetně evidence doby zaměstnání a evidence lhůt a podpůrných dob po dobu deseti kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají.** Za záznamy o těchto skutečnostech se vždy považují doklady o druhu, vzniku a skončení pracovního poměru, záznamy o úrazech a nemocech z povolání a záznamy o evidenci pracovní doby, včetně doby pracovního volna bez náhrady příjmu.

Pro účely důchodového pojištění jsou zaměstnavatelé povinni uschovávat mzdové listy nebo účetní záznamy po dobu třiceti kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají. Jedná se např. o pracovní smlouvu na dobu určitou, která umožňuje zaměstnanci pracovat a současně pobírat starobní důchod, údaje o odpracované době, dohodu o pracovní činnosti, která zakládá účast na důchodovém pojištění apod.

Uvedené povinnosti k uschování písemností a dokladů z oblasti nemocenského a důchodového pojištění se

vztahují i na zaměstnavatele, kteří nezaměstnávají více než 25 zaměstnanců. Jde tedy např. o drobné a střední podnikatele.

Posudek o pracovní činnosti

Do osobních práv zaměstnance patří i ochrana před neobjektivním posudkem o pracovní činnosti. Důvodem právní úpravy je nejen ochrana zaměstnance, ale i zaměstnavatele. Nový zaměstnavatel, který chce přijmout zaměstnance do pracovního poměru, musí mít představu o pracovních a odborných schopnostech nového uchazeče o zaměstnání.

Posudek by měl obsahovat jen takové údaje, které se týkají pracovní činnosti nebo s ní přímo souvisejí. *Tak například chování zaměstnance v místě bydliště a jeho rodinný život jsou jen jeho věci, a údaje z této oblasti nemají v pracovním posudku místo, pokud by neexistovala přímá souvislost mezi takovým údajem a výkonem pracovních povinností.*

Z ustanovení § 314 ZP vyplývá, že pracovním posudkem jsou veškeré písemnosti týkající se hodnocení práce zaměstnance, jeho kvalifikace, schopností a dalších

skutečností, které mají vztah k výkonu práce. Kromě toho se zaměstnancům poskytuje další záruka: podává-li zaměstnavatel o zaměstnanci informace, je povinen to učinit jen s jeho souhlasem. Pracovní posudek vydává zaměstnavatel jen na žádost zaměstnance.

Nesouhlasí-li zaměstnanec s obsahem posudku o pracovní činnosti, může se domáhat ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy se o jeho obsahu dověděl, u soudu, aby zaměstnavateli bylo uloženo přiměřeně ho upravit. Obdobně může zaměstnanec postupovat i v případě, kdy nesouhlasí s obsahem potvrzení o zaměstnání. Soud sám však nemůže pracovní posudek doplňovat nebo upravovat. Kdyby se prokázalo, že zaměstnanci vznikla v důsledku nesplnění povinnosti ze strany zaměstnavatele škoda, mohl by na něm vymáhat i tuto škodu.

Zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu, kterou mu způsobil porušením právních povinností v rámci plnění úkolů zaměstnavatele zaměstnanci jednajícím jeho jménem, např. personalista nebo mzdová účetní právě tím, že porušili zákonnou povinnost a vydali zaměstnanci nepravdivý pracovní posudek.

✦ Autor je právníkem na Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR.

Zájezd jako stěžejní právní pojem v podnikání v cestovním ruchu

Mgr. MONIKA BANDÚROVÁ

V rámci výkonu své koncipientké praxe jsem měla možnost v širší míře nahlédnout pod pokličku reálného podnikatelského života cestovních kanceláří a agentur.

Chování podnikatelů i cestovatelů je často ovlivňováno či dokonce řízeno teoreticko-právními poznatky z této oblasti. Leckdy nejasná legislativa a její nepřesný výklad způsobují nejednotnost i v postupech státních orgánů. **Z podnětu skutečně nastalé kontroverzní situace jsem se rozhodla považovat nad výkladem právního pojmu „zájezd“ v cestovním ruchu a načrtnout jeden ze současných problémů.**

Podmínky podnikání v oblasti cestovního ruchu jsou obecně regulovány zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), a podrobněji rozvedeny speciálním zákonem č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu (zákon o podnikání v cestovním ruchu). Živnostenský zákon zakotvuje všeobecné a zvláštní podmínky podnikání, stanoví obsah živností, jež se pojí s cestovním ruchem (těch je celkem pět: provozování cestovní kanceláře, provozování cestovní agentury, hostinská činnost,

poskytování ubytovacích služeb a průvodcovská činnost). Zákon o podnikání v cestovním ruchu „jde hlouběji“, stanoví konkrétní práva a povinnosti při provozování dvou z uvedených živností, a to provozování cestovní kanceláře a cestovní agentury. Rozdíl v činnosti obou souvisí s vymezením pojmu zájezd, který je v současnosti nejasný, což se projevuje jak v praxi provozovatelů cestovních agentur, tak v postupu úřadů. Zákon o podnikání v cestovním ruchu dále novelizoval občanský zákoník, do něhož vložil úpravu cestovní smlouvy; v neposlední řadě však také zakotvil úpravu zákonného pojištění cestovních kanceláří.

Zákon o podnikání v cestovním ruchu je důležitý zejména z hlediska rozlišení možnosti podnikání formou cestovní agentury a cestovní kanceláře. Podnikatel si může podle práva na svobodnou volbu podnikání zvolit kteroukoli činnost. **Cestovní agentura** představuje obecně volnější způsob podnikání, je živností ohlašovanou volnou, kdežto provozování cestovní kanceláře je koncesní živností s povinným pojištěním proti úpadku. Výlučně **cestovní kancelář** je pak oprávněna nabízet a prodávat zájezdy a uzavírat cestovní smlouvy. Z toho důvodu nese větší podnikatelské riziko, což se pak odráží v povinnosti platit pojistné stanovené zákonem.

Cestovní agentura může naopak prodej zájezdů pouze zprostředkovávat pro cestovní kanceláře a dále nabízet

a prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu (dopravu, ubytování, stravování, prodej letenek apod.). Na druhé straně však nemá pojišťovací povinnost, což v praxi znamená, že ceny svých produktů není nucena navyšovat, na rozdíl od pojištěné cestovní kanceláře.

Dělicím mezníkem mezi tím, kdy je činnost prováděna subjektem podnikajícím v cestovním ruchu provozováním cestovní agentury, a kdy již naplňuje znaky cestovní kanceláře, je výklad právního pojmu „zájezd“.

Zájezd je podle zákonné definice obsažen v § 1 odst. 1 zákona o podnikání v cestovním ruchu

- (1) kombinace služeb,
- (2) sestavená předem nebo na základě individuálního požadavku zákazníka,
- (3) kombinuje-li alespoň dvě ze služeb doprava, ubytování nebo jiná jednotlivá služba představující minimálně 20 % z hodnoty zájezdu,
- (4) je-li prodávána za souhrnnou cenu, a
- (5) poskytována po dobu přesahující 24 hodin nebo zahrnuje ubytování přes noc.

Uvedená tzv. *pozitivní definice zájezdu* je postavena na pěti znacích. Odstavec druhý téhož ustanovení naopak stanoví, co zájezdem není. *Negativní definice* z tohoto pojmu vyjímá zájezd zprostředkovaný (písm. a), čímž dává prostor k zprostředkování i cestovním agenturám, a zájezd nabízený a prodáván způsobem, jenž nevykazuje znaky podnikání (písm. b). **Jestliže zájezd může prodávat jenom cestovní kancelář, pak cestovní agentura může nabízet jenom to, co zájezdem není, čili právě uvedené výjimky.**

Představená koncepce zájezdu platí od účinnosti novely zákona o podnikání v cestovním ruchu předpisem č. 214/2006 Sb., tj. od 1. 8. 2006. Do té doby byla jednou z výjimek i kombinace sestavená na základě individuálního požadavku zákazníka (tzv. forfait). Cestovní agentury mohly do účinnosti novely prodávat jak jednotlivé služby cestovního ruchu, tak jejich libovolnou kombinaci podle pokynů a přání zákazníka. Novela však tuto výjimku odstranila a tyto kombinace jasně zařadila pod pojem zájezd, který může nyní prodávat jenom cestovní kancelář. Od účinnosti novely jsou tedy cestovní agentury omezeny co do nabídky služeb a jsou oprávněny nabízet pouze jednotlivé služby.

Zajímavý problém však nastane, jestliže kombinace služeb nebude vytvořena ze strany prodávající cestovní agentury, ale ze strany samotného klienta, který si „zájezd“ vytvoří sám. Mám na mysli případ, kdy si kupující jeden den objedná u cestovní agentury službu dopravy, druhý den ubytování a třetí den služby průvodce s tím, že si provedení všech záměrně koncentruje do jednoho dne. V tomto případě se podle mne nejedná o kombinaci služeb, jež by byla sestavena ze strany cestovní agentury, protože ona sama zájezd nevytváří podle požadavků klienta, naopak leckdy o množství a druhu poskytnutých služeb ani nemusí vědět. Kombinací služeb, ať již sestavenou předem, nebo na základě požadavků, se v zákonné dikci myslí pravděpodobně kombinace sestavená ze strany prodávajícího subjektu. Ustanovení zákona by se mělo vykládat s ohledem na vůli subjektu, jenž takovou kombinaci činí.

Jestliže bychom připustili, že i uvedený souhrn služeb, byť prodán cestovní agenturou, sestavený však z vůle klienta, je zájezdem (se všemi důsledky pro prodávající subjekt), dospěli bychom k nelogickému závěru výkladu *ad absurdum*. Takový výklad by upíral cestovní agentuře možnost prodeje jednotlivých služeb cestovního ruchu témuž klientovi, třeba i s časovým odstupem, a tím de facto právo na podnikání. Právo na svobodnou volbu povolání a právo podnikání je dáno článkem 26 Listiny základních práv a svobod. Podmínky výkonu tohoto práva a jeho obsah v oblasti cestovního ruchu dle čl. 26 odst. 1 Listiny by pak byly dány vnitřně rozporným či nejasným zákonem. Nelogický závěr výkladu zákona, že i souhrn nakoupených služeb je zájezdem, je nutno odmítnout jako výklad *ad absurdum*. Uvedené umožňuje metoda logického výkladu zákona tzv. *reductionis ad absurdum*, což znamená, že výklad zákona, který povede k zjevně nepřijatelnému či absurdnímu závěru, je nutno odmítnout a přijmout výklad jiný, možný.

Novela, která zákon „upravila“ do stávající podoby, byla přijata z podnětu evropského prostředí, konkrétně na základě rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Club-Tour, Viagens e Turismo SA versus Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido, vedené jako C - 400/00. Rozsudek vyložil pojem „*předem sestavená kombinace*“ a definoval jej pomocí doby vzniku kombinace. Moment sestavení zájezdu ukotvil na moment uzavření smlouvy mezi prodávajícím a klientem. Uvedený výklad tedy ponechával prostor pro to, aby zájezd zahrnoval kombinace sestavené předem i kombinace sestavené až na základě individuálního požadavku. Smlouva k prodeji kombinace se bude vždy vztahovat na výsledný balík služeb. Naproti tomu, v případě cestovní agentury, jak jsem uvedla výše, není v době prodeje služby prodáván celý balík služeb, ani neexistuje povědomí o jeho budoucím vytvoření.

Dle mého názoru je v tomto případě důležité posouzení vůle. Ta byla při kombinování služeb projevena ze strany klienta, nikoli ze strany cestovní agentury. Pouze na straně klienta je záměr koncentrovat všechny služby k jednomu datu a tak si vytvořit „zájezd“. Zákon měl dle mého názoru na mysli vytváření kombinací vždy ze strany cestovní agentury, i když to výslovně nestanovuje. Důraz na vůli v zákoně chybí.

Dalším argumentem pro výklad ve prospěch cestovních agentur je jednání. Chování zákazníka nelze přičítat k tíži cestovní agentury v tom smyslu, že i v případě prodeje souhrnu služeb bez vědomí jejich kombinace by měla být cestovní agentura pojištěna, jinými slovy měla by mít oprávnění k provozování cestovní kanceláře. Cestovní agentura tak prodejem souhrnu služeb bez vlastního kompozičního prvku nenaplňuje podmínky zákona pro podnikání formou provozování cestovní kanceláře – zájezd sama nenabízí, ani nevytváří.

Odpovědnost cestovní kanceláře je dle současné právní úpravy nastavena jako odpovědnost za splnění všech smluvních povinností v rámci zájezdu, i když jejich plnění zajistí třetí osobou. Uvedené je výrazem toho, že cestovní kancelář zájezd vytvořila, nese tedy za něj odpovědnost. Odpovědnost cestovní agentury však není možno posuzo-

vat stejně jako odpovědnost cestovní kanceláře. Agentura je odpovědná jenom za každou jednotlivou službu zvlášť, nikoli již za jejich vzájemné „sladění“. Bylo by nelogickým závěrem vykládání zákona, aby prodejci vznikla povinnost pojistit se a stát se cestovní kanceláří z důvodu vůle a jednání třetího subjektu – klienta. Podle stávající právní úpravy platí autonomie vůle a rozhodování, kdy následky jednání subjektu zpravidla nenesou ostatní. Uvedený příklad není tedy příkladem porušování zákona, jenom věčné všetečnosti člověka přemýšlejícího jak ušetřit. Zákazník totiž nakoupí jednotlivé služby v cestovní agentuře zpravidla za nižší cenu, vzhledem k tomu, že agentura nemá povinné pojištění a ceny svých produktů nenavyšuje, na rozdíl od cen cestovní kanceláře.

Druhou stranou mince je, že zákazník za kompozici a sladění zájezdu nese odpovědnost sám.

Jestliže se tedy v praxi vyskytují případy, kdy je zákon šikovně obcházen, je zřejmé, že existuje více způsobů výkladu zákona. Rozličné způsoby postupu podle zákona o podnikání v cestovním ruchu jsou již v praxi uplatňovány, a to i ze strany orgánů se stejnou věcnou působností, avšak odlišnou místní příslušností. Výklad, který by považoval prodej souhrnu jednotlivých služeb za prodej zájezdu, není ve prospěch ani podnikatelů v cestovním ruchu, ani spotřebitelů. Uvedené by tedy mělo být podnětem k sjednocení výkladu zákona ve prospěch obou.

❖ Autorka je advokátní koncipientkou v Brně.

Doručování rozhodčích nálezů

Mgr. MICHAL ŽÍLA

V současné době již není sporu o tom, že mezi rovnocenné procesní subjekty v rámci civilního procesu náleží i rozhodci realizující svoji činnost dle zákona č. 216/1994 Sb., zák. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“). Podstata rozhodčího řízení spočívá v tom, že na základě smluvní autonomie stran je delegována pravomoc k rozhodnutí majetkového sporu mezi účastníky určitého právního vztahu na rozhodce, kteří pak vydávají pro strany závazné rozhodnutí. Rozhodčí řízení je obecně považováno za řízení, které je proti řízení soudnímu méně formální a z tohoto důvodu i hojně užívané.

Za jednu z nejpodstatnějších a současně nejproblematictějších otázek rozhodčího řízení lze považovat otázku doručování a právní moci rozhodčího nálezu jako výsledku rozhodčí činnosti. V rámci problematiky doručování rozhodčího nálezu je nutné poukázat na ustanovení § 19 odstavec 1 zákona o rozhodčím řízení, podle kterého se strany mohou dohodnout na postupu, kterým mají rozhodci vést řízení. Podle ustanovení § 28 odstavec 1 zákona o rozhodčím řízení písemně vyhotovení rozhodčího nálezu musí být doručeno stranám a po doručení opatřeno doložkou o právní moci. V dalším odstavci citovaného ustanovení se pak podává, že rozhodčí nález, který nelze přezkoumat podle § 27, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle § 27, nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný.

Dohoda o postupu řízení (pravidlech řízení) je nyní již pravidelnou součástí rozhodčích doložek (smluv o rozhodci), a to například v podobě odkazu účastníků smluvního vztahu na jednací řády, eventuálně jiné „procesní“

dohody. **Za nejdůležitější dohodu stran o postupu řízení lze považovat dohodu o doručování rozhodčího nálezu.** V praxi mnoha právnických osob (servisních organizací pro rozhodce ad hoc) obsahuje (nebo alespoň dříve obsahovala) dohoda o postupu řízení ustanovení, podle kterého si pro účely doručování v rozhodčím řízení strany obvykle dohodly, že se doručuje na adresy bydliště/sídla stran uvedené ve smlouvách obsahujících rozhodčí doložky s tím, že pokud se zásilky odeslané na adresy bydliště/sídla vrátí jako nedoručené, považují se za doručené dnem následujícím po dni, kdy se zásilky vrátí zpět odesílateli (smluvní straně nebo rozhodci), a to i když se účastník o tomto doručení nedozvěděl. Uvedený postup je doplněn o odpovědnost stran za sdělení případné změny adresy, neboť za situace, že se strany rozhodčí smlouvy odstěhují/změní své sídlo, mají povinnost tuto změnu sdělit spolukontrahentovi, jinak se k této změně doručovací adresy nepřihlíží a účastníkovi řízení se doručuje na tuto adresu pod hrozbou fikce doručení. Smyslem předmetné dohody není nic jiného, než účastníky smluv (a následně v případě vzniku sporu účastníky rozhodčího řízení) učinit spoluodpovědnými za rozhodčí řízení a jeho rychlý průběh tak, aby byla naplněna jedna z jeho základních zásad – zásada rychlosti řízení. Skutečnost, že princip rychlosti řízení náleží mezi základní zásady rozhodčího řízení vyplývá prakticky ze všech odborných publikací pojednávajících o rozhodčím řízení.¹

Z výše uvedeného lze dovodit, že **dohoda o postupu v řízení v podstatě představuje jeden ze základních pramenů procesní úpravy řízení před rozhodci.** Popsaný postup doručování (tj. nastoupení fikce doručení i za situace, kdy se strana sporu odstěhovala a změnu adresy nesdělila druhému účastníkovi smlouvy, event. po zahájení řízení rozhodci) se tedy běžně užívá/užíval i pro doručování rozhodčích nálezů, což má zásadní vliv na právní moc rozhodčích nálezů.

K otázce doručování rozhodčích nálezů a jejich vykonatelnosti se pod tíhou zvýšení počtu nucených výkonů roz-

hodnutí na podkladě rozhodčích nálezů vyslovil Nejvyšší soud, který judikoval, že nezbytnost doručení rozhodčího nálezu, uvedená v ust. § 28 odst. 1 zák. o rozhodčím řízení, je zdůrazněna proto, že rozhodčí nález – za podmínek vyjádřených v § 28 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb. – nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný. V citovaném rozhodnutí se dále podává následující:

„Protože doručování rozhodčích nálezů nebo usnesení není v zákoně č. 216/1994 Sb. upraveno, uplatní se ustanovení o doručování písemností v občanském soudním řízení (srov. § 30 zákona č. 216/1994 Sb.). To znamená, že písemné vyhotovení rozhodčího nálezu (stejně jako rozsudku, viz § 45b odst. 1, § 158 odst. 2 o. s. ř.) se doručuje stranám (účastníkům rozhodčího řízení) do vlastních rukou. Právní moc a vykonatelnost je podmíněna účinným doručením rozhodčího nálezu (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1612/2006).“

Na otázku, zda si mohou strany rozhodčí smlouvy dohodou sjednat způsob, jakým jim bude doručen rozhodčí nález, pak Nejvyšší soud ve shora citovaném rozhodnutí odpověděl tak, že:

„Doručování rozhodnutí stranám není součástí postupu, kterým rozhodci vedou řízení, a to z toho důvodu, že stranám (rozhodcům) je umožněno disponovat s procesními pravidly týkajícími se postupu v řízení od okamžiku jeho zahájení do okamžiku ukončení rozhodčího řízení. Rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu/usnesení s tím, že do okruhu procesních otázek, jejichž úprava je v dispozici stran (rozhodců), doručování rozhodnutí zásadně nepatří, tj. písemné vyhotovení rozhodčího nálezu nebo usnesení musí být stranám doručeno postupy zakotvenými v ustanoveních občanského soudního řádu, týkajících se doručování písemností (§ 45 a násl. o. s. ř.).“

Výše uvedené a v podstatném obsahu citované rozhodnutí Nejvyššího soudu bylo schváleno pro Sbirku soudních rozhodnutí a stanovisek a bylo publikováno v č. 1/2008, str. 38 (R 2/2008).

Vzhledem k právnímu hodnocení shora uvedenému bylo možné považovat otázku doručování rozhodčích nálezů za vyřešenou a tudíž neposkytující žádnou další diskusi. Autor tohoto článku nechce polemizovat se stanoviskem Nejvyššího soudu, jehož právními závěry se budou řídit všechny obecné soudy, ale chce spíše poukázat na jinou možnou a zcela určitě relevantní právní argumentaci.

Podstata věci spočívá v tom, zda rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu, anebo až pravomocným skončením řízení, tj. právní mocí rozhodčího nálezu. V tomto směru pak lze poukázat na stanovisko prof. JUDr. Alexandra Bělohávkem, zřejmě nejvýznamnější právní autority v oblasti rozhodčího řízení, z něhož vyplývá, že **ohledně doručování rozhodčího nálezu platí analogicky to, co platí pro dohodu stran o postupu řízení, přičemž analogické použití občanského soudního řádu bude přicházet v úvahu tehdy, pokud si strany ohledně doručování nesjednaly něco jiného.** Strany se tak mohou výslovně dohodnout například i na doručení rozhodčího nálezu pouze v elektronické podobě.² Autor tohoto článku se v rámci

naznačených právních názorů přiklání k pojetí prezentovanému prof. Bělohávkem, neboť elementární princip rozhodčího řízení vychází z autonomie vůle stran, tj. z jejich oprávnění ovlivnit průběh rozhodčího řízení. Strany smlouvy tak mají možnost ještě před vznikem případného sporu **jednoznačně určit mantinely rozhodování tak, aby co nejvíce dopadaly na jejich konkrétní závazkový právní vztah a odpovídaly jejich požadavkům a potřebám.** Argumentace, že rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu s tím, že ohledně doručování rozhodčího nálezu již není možné uzavřít dohodu, je dle názoru autora tohoto článku **zbytečným a neoprávněným zásahem do subjektivních práv účastníků smluv svobodně a volně disponovat s jejich procesními právy a povinnostmi v rozhodčím řízení.**

S ohledem na skutečnost, že dle ust. § 27 zákona o rozhodčím řízení mají strany možnost se dohodnout, že rozhodčí nález může být k žádosti některé z nich nebo obou přezkoumán jinými rozhodci, nelze k výkladu k § 27 zák. o rozhodčím řízení hovořit o ničem jiném než o dohodě o postupu řízení. Pokud bychom přistoupili na výklad rozhodčího zákona podaný Nejvyšším soudem, dojdeme k závěru, že pro případ dohody stran o přezkumu rozhodčího nálezu a v souvislosti s odvoláním jedné z nich dojde k duplicitnímu skončení řízení. V první řadě skončí řízení před rozhodci v prvním stupni vydáním rozhodčího nálezu, následuje část řízení spočívající v doručování rozhodčího nálezu, kterou strany svoji dohodou ovlivnit nemohou, a po této fázi dojde k odvolání jedné z nich k přezkumu napadeného rozhodčího nálezu a tedy další části řízení, které účastníci sporu mohou dohodou o postupu řízení běžně ovlivňovat. V tomto směru tedy dochází jakoby k „právnímu oddělení“ řízení v prvním a druhém stupni, což je možné legitimně považovat za víceméně problematické. Ze shora uvedeného je tedy dle autora tohoto článku zřejmé, že **rozhodčí řízení (stejně jako řízení soudní) končí až právní mocí rozhodčího nálezu a nikoli pouhým vydáním rozhodčího nálezu,** což nemůže znamenat nic jiného, než že strany rozhodčí smlouvy mají oprávnění si dohodnout postup řízení i pro doručování rozhodčího nálezu.

Rozhodčí řízení představuje zcela určitě velmi významnou alternativu k soudnímu řízení, která má svou historickou hodnotu a velmi široké uplatnění pro subjekty právních vztahů. V tomto směru je zcela zřejmé, že nadměrné zásahy ze strany státu do rozhodčího řízení zavíní úpadek rozhodčího řízení a jeho následnou stagnaci, což by bylo v rozporu s tendencemi ve vyspělých zemích západní Evropy a USA.

✦ Autor je advokátním koncipientem v AK JUDr. Radomila Macka v Lanškrouně.

1 Např. Růžicka, K.: Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Druhé rozšířené vydání. Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň 2005, s. 27.

2 Bělohávek, A.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, Komentář. C. H. Beck, Praha 2004, s. 218.

I. Otázky, které (ne)přezkoumává soud ohledně účtování tarifních úkonů ve vztahu k účasti obhájce na vyšetřovacích úkonech

II. Kdy nepřísluší advokátovi paušální náhrada podle § 14 odst. 2 advokátního tarifu

I. V rámci rozhodování podle § 151 odst. 3 tr. ř. soud není oprávněn přezkoumávat, zda z hlediska taktiky obhajoby bylo potřebné, aby se obhájce zúčastnil některých úkonů. Otázka, zda se obhájce neměl, nebo nemusel takových úkonů zúčastnit, je otázkou, která zasahuje do roviny etiky obhájce. Předmětem přezkoumání soudem jsou otázky, zda šlo o úkony právní služby ve smyslu advokátního tarifu a zda se tyto úkony konaly.

II. Paušální částka jako náhrada výdajů ve smyslu § 13 odst. 3 advokátního tarifu náleží pouze za úkony právní služby, nikoli za promeškaný čas.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové z 29. 11. 2005, sp. zn. 10 To 495/2005

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, č. 8/2007, část trestní, poř. č. 43.

Tímto rozhodnutím krajský soud zamítl stížnost odsouzeného P. S. a obhájkyň JUDr. J. R. podané proti usnesení Okresního soudu v Semilech z 3. 6. 2005, sp. zn. 4/T 255/2004.

Z odůvodnění:

Proti shora uvedenému usnesení okresního soudu, jímž byla přiznána odměna, režijní paušály, náhrada za promeškaný čas, podal stížnost odsouzený i obhájkyň. Odsouzený ve stížnosti vypočítává jednotlivé namítané úkony s tím, že svědci, při těchto úkonech vyslyšení, nemají nic společného s jeho trestnou činností. Pro tyto skutky mu nebylo sděleno obvinění, ani k nim nepodařilo vysvětlení. Jednalo se o svědky k trestné činnosti, pro kterou byli stíháni spoluobvinění. U těchto výsledků neměla tedy obhájkyň co dělat a jednala tak po svém uvážení pouze pro svoji osobu. Odsouzený jí řekl, ať nejedná na žádné výsledky, neboť to není nutné, a vyslovil jí nedůvěru. Odsouzený je toho názoru, že obhájkyň na uvedené výsledky jezdila úmyslně kvůli množství úkonů a jejich následnému vyúčtování.

Obhájkyň vytkla ve své stížnosti okresnímu soudu mj., že nebylo rozhodnuto o jednom provedeném úkonu, a nesprávné krácení odměny za režijní paušály k úkonům, které se nekonaly, když podle ustálené soudní praxe náleží obhájci režijní paušál i za úkon, který se nekonal ve smyslu § 14 odst. 2 advokátního tarifu.

Stížnostní soud neshledal stížnosti důvodné.

Okresní soud správně vycházel ze skutečnosti, že jmenovaná obhájkyň byla odsouzenému ustanovena a má tedy ve smyslu § 151 odst. 2 tr. ř. nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů podle zvláštního předpisu, tedy podle vyhlášky č. 177/1996 (advokátní tarif) v platném znění.

V odůvodnění napadeného usnesení vysvětlil, jakým způsobem dospěl k závěru o výši odměny a náhrady hotových výdajů jmenované obhájkyň, včetně počtu provedených úkonů právní služby, a krajský soud se s těmito závěry ztotožňuje. Z obsahu spisu vyplývá, že obhájkyň se uvedených úkonů v popsaném rozsahu zúčastnila. Okresní soud v odůvodnění napadeného usnesení dále vysvětlil, jaké požadované položky obhájkyň nepřiznal a proč. Krajský soud proto odkazuje na odůvodnění napadeného usnesení a k námitkám stěžovatelů dodává následující.

Pokud odsouzený namítá, že obhájkyň se nemusela, resp. neměla zúčastnit všech úkonů přípravného řízení, jichž se zúčastnila, neboť některé výsledky svědků se týkaly skutků, které byly kladeny za vinu pouze spoluobviněným, jde o námitku zasahující do roviny etiky obhájce. Soud není oprávněn přezkoumávat obhajobu vykazovanou obhájcem v tom směru, zda z hlediska taktiky obhajoby bylo potřebné, aby se obhájce zúčastnil těch kterých úkonů. To je plně v kompetenci obhájce. V této souvislosti je předmětem zkoumání soudem otázka, zda se obhájce zúčastnil úkonů v daném trestním řízení, zda se tyto úkony konaly a zda se jednalo o úkony právní služby ve smyslu advokátního tarifu. Ačkoli je pravda, že obhájkyň se zúčastnila výsledků některých svědků ve vztahu k dílčím skutkům, které nebyly odsouzenému P. S. kladeny za vinu, nebylo to důvodem ke snížení odměny obhájce. Soud není oprávněn posuzovat důvodnost účasti obhájce u těchto úkonů, když tuto důvodnost mohl obhájce dovozovat například z možné souvislosti jednotlivých dílčích útoků, z nutnosti poukázat na nevěrohodnost či rozpornost výpovědi spoluobviněných a z dalších okolností. To jsou však již úvahy, které přesahují rozhodování podle § 151 odst. 3 tr. ř. Kromě toho byla obhájkyň o odsouzeným namítaných úkonech vyrozumívána policejním orgánem, navíc, aniž by z těchto vyrozumění přehledně vyplývalo, ke kterým dílčím skutkům se úkony vztahují. Pokud jde o námitku odsouzeného, že požádal o změnu obhájce, tak to je pravda, odsouzený již při zahájení hlavního líčení o změnu obhájce požádal, ale nebyly k tomu shledány důvody ve smyslu § 40 tr. ř. a ustanovení obhájce tedy zůstalo v platnosti. Odsouzený byl přitom od počátku trestního stíhání poučen a věděl, že má možnost kdykoli si jiného obhájce zvolit.

Na druhé straně ani námitky obhájkyň neshledal krajský soud důvodnými. Pokud jde o režijní paušál, ten náleží pouze za úkony právní služby, nikoli za promeškaný čas.

❖ Právní věta redakce (s využitím právní věty otištěné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek).

Poznámka redakce:

Rozhodnutí v obou hlavních otázkách, vyjádřených v prvé i druhé právní větě, vyvolává pochybnosti. K první otázce se redakce vrátí v některém z příštích čísel. **U druhé otázky se jeví sporným názor soudu, že režijní paušál náleží obhájci pouze za úkony právní služby a nikoliv za promeškaný čas.**

Především § 14 odst. 2 advokátního tarifu hovoří o náhradě v **souvislosti** s poskytováním právní služby, nikoliv o samotných úkonech právní služby, i když náhradu odvíjí od její výše za příslušný tarifní úkon. Gramatickým výkladem lze tedy dovodit, že náhrada za promeškaný čas za podmínek zde uvedených advokátovi přísluší. Lze to dovodit i výkladem logickým a systematickým. S předpokládaným jednáním, k němuž se advokát dostavil a které se nekonalo, nebo bylo-li jednání odročeno bez projednání věci, jsou zpravidla spojeny i jeho shodné či obdobné výdaje na vnitrostátním poštovním, místním hovorném a přepravném, jako kdyby se takové jednání konalo (např. písemné a telefonické zprávy klientovi nebo jiným subjektům prostřednictvím pošty – dopisy, telefonáty, faxy, e-maily, podle okolností výdaje na místní dopravu apod.).

Opačný názor než posuzované rozhodnutí zaujal např. i Městský soud v Praze usnesením z 20. 1. 2005, sp. zn.

6 To 27/2005 (otištěno v č. 1/2006 *Bulletinu advokacie*), které obsahuje tuto právní větu: „Jestliže se obhájce dostaví k výslechu obviněného v přípravném řízení, které se nekoná, má právo účtovat nejen náhradu za promeškaný čas ve smyslu ust. § 14 odst. 2 advok. tar., ale může účtovat též režijní paušál, tedy náhradu hotových výdajů ve smyslu ust. § 13 advok. tar.“ Redakce *Bulletinu advokacie* k tomuto rozhodnutí uvedla, že názor, vyjádřený v tomto rozhodnutí, je třeba uplatnit nejen při dostavení se obhájce k vyšetřovacímu úkonu, který se nekoná, ale i tehdy, dostavil-li se k jakémukoliv jinému procesnímu jednání, které se nekonalo, ovšem za podmínky, že o tom advokát nebyl včasrozuměn (§ 14 odst. 2 advok. tar.).

Konečně takto judikoval shodou okolností též Krajský soud v Hradci Králové usnesením z 4. června 1991, sp. zn. 10 Co 232/91 (otištěno v *Bulletinu advokacie* č. 5/1996, s. 68), které obsahuje tuto právní větu: „Pokud nedošlo ve věci k soudnímu jednání, byť se účastníci dostavili třeba i vícekrát na předvolání soudu, nemá advokát nárok na odměnu a tedy ani jeho klient na náhradu nákladů zastoupení (...) Advokát má však nárok na náhradu hotových výdajů a náhradu za promeškaný čas“.

✦ JUDr. VÁCLAV MANDÁK, CSc.

Přehled rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR vztahujících se k problematice rozhodčího řízení s komentářem (za období leden 2007 – únor 2008)

Jedním z úkolů Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“ či „NS“) je vlastní rozhodovací činností sjednocovat rozhodování obecných soudů v občanském soudním řízení. Oblast rozhodčího řízení je autonomní právní oblastí, ve které je ingerence soudní moci značně omezena, a to především z důvodu, že v případě sjednání platné rozhodčí smlouvy mezi stranami sporu je takový spor vyňat z pravomoci obecných soudů – viz § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“).

Není však pravda, že by se rozhodovací činnost obecných soudů problematiky rozhodčího řízení vůbec netýkala. Ba právě naopak – obecné soudy rozhodují o některých významných otázkách s rozhodčím řízením souvisejících. Jedná se především o rozhodování v řízení o zrušení rozhodčího nálezu dle ustanovení § 31 a násl. zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“), v řízení o zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí dle ustanovení § 35 zákona o rozhodčím řízení a nakonec

i v řízení o nařízení exekuce dle ustanovení § 37 a násl. zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, či o nařízení a provedení výkonu rozhodnutí dle části šesté hlavy první občanského soudního řádu.

Na základě dovolání proti rozhodnutím soudů nižších stupňů, mj. ve výše uvedených řízeních, má Nejvyšší soud možnost vyjádřit se též k problematice rozhodčího řízení a působit tak ke sjednocování rozhodovací činnosti obecných soudů v této oblasti. Právní názory Nejvyššího soudu vyslovené v rozhodnutích především ohledně dvou posledně jmenovaných typů řízení mají pro oblast rozhodčího řízení zásadní význam, neboť základním smyslem rozhodčího řízení bývá, racionálně řečeno, získání exekučního titulu pro případné vynucení splnění žalované pohledávky či splnění jiné povinnosti.

Za účelem usnadnění vyhledávání aktuálních právních názorů Nejvyššího soudu vztahujících se k problematice rozhodčího řízení a orientace v nich jsem se pokusil vytvořit přehled jeho rozhodnutí v dané oblasti z poslední doby a stručně přiblížit jejich obsah. V přehledu jsou zahrnuta rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaná v období leden 2007 – únor 2008 a zveřejněná do konce března 2008 na internetových stránkách Nejvyššího soudu. Rozhodnutí jsou seřazena chronologicky s výjimkou případů, kdy se k téže otázce vyjadřuje více rozhodnutí Nejvyššího soudu. S anonymizovaným úplným zněním uváděných rozhodnutí Nejvyššího soudu je možné seznámit se na internetové adrese: www.nsoud.cz.

Určení pravidel postupu řízení není podstatnou náležitostí rozhodčí doložky

Usnesení NS ČR ze dne 28. března 2007, sp. zn. 32 Odo 95/2006

NS došel k závěru, že určení pravidel, jakými se rozhodci mají řídit (pravidla postupu rozhodčího řízení) ve

smyslu § 19 zákona o rozhodčím řízení, není podstatnou náležitostí rozhodčí doložky. Dále konstatoval, že v případě, kdy rozhodčí smlouva neupravuje způsob určení rozhodců, postupuje se dle § 7 zákona o rozhodčím řízení tak, že každá strana jmenuje jednoho rozhodce a tito rozhodci zvolí předsedajícího rozhodce. Nakonec NS zopakoval závěr vyjádřený již v usnesení ze dne 28. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 105/2004, uveřejněném v časopise Soudní judikatura, sešit 7/2005, č. 105, str. 510, že **v případě zastavení řízení dle § 106 odst. 1 občanského soudního řádu není součástí usnesení soudu výrok o postoupení věci rozhodci.**

Užití občanského soudního řádu v rozhodčím řízení

Rozsudek NS ČR ze dne 25. dubna 2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005

Jednou z otázek, ke kterým se NS v tomto rozhodnutí vyjádřil, je vzájemný vztah zákona o rozhodčím řízení a občanského soudního řádu, a především způsob použití občanského soudního řádu v rámci rozhodčího řízení. Dovedil, že jednotlivá ustanovení občanského

soudního řádu nelze použít v rozhodčím řízení automaticky. Přiměřené použití občanského soudního řádu stanovené v § 30 zákona o rozhodčím řízení je třeba vykládat jako „(...) *zohlednění obecných zásad, na nichž stojí české rozhodčí řízení, to znamená použití norem občanského soudního řádu pod obecným rámcem zásad českého rozhodčího řízení.*“

NS dále došel k závěru, že v rozhodčím řízení je třeba přiměřeně užít i ustanovení § 118a občanského soudního řádu. V případě, že se tak nestane, je splněn důvod pro zrušení rozhodčího nálezu dle § 31 písm. e) a f) zákona o rozhodčím řízení.

Doručení nálezu jako podmínka jeho vykonatelnosti

- Usnesení NS ČR ze dne 26. dubna 2007, sp. zn. 20 Cdo 1612/2006,
- usnesení NS ČR ze dne 26. dubna 2007, sp. zn. 20 Cdo 1592/2006,
- usnesení NS ČR ze dne 29. května 2007, sp. zn. 20 Cdo 1987/2006,
- usnesení NS ČR ze dne 29. května 2007, sp. zn. 20 Cdo 2726/2006
- a usnesení NS ČR ze dne 20. března 2008, sp. zn. 20 Cdo 3074/2006

NS se opakovaně vyjádřil k podmínkám vykonatelnosti rozhodčích nálezů, a to konkrétně k podmínce, že rozhodčí nález musí být doručen účastníkům rozhodčího řízení (viz ustanovení § 28 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení). NS došel k závěru, že **pro vykonatelnost rozhod-**

čího nálezu je nezbytné, aby písemné vyhotovení rozhodčího nálezu bylo doručeno účastníkům rozhodčího řízení postupem podle § 45 a násl. občanského soudního řádu.

Výše uvedeným závěrem odmítl NS názor o tom, že způsob doručování rozhodčího nálezu patří mezi otázky postupu vedení řízení, které si ve smyslu ustanovení § 19 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení mohou účastníci mezi sebou dohodnout. Přípustnost takové dohody byla doposud zastávána v odborné právní literatuře.¹ Důvodem pro jeho odmítnutí bylo konstatování NS, že rozhodčí řízení končí dle ustanovení § 23 písm. a) zákona o rozhodčím řízení vydáním rozhodčího nálezu. Vzhledem k tomu již doručení nálezu nemůže být „otázkou postupu řízení“ ve smyslu § 19 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení.

V případě, že rozhodčí nález není doručen všem účastníkům rozhodčího řízení v souladu s § 45 a násl. o. s. ř., nastanou účinky ustanovení § 28 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, tj. takový nález nemá účinky pravomocného soudního rozhodnutí a není soudně vykonatelný; jinak řečeno: takový rozhodčí nález nepředstavuje exekuční titul.

Žaloba na určení je projednatelná v rozhodčím řízení

Usnesení NS ČR ze dne 6. června 2007, sp. zn. 32 Odo 181/2006 a usnesení NS ČR ze dne 12. července 2007, sp. zn. 26 Odo 353/2006

S odkazem na závěry, ke kterým NS dospěl ve svém rozsudku uveřejněném pod č. 23/2007 Sbírkou soudních

rozhodnutí a stanovisek, NS konstatoval, že žaloba na určení dle § 80 písm. c) občanského soudního řádu nepatří mezi věci, jejichž povaha nepřipouští uzavření soudního smíru dle § 99 občanského soudního řádu. Vzhledem k tomu lze v této věci též platně sjednat rozhodčí doložku. V později uvedeném rozhodnutí navíc NS připomněl, že *„dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení z důvodu uvedeného v ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. (...) je přípustné podle § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.“*

Závaznost rozhodčí doložky pro ostatní akcionáře

Usnesení NS ČR ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 226/2006 a usnesení NS ČR ze dne 24. července 2007, sp. zn. 29 Odo 225/2006

NS zopakoval svůj již dříve publikovaný právní názor² o tom, že rozhodčí doložka obsažená ve smlouvě o převodu obchodního jmění na akcionáře dle § 220p obchodního zákoníku uzavřené mezi zanikající společností a hlavním akcionářem, která svěřuje spory ohledně přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání rozhodčím řízení, je závazná pro ostatní akcionáře zrušované společnosti. Dále NS připomněl, že na tomto výkladu neshledal nic závadného ani Ústavní soud ČR.³

Neprovedení důkazů

Usnesení NS ČR ze dne 11. září 2007, sp. zn. 32 Odo 366/2006

NS došel k závěru, že skutečnost, že rozhodce či rozhodčí soud neprovede důkazy navrhované účastníkem řízení, nezakládá důvod pro zrušení rozhodčího nálezu dle ustanovení § 31 písm. e) zákona o rozhodčím řízení za podmínky, že své rozhodnutí o neprovedení důkazů zdůvodní.

Odpovědnost rozhodců při RS HK ČR a AK ČR

Rozsudek NS ČR ze dne 28. listopadu 2007, sp. zn. 32 Cdo 1044/2005

V tomto rozhodnutí řešil NS otázku případné odpovědnosti rozhodců působících u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR za škodu způsobenou svým pochybením při výkonu rozhodovací činnosti, resp. za škodu způ-

sobenou rozhodčím nálezem založeným na takovém pochybení. NS došel ke stejnému závěru jako již dříve Ústavní soud ČR (IV. ÚS 174/02 z 15. července 2002), a sice, že rozhodčí nálezy vydávané v rozhodčím řízení vedeném u RS při HK ČR a AK ČR jsou nálezy tohoto rozhodčího soudu a nikoliv rozhodců.⁴ Z výše uvedeného učinil závěr, že rozhodci nejsou odpovědní za škodu vzniklou rozhodováním, neboť rozhodují jménem rozhodčího soudu. V průběhu řízení byla nastolena též otázka právní subjektivity RS HK ČR a AK ČR. K této otázce se však NS nevyjádřil.

Náležitosti rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu

Rozsudek NS ČR ze dne 19. prosince 2007, sp. zn. 29 Odo 1222/2005

NS konstatoval, že, přestože platné právní předpisy ustanoví povinnost soudu uvést ve výroku, jímž rozhodl o zrušení rozhodčího nálezu, důvod, pro který nálezu zrušil, uvedení důvodu je významné z hlediska právní jistoty stran ohledně dalšího projednání a rozhodnutí věci po

právní moci rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu. Vzhledem k tomu by dle NS měl výrok soudu obsahovat určení důvodu, pro který byl rozhodčí nálezu zrušen, stejně tak jako konstatování, zda rozhodčí smlouva zůstává nadále v platnosti, či zda k návrhu stran bude soud v jednání ve věci samé pokračovat a spor rozhodne. Absence takového výroku nezpůsobuje nesprávnost rozhodnutí, může však mít vliv v dovolacím řízení. NS dále konstatoval, že mezi spory, u nichž je dána jejich arbitrábilita dle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení, patří též spory o určení neplatnosti odstoupení od smlouvy.

K jmenování rozhodce soudem

Rozsudek NS ČR ze dne 31. ledna 2008, sp. zn. 33 Odo 135/2006

NS došel k závěru, že ustanovení § 9 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení o jmenování osoby rozhodce soudem pro případ, že se jmenovaný rozhodce vzdá funkce rozhodce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat, nelze aplikovat na situace, kdy je v rozhodčí smlouvě určen k rozhodnutí jediný konkrétně určený rozhodce a tento rozhodce se v průběhu řízení funkce rozhodce vzdá. Závěry

Nejvyššího soudu je však třeba zcela zřejmě vztáhnout i na situace, kdy by funkce rozhodce zanikla z jiných důvodů (např. na případ úmrtí rozhodce v průběhu řízení), a dále též na situace, když stanovený rozhodce funkci nepřijal.

Dále NS konstatoval, že jestliže se rozhodčí smlouvou jediný určený rozhodce „(...) v průběhu rozhodčího řízení vzdá funkce rozhodce, potom platně sjednaná rozhodčí doložka pozbývá účinnosti (zaniká)(...)“. Je tedy třeba dojít k závěru, že pokud stávající rozhodčí smlouva neobsahuje určení „alternativní“ osoby rozhodce či nedojde ke sjednání nové rozhodčí smlouvy (v tomto případě zřejmě smlouvy o rozhodci), budou mít pravomoc danou věc projednat obecné soudy.

K povaze arbitrážní komise ČSLH

Rozsudek NS ČR ze dne 30. ledna 2008,
sp. zn. 28 Cdo 2916/2006

K tzv. „alternativní“ rozhodčí doložce

Usnesení NS ČR ze dne 21. února 2008,
sp. zn. 32 Cdo 2697/2007

Předmětem rozhodování NS byla platnost a závaznost rozhodčí doložky ve znění: „smluvní strany berou na vědomí, že případné spory, které by mohly vzniknout z této

NS nepovažoval ustanovení stanov Českého svazu ledního hokeje o arbitrážní komisi za rozhodčí doložku ve smyslu zákona o rozhodčím řízení a vzhledem k tomu konstatoval, že není dán důvod pro zastavení (soudního) řízení dle § 106 odst. 1 občanského soudního řádu.

smlouvy a v souvislosti s ní mohou být mimo jiné řešeny i v řízení u R. s. při H. k. a A. k. podle jeho řádu“. Tuto rozhodčí doložku posoudil NS jako platně sjednanou „alternativní“ rozhodčí doložku, jež dává straně zahajující řízení možnost rozhodnout, zda bude řízení zahájeno u rozhodčího soudu nebo u obecného soudu. NS dále odmítl názor, že z ustanovení § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení vyplývá povinnost jednoznačného stanovení pravomoci rozhodčího soudu.

✦ Mgr. ZBYŠEK KORDAČ

¹ Viz např. Bělohávek, A.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 1. vydání. C. H. Beck, Praha 2004, str. 218 a násl.

² Usnesení z 18. července 2006, sp. zn. 29 Odo 499/2005.

³ Viz rozhodnutí ze dne 23. června 2005, sp. zn. III. ÚS 84/2005.

⁴ K tomuto tématu viz příspěvky doc. Rabana, prof. Růžičky a Mgr. Pechy publikované na stránkách Bulletinu advokacie č. 1/2003 a 5/2003.

Ad: K odpovědnosti manžela za závazky v SJM přijaté druhým z manželů

Bulletin advokacie čítám už delší dobu s velkým zájmem a nejinak tomu bylo i v případě Bulletinu č. 1-2/2008, obsahujícího mimo jiné příspěvek Mgr. Zbyňka Kordače „K odpovědnosti manžela za závazky v SJM přijaté druhým z manželů“. Otázky, které autor příspěvku nastoluje, jsou beze sporu na místě, ovšem měla bych jednu připomínku týkající se autorova závěrečného konstatování, že se Nejvyšší soud „omezil jen na rovinu procesní – tedy konstatoval

absenci pasivní věcné legitimace druhého z manželů v řízení o žalobě na splnění takové závazky.“ Jako soudkyně nemohu ponechat bez povšimnutí tvrzení, že věcná legitimace účastníků řízení je záležitostí procesní, když jde o institut ryze hmotněprávní povahy. Věcnou legitimaci rozumíme stav, vyplývající z hmotného práva, podle kterého je účastník subjektem práva (povinnosti), jež je předmětem řízení. Je-li účastník řízení věcně legitimován, ať pasivně či aktivně, to se projeví až v konečném rozhodnutí. Nedostatek věcné legitimace je důvodem k zamítnutí žaloby, nikoli k zastavení řízení.

✦ JUDr. ZINA UHLÍŘOVÁ, soudkyně Okresního soudu v Jihlavě

Z judikatury Soudu I. instance při Evropské unii

O ochraně dokumentů, které jsou předmětem profesní povinnosti mlčenlivosti advokáta

Rozsudek Soudu I. instance ze dne 17. září 2007 ve spojené věci T-125/03 a T-253/03 Akzo Nobel Chemicals Ltd a Akcros Chemicals Ltd – navrhovatelé; CCBE, Nederlandse Orde van Advocaten, ECLA, ACCA, IBA – vedlejší účastníci vs. Komise Evropských společenství

Žaloba o:

1) Zrušení rozhodnutí Komise Evropských společenství (dále jen „EK“), které přikazuje společnosti Akzo a společnosti Akcros, aby se podrobily vyšetřování a předložily relevantní dokumentaci, a o navrácení zabavených dokumentů během vyšetřování a zákazu k jejich dalšímu využití (T-125/03).

2) Zrušení rozhodnutí EK, které zamítá žádost na ochranu těchto dokumentů, jež jsou předmětem **profesní povinnosti mlčenlivosti či právně uznané profesní výsady (dále jen „LPP“)** mezi advokátem a jeho klientem (T-253/03).

Rozhodnutím EK ze dne **10. února 2003** zahájila EK vyšetřování ve společnostech Akzo Nobel Chemicals Ltd., (dále jen „Akzo“) a Akcros Chemicals Ltd., (dále jen „Akcros“) (dohromady „navrhovatelé“) týkající se nepovoleného soutěžního jednání v těchto společnostech. Úředníci EK zahájili vyšetřování v prostorách Akzo a Akcros ve Spojeném království a pořídili kopie velkého množství dokumentů. Během tohoto vyšetřování zástupci Akzo a Akcros informovali EK, že některé dokumenty jsou důvěrné a chráněné LPP. Na to úředníci EK uvedli, že je nezbytné, aby alespoň zběžně prošli a prohlédli veškeré podstatné dokumenty a mohli si vytvořit vlastní názor, zda jsou natolik důležité, aby jejich obsah musel zůstat utajen. Strany se dohodly, že vedoucí vyšetřovacího týmu zběžně projde dokumenty za přítomnosti a asistence zástupce navrhovatelů.

Během vyšetřování vznikl spor o pět dokumentů.

Prvním dokumentem bylo **Memorandum**, které obsahovalo informace o interní komunikaci mezi generálním manažerem Akcros a zaměstnanci za účelem vytvoření programu pro identifikace potenciálních problémů v oblasti soutěžního práva navrženým společností Akzo. Tyto informace byly sepsány za účelem poskytnutí právních služeb navrhovateli třetí osobou – advokátem. Druhý dokument byla **kopie prvního dokumentu doplně-**

ná o ručně psané poznámky s uvedeným jménem advokáta poskytujícího právní služby navrhovateli. Při zkoumání těchto dvou dokumentů nebyli úředníci EK schopni zaujmout konečné stanovisko, zda se jedná o dokumenty, jejichž obsah je chráněn LPP, a proto pořídili kopie těchto dokumentů, které vložili do následně zapečetěné obálky. Tyto dva dokumenty byly zde navrhovateli označeny jako „Sada A“.

Třetí dokument obsahoval **velké množství ručně psaných poznámek generálního manažera Akcros**, které byly určeny zaměstnancům a na jejichž základě bylo vytvořeno Memorandum. Posledními dvěma dokumenty byly **dva e-maily mezi generálním manažerem Akcros a koordinátorem Akzo pro soutěžní právo.** Po přezkumu těchto tří dokumentů úředníci EK uvedli, že v tomto případě se jednoznačně nejedná o dokumenty, jejichž obsah má být chráněn LPP. Jejich kopie proto nevloží do následně zapečetěné obálky tak, jak tomu bylo v případě prvních dvou dokumentů, avšak uložili je pouze volně do svého spisu. Tyto tři dokumenty byly navrhovateli označeny jako „Sada B“.

Dne 17. února 2003 zaslali navrhovatelé EK dopis, ve kterém byly popsány důvody, proč jsou, dle jejich názoru, dokumenty v Sadě A a v Sadě B chráněny LPP a proč má být jejich obsah utajen.

Dne 1. dubna 2003 EK dopisem informovala navrhovatele, že důvody uvedené v jejich dopise ze 17. února nejsou dostačující. Nicméně EK uvedla, že navrhovatelé jsou oprávněni podat námitky proti předběžným závěrům EK ve lhůtě dvou týdnů, po jejichž uplynutí vydá EK konečné rozhodnutí.

Dne 11. dubna 2003 podali navrhovatelé žalobu k Soudu I. instance (dále jen „Soud“) na základě článku 230 odst. 4 Smlouvy o Evropských společenstvích, ve které se:

1. dožadují zrušení rozhodnutí ze dne 10. února 2003 a
2. navrácení sporných dokumentů (T-125/03).

O tomto postupu informovali EK.

Dne 17. dubna 2003 informovali navrhovatelé EK, že podali žalobu k Soudu I. instance. Dále uvedli námitky, které měli předložit EK v návaznosti na dopis z 1. dubna 2003.

Dne 8. května 2003 přijala EK konečné rozhodnutí o stížnosti k ochraně dokumentů dle LPP. V čl. 1 tohoto rozhodnutí zamítla EK žádost navrhovatelů o navrácení dokumentů Sady A a Sady B a potvrzení, že EK znehodnotila kopie všech dokumentů, které si při vyšetřování odnesla. V čl. 2 rozhodnutí uvádí EK svůj záměr otevřít zapečetěné obálky s dokumenty Sady A a volně je přidat do spisu. EK nicméně uvádí, že tak neučiní před uplynutím lhůty pro podání případné žaloby proti tomuto rozhodnutí.

Dne 4. července 2003 podali navrhovatelé žalobu k Soudu na základě článku 230 odst. 4 Smlouvy o ES, ve kterém se dožadují zrušení rozhodnutí EK ze dne 8. května 2003 (T-253/03). Vedle žaloby podali navrhovatelé návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí.

Svým návrhem ze dne 30. července, 7., 11., a 18. srpna 2003 požádala Rada Evropských advokátních komor (dále jen „CCBE“), Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (Nizozemská advokátní komora) a Evropská asociace obchodních právníků (ECLA) o možnost zúčastnit se řízení na pozici vedlejších účastníků a podpořit věc navrhovatelů.

Dne 1. srpna 2003 přednesla EK Soudu námitku nepřipustnosti žaloby T-125/3 podané navrhovatelem.

Dne 8. srpna 2003 v návaznosti na podaný návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí v T-125/03 a T-253/03 a žádost předsedy Soudu zaslala EK předsedovi soudu kopie dokumentů Sady B a zapečetěnou obálku s kopie mi dokumentů Sady A.

Návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí v T-125/03 byl Soudem zamítnut, zatímco návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí v T-253/03 byl částečně uznán.

Připustnost žaloby T-125/03

Argumentace stran

EK považuje tuto žalobu za nepřipustnou. Rozhodnutí, které je předmětem žaloby, tj. kterým bylo nařízeno vyšetřování, není aktem, který má právní dopad na podstatu této věci. EK podotýká, že jednání, které má vést ke zrušení rozhodnutí, je přípustné pouze v případě, kdy vyvolává právně závazné následky, jako např. zasažení navrhovatelových zájmů navozením změny v jeho právním postavení. Aby se zjistilo, zda jednání či rozhodnutí EK má tyto právní účinky, je nezbytné zjistit jeho podstatu. V tomto případě nemá rozhodnutí nařizující vyšetřování žádnou přímou souvislost s předmětem sporu. Akt zabavení dokumentů je odlišný od rozhodnutí nařizující vyšetřování. EK podotýká, že jednání, které se přímo dotklo právního postavení navrhovatelů, je jednáním odlišným od nařízení vyšetřování. V tomto kontextu je nutné říci, že zabavení dokumentů bylo pouze přípravným jednáním k vydání zamítavého rozhodnutí ze dne 8. května 2003, ve kterém se EK ptá, zda jsou příslušné dokumenty opravdu považovány za chráněné LPP. Zabavení dokumentů samo o sobě není napadnutelným aktem. EK uvádí, že námitky či nesrovnalosti mohou být tedy uplatněny pouze ve vztahu ke konečnému rozhodnutí EK, stanovícimu případné porušení soutěžních pravidel.

Navrhovatelé namítají, že zrušení rozhodnutí o vyšetřování má pro ně právní důsledky, především vydání rozhodnutí EK o zabavení a využití dokumentů. Připouští, že toto rozhodnutí není výslovně směřováno k samotným dokumentům, ale ve skutečnosti je to jednání EK, kterým došlo k zabavení dokumentů a jejich revizi a které ovlivnilo jejich právní postavení, nikoli tedy samotné

rozhodnutí EK. Proto je právě toto jednání EK napadnutelným aktem. Dále uvádějí, že v žádném případě nemuseli vyčkat vydání následného rozhodnutí EK, zamítající ochranu dokumentů dle LPP, a až poté přednést žalobu před komunitárními soudy. Totéž platí v případě konečného rozhodnutí EK ukládajícím sankci. Navrhovatelé nesouhlasí s tvrzením EK, že akt zabavení dokumentů byl pouze jednáním předcházejícím samotnému zamítavému rozhodnutí ze dne 8. května 2003. EK poté jednostranně rozhodla, že dokumenty Sady B nebyly chráněny LPP a nařídila navrhovatelům, aby je předložili. Zamítavé rozhodnutí ze dne 8. května 2003 tak mohlo být napadnutelným rozhodnutím jen v případě, kdy by obě sady dokumentů, tedy Sada A i Sada B, byly uloženy do následně zapečetěné obálky před jejich samotným zkoumáním.

Závěry soudu

Podle ustálené judikatury může být předmětem jednání směřujícím ke zrušení dle čl. 230 Smlouvy o ES pouze takové jednání, které má závazný právní dopad ovlivňující zájmy navrhovatele zásadní změnou jeho právního postavení. Přípravné kroky, které mají vést k vydání konečného rozhodnutí, nemohou být napadnutelným aktem.

Předběžné opatření, jehož účelem je umožnit vydání konečného rozhodnutí, proto v zásadě není napadnutelný akt. Podle judikatury ale ta předběžná opatření, která byla završením zvláštního řízení, odlišujícího se od řízení opravňujících EK rozhodnout o věci samé, a která vyvolávají právně závazné následky, jako např. zasažení navrhovatelových zájmů navozením změny v jeho právním postavení, za napadnutelný akt považována jsou.

Kde je podnikání založeno na profesní povinnosti mlčenlivosti, bránící vydání dokumentů v rámci vyšetřování vedeného dle článku 14 Nařízení č. 17, tam rozhodnutí, jímž EK zamítá stížnost, vyvolává právní následky dotýkající se tohoto podnikání tím, že způsobuje změny v jeho právní úpravě.

Toto rozhodnutí ve svém důsledku upírá podnikání ochranu poskytnutou komunitárním právem a svou podstatou je konečné a nezávislé na jakémkoliv rozhodnutí, které obsahuje závěry týkající se porušení soutěžního práva.

Rozhodnutí EK, které zamítá žádost o ochranu dokumentu z důvodu LPP – a nařizující předložení doličného dokumentu – ukončuje zvláštní řízení.

Toto zvláštní řízení se odlišuje od řízení vytvářejících EK podmínky pro to, aby posoudila porušení soutěžních pravidel rozhodnutím napadnutelným žalobou o zrušení.

K této žalobě může být v případě potřeby připojen návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí do doby, než soud rozhodne o žalobě.

Ve vztahu k dokumentům Sady A a během vyšetřování v prostorách firmy navrhovatelů úředníci EK nebyli v pozici, aby činili konečné rozhodnutí o tom, zda by do-

kumenty měly požívat výsady LPP, nýbrž pouze aby pořídili a vzali jejich kopie v zapečetěné obálce s sebou.

Pouze v zamítavém rozhodnutí z 8. května 2003 EK nakonec zamítla žádost navrhovatelů o ochranu dokumentů z důvodu LPP. V tomto rozhodnutí EK rovněž vyjádřila svůj záměr otevřít zapečetěné obálky obsahující doličné dokumenty a přidat je do spisu po vypršení lhůty k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí. Navíc není sporu o tom, že EK přijala zamítavé rozhodnutí, aniž by otevřela zapečetěnou obálku, a tudíž aniž by prozkoumala obsah dokumentů Sady A.

U dokumentů Sady B, na rozdíl od dokumentů Sady A, musí být poukázáno, že je EK v době vyšetřování rozhodně nepovažovala za chráněné LPP, navzdory tvrzení navrhovatelů. V důsledku toho EK pořídila jejich kopie a přidala je do spisu, aniž by je umístila do zapečetěné obálky. Ochrana z důvodu LPP byla proto u dokumentů Sady A zamítnuta v době vyšetřování. Navíc to bylo v okamžiku, kdy EK mohla prozkoumat jejich obsah.

Soud uvedl, že postupy, které ovlivnily právní postavení navrhovatelů, byly, co se týče sady dokumentů B, mlčky učiněné rozhodnutím vyjádřeným prostřednictvím fyzického aktu uchopení dokumentů a jejich umístění do spisu bez jejich předchozího umístění do zapečetěné obálky; co se týče sady dokumentů A, formální rozhodnutí z 8. května 2003 zamítající navrhovatelovu žádost o ochranu z důvodu LPP. Tato dvě rozhodnutí jsou tudíž napadnutelná žalobou o zrušení.

Ve svém rozhodnutí z 8. května 2003 EK nakonec zamítla žádost navrhovatelů o ochranu z důvodu LPP. EK tímto naplnila svou povinnost přijmout formální rozhodnutí.

Toto rozhodnutí proto nemá ve vztahu k dokumentům Sady B pouze potvrzující povahu. Soud tak dospívá k závěru, že navrhovatelé byli oprávněni upozornit na to, že EK nezpochybnila přípustnost jejich žaloby ve věci T-253/03 proti zamítavému rozhodnutí z 8. května 2003 ve vztahu k těmto dokumentům.

Na druhou stranu, Soud má za to, že rozhodnutí nařizující vyšetřování (předmětné opatření ve věci T-253/03) nevyvolalo právní následky tvrzené navrhovatelí v jejich žalobě o zrušení.

Je jasné, že akty a rozhodnutí zpochybňované navrhovatelí vyvstaly po přijetí rozhodnutí nařizujícího vyšetřování. Toto rozhodnutí pouze zmocnilo EK vstoupit do provozovny navrhovatelů a poříditi kopie podstatných obchodních záznamů. Toto rozhodnutí se ale nijak nezmiňovalo o dokumentech sady A, ani sady B, ani neřešilo otázku LPP. Navíc, jak navrhovatelé připouštějí, jejich právní postavení nezměnilo toto rozhodnutí, nýbrž následné odnětí dokumentů a jejich prozkoumání EK.

Jak již bylo ale řečeno, tato opatření založila odlišné, zvláštní řízení zaměřené na otázku aplikace LPP ve vztahu ke zvláštním dokumentům.

Soud má za to, že žaloba podaná ve věci T-125/03 proti rozhodnutí nařizujícímu vyšetřování musí být zamítnuta jako nepřipustná. Je proto vhodné zabývat se podstatou žaloby ve věci T-253/03.

Podstata případu T-253/03

První námitka – porušení postupu vztahující se k aplikaci ochrany LPP

Argumentace stran

Navrhovatelé trvají na tom, že EK během vyšetřování porušila postupy vztahující se k aplikaci LPP, a tím porušila článek 242 Smlouvy o ES. Dále uvádí, že dle ustálené judikatury je zaveden třířázkový postup, dle kterého má EK postupovat v těchto případech. První krok stanoví, že subjekt podrobující se vyšetřování dle čl. 14 Nařízení č. 17 je oprávněn odmítnout předložit příslušnou obchodní dokumentaci poukazující na LPP. Musí však EK prokázat, že toto jednání je zde opodstatněné. Za druhé, pokud EK není s vysvětlením spokojena, musí dle čl. 14 odst. 3 Nařízení č. 17¹ naříditi, aby byly dokumenty předloženy a může, v souvislosti s vyšetřováním, pořídit kopie dokumentů, které budou umístěny do obálky a následně zapečetěny. A konečně za třetí, pokud subjekt podrobující se vyšetřování stále nesouhlasí s předložením těchto dokumentů, musí to být soudní instituce ES, která spor rozhodne.

EK, dle navrhovatelů, nepostupovala správně ani v jedné fázi uvedeného postupu. V první fázi EK donutila navrhovatele předložit příslušné dokumenty pod hrozbou trestního stíhání. Během druhé fáze, ve které se EK nezdálo vysvětlení navrhovatelů dostatečné, měla EK přijmout rozhodnutí nařizující navrhovatelí předložit tyto dokumenty před tím, než je odnesla z kancelářských prostor navrhovatele. Za třetí, navrhovatelé trvají na tom, že EK porušila postup poté, co v zamítavém rozhodnutí ze dne 8. května 2003 rozhodla, že sporné dokumenty nejsou chráněny LPP. Tímto svým jednáním znemožnila EK zahájit řízení ve věci před soudními instancemi ES v okamžiku, kdy LPP ještě nebylo porušeno.

EK uvádí, že ustálená judikatura nezakazuje, aby EK pořizovala kopie dokumentů v dané chvíli. Uvádí, že v současnosti postupuje takto:

1. Pokud není pochyb, na základě zběžného zhlednutí dokumentu, že se ochrana LPP na dokument opravdu vztahuje, EK dokumenty dále nezkontroluje.
2. Pokud není pochyb, že se ochrana LPP na dokument nevztahuje, EK pořídí kopie dokumentů a přidá je do spisu.
3. V případě pochybností si EK pořídí kopie dokumentů, které umístí do následně zapečetěné obálky.

Dle EK není účelem tzv. zběžného pohledu detailně zkoumat jednotlivé dokumenty, účelem je pouhé zjištění, zda se jedná o dokumenty, na které se ochrana LPP vztahuje či nevztahuje. Toto tvrzení EK je oponováno CCBE coby vedlejším účastníkem řízení, které se domnívá, že EK není oprávněna k žádnému, tj. ani zběžnému nahlédnutí do příslušných dokumentů.

EK uvádí, že postupovala striktně dle legitimních postupů a v souladu s ustálenou judikaturou, kdy sporné dokumenty byly uloženy na bezpečném místě a práva navrhovatele byla plně respektována. Mezi EK a navr-

hovateli bylo dohodnuto, že vedoucí vyšetřovacího týmu EK prověří dokumentaci, přičemž po jeho pravici bude zástupce navrhovatele v pozici kontrolora. EK trvá na tom, že navrhovatelé byli poučeni o svých právech a vždy měli přístup k Soudu. U dokumentů Sady A věděli navrhovatelé od samého začátku, že postup EK povede k přijetí napadnutelného rozhodnutí. U dokumentů Sady B mohli navrhovatelé zpochybnit hodnocení EK.

Závěry Soudu

Navrhovatelé si stěžovali, že byli nuceni předložit EK příslušné dokumenty, přičemž EK se seznámila s obsahem těchto dokumentů přes protesty zástupců navrhovatelů. Je evidentní, že během vyšetřování proběhla dlouhá diskuse mezi zástupci EK a zástupci navrhovatelů, jak prošetřit příslušné dokumenty, přičemž navrhovatelé nechtěli povolit ani pouhé nahlédnutí EK do těchto dokumentů. EK však trvala na zběžném prostudování dokumentů a informovala navrhovatele, že pokud jí v tomto bude bránit, bude se jednat o narušení vyšetřování a jejich jednání by se mohlo stát předmětem trestního stíhání a trestních sankcí. Soud se domnívá, že EK donutila navrhovatele, aby jí umožnili zběžné prostudování dokumentů, přičemž toto pouhé zběžné prostudování, dle názoru soudu, nemohlo být dostatečné k posouzení, zda se jedná o dokumenty chráněné LPP. V této návaznosti EK porušila postupy ve vztahu k ochraně LPP.

Dále soud uvádí, že u dokumentů Sady A, které byly umístěny do následně zapečetěné obálky, postupovala EK správně a tím nedošlo k porušení postupů při ochraně LPP.

Navrhovatelé si také stěžovali, že EK zamítla jejich nárok na LPP co se dokumentů ze Sady B týče. V této souvislosti soud uvádí, že EK nebyla spokojena s vysvětlením navrhovatelů, měla však před tím, než se seznámí s obsahem dokumentů, vydat formální rozhodnutí o zamítnutí žádosti navrhovatelů na ochranu LPP u těchto dokumentů a umožnit navrhovatelům, aby mohli předat tuto věc k posouzení Soudem I. instance. To se ovšem nestalo a EK tak opět porušila postupy o ochraně LPP.

Navrhovatelé dále trvají na tom, že rozhodnutím ze dne 8. května 2003 porušila EK postup uvedený v ustálené judikatuře tím, že jednomyslně rozhodla, že sporné dokumenty nebyly chráněny LPP. Soud však uvádí, a to v rozporu s požadavky navrhovatelů, že pouhý fakt, že EK přijala rozhodnutí zamítající tento požadavek navrhovatelů, není porušením ochrany LPP.

Nicméně je jasné, že ve vztahu k dokumentům Sady B EK četla jejich obsah před tím, než přijala formální rozhodnutí. Naopak u dokumentů Sady A postupovala EK správně, když tyto dokumenty umístila do následně zapečetěné obálky, a poté vydala předběžné rozhodnutí. V návaznosti na toto předběžné rozhodnutí pak vydala konečné rozhodnutí ze dne 8. května 2003, aniž by otevřela zapečetěnou obálku

a seznámila se s obsahem dokumentů Sady A. Za těchto okolností Soud uvádí, že EK neporušila postupy vztahující se k ochraně LPP.

V souvislosti s výše uvedeným Soud rozhodl, že **EK porušila postupy vztahující se k ochraně LPP za prvé: když donutila navrhovatele, aby jí umožnili zběžně projít sporné dokumenty v Sadě A i v Sadě B, za druhé: když přečetla dokumenty Sady B, aniž by navrhovatelům dala příležitost zpochybnit zamítnutí žádosti o ochranu těchto dokumentů před Soudem I. instance.**

Nicméně Soud první námitku, pokud jde o stížnost týkající se zběžného prohlédnutí dokumentů Sady B, dále stížnost na použití postupu se zapečetěnou obálkou u dokumentů Sady A a přijetí zamítavého rozhodnutí ze dne 8. května 2003, zamítá.

Druhá námitka – neoprávněné zamítnutí žádosti o ochranu LPP ve vztahu ke sporným dokumentům

Navrhovatelé trvají na svém tvrzení, že všech pět dokumentů je chráněno LPP, což EK odmítá.

Dvě kopie dvou dokumentů Sady A – Memoranda

Argumentace stran

Navrhovatelé trvají na tom, že Memorandum obsahuje informace o komunikaci mezi generálním manažerem Akros se svými zaměstnanci, která směřuje k budoucímu využití právních služeb v programu pro účely identifikace potenciálních problémů v oblasti soutěžního práva (dále jen „program“). Nesouhlasí s názorem EK, že v Memorandu není uveden záměr využití právních služeb. Ručně psané poznámky v Memorandu jsou prvním vodítkem, kdy navrhovatelé uvádí svůj záměr využití právních služeb, což potvrzuje i interní zpráva od advokáta, která říká, že právní služba byla ten den poskytnuta. Navrhovatelé dále uvádí, že nejsou povinni předkládat v rámci své komunikace svůj záměr o využití právních služeb a že příslušná komunikace s advokátem proběhla ústně.

CCBE je toho názoru, že dokumenty, jež byly sepsány pro účel využití právních služeb, jsou předmětem LPP.

EK namítá, že předmětem LPP je pouze písemná komunikace mezi klientem a advokátem, nikoliv ústní. Dle EK nespádají uváděné dokumenty do kategorie písemné komunikace mezi klientem a advokátem. Nesouhlasí s pohledem navrhovatelů, že Memorandum bylo sepsáno účelově pro využití externích právních služeb advokáta, a doplňuje, že navrhovatelé nepředložili dokumenty, jež by potvrdily využití těchto právních služeb. Co se důvěry navrhovatelů v program týče, vyjadřuje EK pochybnosti o hodnotnosti tohoto programu. Sada dokumentů A neuvádí žádnou zmínku o tomto programu a fakt, že tento dokument byl připraven v kontextu celého programu, není dostatečný pro ochranu LPP tohoto dokumentu.

Závěry soudu

Soud stanoví, že dokumenty Sady A nejsou samy o sobě písemnou komunikací s externím samostatným a nezávislým advokátem. Navrhovatelé nicméně stále požadují, že tyto dokumenty musí být uznány za dokumenty, na něž se vztahuje LPP, protože byly připraveny jako základ k následnému využití externích právních služeb. A princip ochrany LPP mezi advokátem a jeho klientem je základním důsledkem efektivního výkonu práva na obhajobu. Proto je nezbytné chránit tato práva před jejich narušením, což zahrnuje i praktiky vyšetřování, které mohou být stěžejní při konečném rozhodování ve věci.

Problém může vzniknout u vyšetřování ve věci, která sama o sobě zahrnuje značné množství informací, tak, jak je tomu u postupu při porušení článků 81 a 82 Smlouvy o ES. Zde je téměř nezbytné, aby klient připravil svému advokátovi písemné podklady tak, aby advokát porozuměl celé podstatě věci. Fakt, že se EK seznamuje s těmito dokumenty během vyšetřování, může poškodit právo na obhajobu a veřejný zájem, jež zajišťuje klientovi právo neomezené konzultace se svým advokátem. I přípravné dokumenty musí být neméně chráněny LPP, pokud jsou sepsány exkluzivně za účelem využití externích právních služeb advokátem. Avšak pouhé oznámení, že dokument byl konzultován s advokátem, není dostatečné pro poskytnutí ochrany LPP. EK byly ve vztahu k vyšetřování možného porušení hospodářské soutěže v rámci komunitárního práva uděleny velké pravomoci, ovšem princip ochrany LPP je výjimkou z těchto pravomocí a EK je povinna jej zohledňovat. Pro navrhovatele je tudíž nezbytné, aby prokázali, že Memorandum bylo opravdu exkluzivně připraveno za účelem využití externí právní služby.

Navrhovatelé zastávají názor, že Memorandum bylo sepsáno v návaznosti na program, koordinovaný advokátní kanceláří pro účely identifikace potenciálních problémů v oblasti soutěžního práva a pro účely využití externích právních služeb. Pouhý fakt, že Memorandum bylo sepsáno v rámci tohoto programu, není pro ochranu LPP dostatečný a v návaznosti na výše uvedené ani fakt, že to byl externí advokát, kdo sestavil a koordinoval tento program. Samotné Memorandum taktéž nebylo adresováno přímo externímu advokátovi, ale manažerovi Akcros a neobsahuje jedinou zmínku o záměru využití externích právních služeb.

Soud tedy uvádí, že EK nepochybila při hodnocení dokumentů, které nepovažovala za dokumenty spadající pod ochranu LPP.

Ručně psané poznámky u dokumentů v Sadě B

Argumentace stran

Navrhovatelé uvádí, že dokument Sady B obsahuje ručně psané poznámky generálního manažera Akcros pořízené během diskuse se zaměstnanci za účelem sepsání Memoranda – dokumentu ze Sady A. Navrhovatelé, podpoření CCBE, se domnívají, že pokud se ochra-

na LPP vztahuje na dokumenty ze Sady A, měla by být rozšířena i na tyto psané poznámky.

EK s tímto názorem zásadně nesouhlasí, protože ručně psané poznámky coby přípravné poznámky pro sepsání samotného Memoranda nemohou být chráněny LPP.

Závěry soudu

Protože soud již dříve stanovil, že Memorandum není chráněno LPP, ani tyto ručně psané poznámky nemohou být takto chráněny.

Soud tedy uvádí, že EK nepochybila při hodnocení ručně psaných poznámek, které nepovažovala za spadající pod ochranu LPP.

E-mailové korespondence s členem právního odboru navrhovatele – součást dokumentů Sady B

Argumentace stran

Navrhovatelé trvají na tom, že e-mailová korespondence mezi generálním manažerem Akcros a členem právního odboru Akzo by měla být považována za dokumentaci spadající pod ochranu LPP. Poukazují na ustálenou judikaturu, která uvádí, že komunikace s firemním právníkem, který je zároveň členem profesní komory, je předmětem ochrany LPP. Připouští, že ESD omezuje tuto ochranu na nezávislé advokáty, nikoliv firemní právníky, kteří jsou zaměstnanci svých klientů. Navrhovatelé uvádí, že příslušný advokát jednal vždy jako právní poradce a nezastával žádnou z pozic v managementu společnosti, navíc je členem Nizozemské advokátní komory. Proto by na něj mělo být pohlíženo spíše jako na nezávislého advokáta než jako na firemního právníka, angažujícího se v této věci.

CCBE uvádí, že by se neměl dělat rozdíl mezi právními poradci, kteří jsou zaměstnání, a těmi, kteří nejsou zaměstnání společností, jež využívá jejich služby, ale mezi těmi, kdo jsou/nejsou subjekty profesních pravidel vydaných advokátní komorou v daném členském státě.

EK s tímto stanoviskem nesouhlasí a tvrdí, že e-mailová korespondence neobsahovala žádnou komunikaci a záměr využít externí právní služby advokáta, ani nebyla předložena žádná zpráva obsahující tuto komunikaci. Judikatura ESD jasně uvádí, že komunikace mezi firemním právníkem není chráněna LPP. Navrhovatelé však dále uvádějí, že některé členské státy umožňují, aby firemní právníci mohli být zapsáni v advokátních komorách, a tím by se i na ně vztahovala ochrana LPP. EK ovšem doplňuje, že v jiných členských státech zase není možné, aby advokát byl advokátem samostatným a nezávislým zapsaným v advokátní komoře a zároveň zaměstnancem. Navíc Finsko, coby členský stát EU, dokonce nepožaduje povinné členství advokáta v advokátní komoře. Navrhovatelé však tvrdí, že odlišné posuzování externích advokátů a firemních právníků za účelem aplikace ochrany LPP je v rozporu s principem rovného zacházení a narušuje svobodu usazování a svobodu poskytování právních služeb.

Navrhovatelé také argumentují tím, že komunikace mezi advokátem a generálním manažerem Akros je komunikací mezi dvěma osobami usazenými v Nizozemí a Spojeném království. Dle nizozemského práva je tato korespondence chráněna LPP, taktéž je tomu v UK. Komunitární právo by tedy nemělo být striktnější než vnitrostátní právo Nizozemí a UK. CCBE uvádí, že předmětem harmonizace komunitárního práva nejsou právní pravidla upravující advokátní profesi, toto je předmětem vnitrostátní právní úpravy a mělo by se tak postupovat dle vnitrostátního práva Nizozemí či Spojeného království.

EK odmítá, že by se měla řídit vnitrostátní právní úpravou ve vztahu k LPP. Tvrdí, že od doby rozšíření pravomoci EK do celé Evropské unie nemůže být rozsah ochrany LPP určován advokátními komorami a jejich stavovskými předpisy a právními předpisy členských států EU.

Závěry soudu

Soud činí závěr, že dle ustálené judikatury je komunikace firemního právníka coby poskytovatele právního poradenství v rámci zaměstnaneckého poměru vyloučena z ochrany LPP. Judikatura vymezuje pozici nezávislého advokáta negativním způsobem, a to tak, že advokát by neměl být v pozici zaměstnance, než tím pozitivním způsobem, že je členem v advokátní komoře. Kromě toho komparativní studie zjistila, že ve většině členských států je firemní právník stále vyjmut z ochrany LPP a advokát, který je zaměstnán osobou, jež není advokátem, nemá oprávnění užívat profesního označení a statutu advokáta. K argumentu odlišného posuzování advokátů a firemních právníků Soud uvádí, že ustálená judikatura posuzuje princip rovného zacházení a jeho případné porušení jen tehdy, pokud je se srovnatelnými situacemi zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně. Zde je nutné zdůraznit,

že firemní právníci a externí advokáti zastávají velmi odlišnou pozici, a proto není důvodné se domnívat, že došlo k porušení principu rovného zacházení ve vztahu k LPP. K poslední argumentaci navrhovatelů týkající se posuzování LPP dle vnitrostátních, nikoliv komunitárních pravidel Soud stanoví, že právě z důvodů uváděných navrhovatelí vyvinul Soud I. instance a ESD značné úsilí k rozvoji komunitárního konceptu LPP, který musí být dodržován. Soud tímto zamítá možnost rozšíření použití LPP za hranice ustálené judikatury.

Třetí námitka – porušení fundamentálních práv, které jsou základem LPP

Navrhovatelé uvádí, že porušením ochrany LPP EK také porušila základní práva, na kterých je princip ochrany LPP postaven, včetně práva na obhajobu, respektování soukromí a svobodu slova.

Soud se domnívá, že třetí návrh musí být posouzen v návaznosti na dva předchozí a uvádí, že uvedená námitka byla již analyzována v předcházejících návrzích, proto zde není žádný důvod k dalšímu přezkumu a tímto je námitka zamítnuta.

Soud zamítá žalobu T-125/03 jako nepřijatelnou.

Soud zamítá žalobu T-253/03 jako nedůvodnou.

Prameny: Rozhodnutí Soudu I. instance ve spojené věci T-125/03 a T-253/03

✦ Přeložila a upravila Mgr. LENKA EISENBRUKOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

1 Nařízení č. 17 ze dne 6. února 1962 – První nařízení Rady implementující články 81 a 82 Smlouvy o ES (pravidla hospodářské soutěže).

ř á d k o v á i n z e r c e

Nabídka

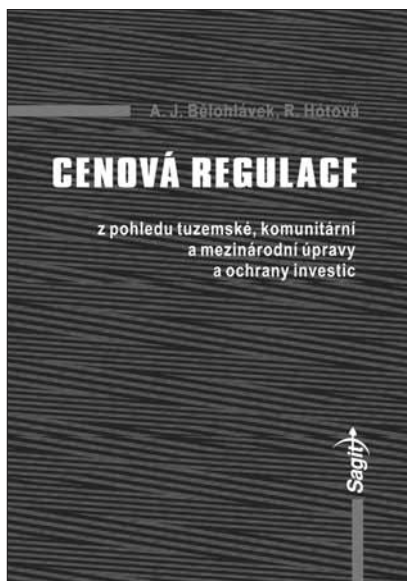
• Advokátní kancelář Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři s.r.o. se sídlem v Hradci Králové a pobočkami v Praze, Kolině, Rychnově nad Kněžnou a Vysokém Mýtě, přijme z důvodu trvalého nárůstu svojí činnosti **advokátní koncipienty/-ky** pro pracoviště **v Hradci Králové a v Praze**. Požadujeme ukončené právnické vzdělání, znalost světového jazyka, práci na PC, ŘP sk. B, spolehlivost, profesionalitu a cílevědomost. Preferujeme kvalitní právní znalosti, tvůrčí pracovní přístup, komunikativní dovednosti a potřebu sebevzdělávání. Nabízíme dlouhodobou, zajímavou a velmi všestrannou práci ve větším dynamickém kolektivu, příjemné pracovní prostředí, nadstandardní mzdové ohodnocení (odpovídající pracovním výsledkům), zaměstnanecké výhody (služební telefon, služební notebook, stravenky, příspěvek na penzijní připojištění, občerstvení) a příležitost k odbornému růstu (příspěvky na vzdělání a školení, vzdělávací program i v rámci AK). Vaše písemné nabídky spolu s motivačním dopisem zasílejte na uvedenou e-mailovou adresu: pps@ppsadvokati.cz, více informací najdete na www.ppsadvokati.cz nebo na tel.č.: 495512831

CENÍK PLOŠNÉ INZERCE

pro advokáty zapsané na seznamu vedeném ČAK

Celá strana	1/2 strany	1/4 strany	1/8 strany
černobíle 15 000 Kč	černobíle 8 000 Kč	černobíle 6 000 Kč	černobíle 3 000 Kč
dvoubarevně 18 000 Kč	dvoubarevně 11 000 Kč	dvoubarevně 8 000 Kč	dvoubarevně 4 000 Kč
barevně 20 000 Kč	barevně 14 000 Kč	barevně 10 000 Kč	barevně 6 000 Kč

Ceny inzerce jsou smluvní, nezahrnují DPH 19 %. Podrobný ceník inzerce, podmínky a technické specifikace naleznete na webových stránkách ČAK www.cak.cz v rubrice INZERCE.

Bělohávek, A. J. – Hátová, R.:

Cenová regulace z pohledu tuzemské, komunitární a mezinárodní úpravy a ochrany investic^{*)}

Sagit, Ostrava 2008, 356 stran, 420 Kč.

Jak je známo, i když jsou cenová ujednání v konkrétních kontraktech sjednávána, nejedná se ve všech případech o ceny volné, ale existují okruhy cen, které podléhají regulaci. Jednotlivé subjekty by ovšem měly vědět, kdy tomu tak je. K tomu se snaží přispět publikace známých autorů vydaná v ambiciózním nakladatelství Sagit, a. s.

Přestože se jedná o známé autory, sluší se je v recenzi alespoň stručně uvést. Prof. Dr. Alexander J. Bělohávek působí od r. 1992 na katedře práva Ekonomické fakulty VŠB-Technická univerzita Ostrava. Od roku 1993 byl komerčním právníkem a od roku 1994 je advokátem v Praze s pobočkou advokátní kanceláře v USA. Je prezidentem Světové asociace advokátů The World Association of Lawyers, členem vedení Světové asociace právníků The World Jurist Association a členem IBA (International Bar Association).

Je autorem téměř 300 odborných článků především v oblasti mezinárodního práva soukromého, proces-

ního, obchodního a finančního i řady monografií vydaných v zahraničí i v tuzemsku. Je rozhodcem Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR a řady rozhodčích soudů v jiných zemích.

Doc. Ing. Dr. Renáta Hátová působila nejprve na Okresní finanční správě v Karvině a následně na Finančním úřadě v Bohumině. Od roku 1991 přednáší na Ekonomické fakultě VŠB-TU a je vedoucí katedry účetnictví. V letech 2003 až 2006 byla prorektorkou této univerzity pro strategii a rozvoj. Vedle vědecko-pedagogické činnosti působí též jako daňový poradce, auditor, znalec pro obor ekonomika se specializací na daně a účetnictví a ekonomické odvětví ceny a odhady pohledávek a podniků. Je držitelkou certifikátu ACCA v oboru účetnictví, insolvenční správkyní, členkou řady profesních komor, odborných organizací a grémií. Doc. Hátová je též autorkou řady odborných publikací a didaktických textů zejména v oblasti účetnictví, financí a daní.

Autoři (kromě úvodních partií) zahajují kapitolou I. nazvanou Cenová regulace podle předpisů Evropských společenství a pravidel Světové obchodní organizace. V ní pak mj. uvádějí stěžejní rozsudky Evropského soudního dvora (ESD) a konkrétní případy cenové regulace. Uvádí i podmínky pro maximální ceny podle judikatury ESD a též podmínky pro minimální ceny podle této judikatury.

Kapitola II. a III. bude zřejmě nejvíce využívána našimi čtenáři, neboť se věnuje cenové regulaci z pohledu zákona o cenách a navazujících předpisů České republiky a cenové regulaci z pohledu zásad ústavního pořádku České republiky.

Skutečnost, že cena je podstatnou částí obchodněprávní smlouvy kupní a smlouvy o dílo, je obecně známá. Cenu je možno dohodnout jako pevnou. V tomto případě náš právní řád nezohledňuje případný pohyb cenových hladin. Lze však sjednat cenovou doložku obecnou (podle § 473 obchodního zákoníku), anebo raději „konkrétní cenovou doložku“. Uvedená cenová doložka stanoví rozhodující vstupy (subdodávky) zboží, jejich procentní podíl na ceně, uvádí výrobce (dodavatele) vstupů a jednotkové

ceny v době uzavření smlouvy. Přitom se např. dohodne, že se cena zboží změní poměrně podle cen, za které budou dodávat výrobci v době plnění.

K cenové doložce lze sjednat i limit (nejvýše o kolik procent se cena zvýší) a případně i ujednání, jak se budou smluvní strany podílet na úhradě rozpracované výroby a jak využijí tyto dílčí výstupy pro případ, že po použití cenové doložky bude cena vyšší než limit a kupující využije právo odstoupit od smlouvy. Je-li stanoven způsob určení ceny, například odkazem na použití kalkulačního vzorce, musí být dohodnut způsob známý v době uzavření smlouvy.

Smlouva vznikne též, pokud i z jednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle stran uzavřít ji i bez dohody o ceně. V praxi se často stává, že z jednání nic takového nevyplývá, pak kupní smlouva nevznikla.

Konkrétní regulované okruhy uvádí právě recenzovaná publikace v kapitole II.

U kapitoly IV. nazvané Cenová regulace a zásahy státu do ekonomiky z pohledu ekonomické teorie je možné u příštích vydání díla zvážit její systematický posun před kapitolu II. a III.

Významnou část knihy tvoří pojednání o ekonomické regulaci v jednotlivých zemích (kap. V. – X): Belgii, Itálii, Polsku, Rakousku, Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku a Německu.

U knih A. J. Bělohávek jsme si již zvykli, že čtenářův komfort vždy zvyšuje i přehled příslušných předpisů v úplném znění. Tak tomu je i zde. Dílo pak ještě obsahuje elektronický adresář s uvedením www stránek, přehled literatury, věcný rejstřík a cizojazyčné abstrakty (v angličtině, němčině, francouzštině, polštině, ruštině a ukrajinštině).

Lze předvídat, že tato publikace se stane významnou výbavou knihoven právníků, obchodníků, ekonomů i pracovníků jiných profesí – a bude jim poskytovat velmi užitečný servis.

❖ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

^{*)} O významu a obsahu této regulace viz k právní úpravě ve Slovenské republice Husár, J.: Právna regulácia ingerencie verejnej moci do podnikania, EQUILIBRIA Košice 2007, s. 198-207.

Marek, Karel – Žváčková, Lenka:

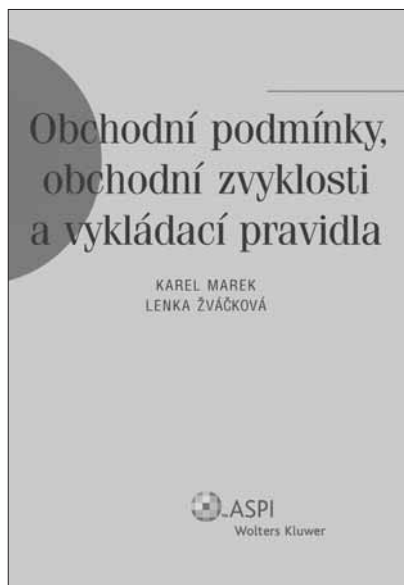
Obchodní podmínky, obchodní zvyklosti a vykládací pravidla

ASPI, Wolters Kluwer, Praha
2008, 296 stran, 299 Kč.

V uplynulých dnech se na našem knižním trhu objevila aktuální a současně i velmi zajímavá publikace k obchodnímu závazkovému právu a obchodněsmluvní praxi, která si nepochybně zaslouží zvýšenou pozornost příslušně orientovaných čtenářů odborné právní literatury. Představovaná publikace je, jak vyplývá již z jejího názvu, zaměřena do oblasti pramenů a pravidel obchodního závazkového práva, přičemž svým obsahovým zaměřením a způsobem zpracování míří zejména na potřeby současné reálné obchodněsmluvní praxe.

Zpracována je renomovanými autory, přičemž zejména první z autorů, docent obchodního práva na Právnické fakultě MU v Brně, je odborně veřejnosti znám svou rozsáhlou a přitom odborně vysoce fundovanou literární produkcí, převážně orientovanou právě do oblasti obchodních závazkových vztahů. Spoluautorka potom podílem na této publikaci monograficky úspěšně debutuje.

Obchodněsmluvní vztahy patří v posledním období nepochybně k aktuální a diskutované oblasti obchodněprávní praxe. To souvisí nejen s obchodněsmluvní praxí ve smyslu aktuálně platné právní úpravy, ale i s legislativními pracemi na novém občanském i na novém obchodním zákoníku, jakož i úvahami, jimiž jsou tyto legislativní úvahy provázány. Daná monografie, jak je zřejmé z jejího obsahu a zaměření, vychází z odborných poznatků a zkušeností obou autorů a dále zejména z dlouholeté odborné a vědecké práce doc. Marka, přičemž vymezuje místo a zdůrazňuje význam předmětných pramenů a pravidel obchodního závazkového práva při uzavírání obchodněprávních smluv.

Jak autoři ostatně také sami opodstatněně poznamenávají, „charakteristickým rysem soukromoprávních vztahů je zásadní dispozitivnost jejich úpravy, přičemž se v oblasti závazkových vztahů velmi silně projevuje *zásada smluvní volnosti*, jejíž součástí je mj. i svoboda v určení obsahu závazkového vztahu. Tato výhoda však přináší také jistá úskalí. Pokud si kontrahenti smluví některou otázku chybně, nevýhodně, eventuálně si ji nesmluví vůbec, pak jim zákon mnohdy nepomůže náhradním subsidiárním řešením.“ Za tohoto stavu věci je proto třeba, aby se smluvní strany dostatečně orientovaly v tom, jak uzavírat obchodněprávní smlouvy, k čemuž je potřebné mj. vědět, jakou roli sehrávají právě obchodní zvyklosti, obchodní podmínky a vykládací pravidla, a jak jich ve smluvní praxi využívat. K objasnění těchto otázek směřuje právě recenzovaná publikace.

Celý rozbor je nejprve uvozen obecnější charakteristikou obchodněprávních smluv a jejich uzavírání, návazně je v publikaci prezentován přehled možností úprav smluvních vztahů, a poté je věnována poměrně detailní pozornost meritorní problematice, tj. obchodním podmínkám, obchodním zvyklostem a vykládacím pravidlům. Samostatná, resp. jmenovitá pozornost je přitom věnována výslovně také obchodním podmínkám, obchodním zvyklostem a vykládacím pravidlům v mezinárodním obchodu. Takto koncipovaný obsah je dále doplněn o výklad splnění zá-

vazků a dále zejména o charakteristiku nejběžnějších smluv v obchodněsmluvní praxi, a to kupní smlouvy a smlouvy o dílo (včetně stručné prezentace doložek pravidel Incoterms u kupní smlouvy, a některých obchodních zvyklostí ve vztahu k pojmům smlouvy o dílo; dále v rámci pojednání smlouvy o dílo autoři přiblížili význam a také obsah všeobecných obchodních podmínek pro stavby a dokumentaci stavby, všeobecných obchodních podmínek pro zhotovení dokumentace projektu a související výkony ve výstavbě, všeobecných obchodních podmínek pro zhotovení stavby a všeobecných obchodních podmínek pro inženýrskou činnost ve výstavbě). V obsahově závěrečné kapitole publikace autoři uvádí a charakterizují vzory nejpoužívanějších doložek užívaných ve vnitrostátním a mezinárodním obchodním styku. V příloze k publikaci je potom zařazen úplný text Všeobecných obchodních podmínek pro zhotovení stavby.

Publikace jako celek je po mém soudu velmi dobře zpracována a nepochybně splní svůj účel. Myslím, že jejím autorům se podařilo odborně korektně a přitom srozumitelně a čtivě postihnout důležité momenty pohledu na podstatu a obsah *současného aktuálního stavu* našeho smluvního obchodního práva v příslušném spektru i potřebných souvislostech. Již výše bylo zmíněno, že svým obsahovým zaměřením a způsobem zpracování míří zejména na potřeby obchodněsmluvní praxe.

Představovaná publikace, myslím, plným právem aspiruje na to, aby se stala publikací, po níž bude obchodněsmluvní praxe s očekáváním a uspokojením sahat, neboť v ní najde odpovědi na mnohé otázky a usnadní jí uzavírat příslušné obchodněprávní smlouvy. Tato publikace je cenná nejenom informačně, co do svého obsahu, ale také svojí značnou instruktivností, posilující její užitnost. Proto ji lze plně doporučit představitelům široké podnikatelské praxe pro praktické využití, a příp. i advokátům, kteří poskytují v oblasti obchodněsmluvní praxe právní služby.

♦ doc. JUDr. PETR PRŮCHA, CSc.

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka 56

Z české advokacie

Regiony se představují: Severní Morava 57

Z kárné praxe 61

**Pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu advokacie
u společností s ručením omezeným 63**

Návštěva francouzských advokátů v Hradci Králové 65

Z jednání představenstva ČAK 66

Z Evropy ..... 67 - 70

Vzpomínky sekundána

Můj život probíhal za neustálých reform, ekonomických, kulturních, právních i jiných; a nejhorší to bylo ve školství, kde se reformatio in peius koná nepřetržitě už dobrých šedesát let a člověk se s nebožkou Marií Terezií diví, kam až to povede. Já měl štěstí, že dějiny starověku jsme probírali ještě před zahájením reformního úsilí; a ačkoliv jsem toho hodně zapomněl a popletl, jsou mi i ty zbytky znalostí na stará kolena velkou útěchou.

Kdekdok se třeba rozčiluje nad Národní knihovnou. Bude to na Letné, bude to blob, dá magistrát stavební povolení, vyhrál architekt soutěž nebo ne, a tak pořád kolem dokola. Mne to rozčítit nemůže, protože si hned vzpomenu na knihovnu v Alexandrii. 700 tisíc vzorně uspořádaných svitků, okolo mohutná vědeckovyzkumná základna, no a co, přišel Caesar osvobodit Egypt od útlatku Ptolemaiovců a bylo po knihovně. Chudák blob by po několika staletích nedopadl jinak a ani budoucí prezident, přikovaný k němu řetězy, by ho nedokázal zachránit, stejně jako alexandrijskou knihovnu nezachránila ani Kleopatra, když sekala latinu v posteli s Caesarem. Tak proč se rozčilovat?

Nebo taková Sazka Aréna, národní stadiony a podobné atrakce se strašlivě řvoucími a vše ničícími fanoušky. Jdou vám na nervy? Mně ne. Co je Sazka Aréna proti Koloseu uprostřed antického Říma? To musel být, pane, kotel, když davy zpitých plebejců povzbuzovaly své ikony a cestou zpět se rvaly a demolovaly vše v okolí. Na strážníky městského aedila jistě házely dlažební kostky a vyřvávaly panem et circenses. A císaři a senátoři se na to rádi chodili koukat z V. I. P. lóží, neboť to byl echt adrenalin, když lev žral pobožnůstkářského křesťana, a ne nějaký neškodný kop do rozkroku nebo pouhé oko, vyšťouchnuté hokejkou.

A když se čtenář českého denního tisku ve své rubrice diví, že jsme si všichni rovni, a někteří jsou si rovnější, já si hned vzpomenu na římské honestiores a humiliores a jsem v klidu, neboť je mi jasné, že honestiores musí mít nějaké výhody a že je zbytečné s tím dělat takové štráchy, jako teď u nás. Vezměte si třeba apoštoly Petra a Pavla. Pavel byl honestior, takže trest smrti byl na něm vykonán stětím, kdežto na humiliorovi Petrovi ukřižováním, a to ještě vzhůru nohama, jak zákon kázal. Tak proč by u nás nemohl honestior dostat podmíněně a humilior nepodmíněně? Jen klídek, nevrly čtenáři!

Nu, a když tak pozorují naše reformy všeobecně, libuji si, jaká je to idyla proti císaři Diokleciánovi, který nenechal v římské říši kámen na kameni. Zreformoval správu (101 provincií a nad nimi 12 vyšších územně správních celků, tzv. diecézí) a finance, v nichž např. stanovil daň z obratu (DPH) ve výši 1 %

(hodno následování p. poslancem Thlustým), nový katastr nemovitostí a tzv. maximální tarif (ne advokátní, nýbrž maximální ceny všeho - tím krotil obrovskou inflaci). Za něho existovaly tři státní kasy: erár, fiskus a ještě i patrimonium, jako pokladna císařova soukromého majetku; do pokladen plynuly příjmy z různých daní, poplatků, dávek a odvodů (musel to být sílený bordel, z něhož by se Transparency International zbláznila; proto rovněž hodno následování p. ministrem financí). Výborná věc bylo tzv. tributum, tj. nenávratná nucená půjčka státu připomínající naše důchodové a zdravotní pojištění. V rámci reform Dioklecián úplně zakázal křesťanství, a ne že se páral s nějakými církevními restitucemi nebo s chrámem sv. Víta. Vrcholem byla ústavní reforma, zavádějící dva rovnocenné císaře (něco jako Putin a Medveděv; Dioklecián byl pochopitelně Putin) a dva jejich nástupce. Následováníhodné reformy zkrachovaly, reformátor odešel na důchod do svého bytečku o rozměru asi tak dva miliony m² v rodné Dalmácii (tehdejší Florida) a nakonec se tam picnul, když viděl, jak jeho nástupce zahájil zase úplně opačné reformy. Jak říkám: já jsem s reformami v pohodě.

Právnický pěkně štve Evropská unie se svým extra právem a jurisdikcemi, ale řeknu vám, že já jsem i zde spokojen. On už i ten římský právník se taky pěkně plácal mezi ius civile (národní právo města Říma), ius honorarium (soudcovské case law) a ius gentium (nadmárodní právo platné v celé říši) a když nevěděl co, taky se mohl nebo musel leckde zeptat (císařská reskripta; responsa prudentium); nu a musel vydržet i to, jak se spolu věčně hádají prokulíáni (jusnaturalisté) a sabiniáni (pozitivisté).

Národohospodář je zase celý perplex z eura, ačkoliv já jsem už jako sekundán tušil, že nebude co řešit, neboť stříbrný denár nebo po přechodu na zlatý nominál zlatý solidus taky platily po celé římské říši, jakkoliv byly v souladu se stavem globálního římského hospodářství všelijak devalvovány a zase zpevňovány; inu a lokální měny si hlupáci někde v Kapadokii taky mohli ponechat, když jim jejich mědění šprdlíci a cedulová banka dodávali pocit kapadocké národní hrdosti. EU - římské říši - to bylo už tenkrát fuk.

Jenomže, dámy a pánové, všechny tyhle pindy, jimiž se utěšují staříci, nejsou dnes trendy a laskavý čtenář by raději uvítal informaci, které golfové hřiště poskytuje slevu na green fee, případně jak neodkládat ani v těžkých reformních dobách spotřebu. Ironický povzdech nafoukaného intelektuála Horáce (vzpomínky septimána) vás jistě potěší:

„O, cives, cives, querenda pecunia primum est, virtus post nummos.“

„Ach, naši občané: nadělat prachy je na prvním místě, slušnost později.“

A pak že se prý svět mění.

Květen 2008

✦ KAREL ČERMÁK

Advokacie na severní Moravě

JUDr. ALEŠ VÍDENSKÝ,
regionální představitel ČAK
v Severomoravském regionu

I. Úvodem

Je to asi symbolické, ale seriál, v němž se čtenářům Bulletinu advokacie představily jednotlivé regiony, končí zprávou o dění v Severomoravském regionu, kraji na východě naší republiky, o němž mají dodnes mnozí lidé představu takovou, že je to snad bílé místo na mapě. Ostatně dříve se tato místa označovala slovy „hic sunt leones“.

Těm, kteří tuto představu nemají, patří dík, a ostatním vzkazují, že je to místo žijící, ba životem, elánem, prací, ale i zábavou překypující a že se zde vykonává advokacie ve velmi rozsáhlém (snad početně na místě třetím) měřítku.

Severomoravský region není totožný s bývalým krajem severomoravským, byť pod Krajský soud v Ostravě spadají Okresní soudy ve Vsetíně s pobočkou ve Valašském Meziříčí (kraj Zlínský), v Přerově, Jeseníku a Šumperku (kraj Olomoucký). Po vzniku „nového krajského zřízení“ v nynějším Moravskoslezském kraji „zůstaly“ okresy Ostrava, Opava, Bruntál s pobočkou soudu v Havířově, Nový Jičín a Frýdek-Místek. Propojenost měst Ostrava,

Orlová, Havířov, Karviná a do jisté míry i Frýdku-Místku vytváří jakousi aglomeraci a je zcela přirozené, že pravidelným „pracovištěm“ mnoha z nás jsou všechny tyto okresní soudy.

Tak, jako počátkem 90. let minulého stolení nastal na Ostravsku útlum těžby uhlí a kvantita produkce v hutních závodech klesala, tak na druhé straně s přijetím zákona č. 128/1990 Sb., o advokacii, nastala liberalizace našeho stavu a advokacie se stala otevřenou všem, kteří splňují zákonné podmínky. Zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii, pak došlo ke sloučení advokátů s profesí komerčních právníků.

Po nástupu do pracovního poměru u tehdejšího Krajského sdružení advokátů v Ostravě v srpnu 1989 jsem vykonával praxi v advokátní poradně v Ostravě, která sídlila na tehdejší ulici Osvoboditelů 19, 21 v Ostravě - Moravské Ostravě.

Počet advokátů v této advokátní poradně byl přibližně třicet, nyní vykonává v Ostravě advokacii necelých 300 advokátů a na území Severomoravského regionu působí včetně Ostravy přibližně 650 advokátů. Samozřejmě jsou údaje uvedeny s jistou mírou nepřesnosti, ale počet advokátů narostl přibližně na desetinásobek stavu, který zde byl v roce 1989.

V této souvislosti mi dovoluť vyjádřit jakýsi povzdech nad tím, jak se ke klientům, vůči sobě navzájem uvnitř stavu, ale i vůči justici, chováme. Nehovořím pouze o dodržování zákona a pravidel profesionální etiky, což by mělo být samozřejmé, ale vytrácí se šarm, noblesa, ale i korektnost ve vzájemných vztazích. Ale do budoucna zůstávám optimistou. Jisté kolegyně a kolegové, kteří mají advokátní koncipienty, je vedou k výkonu povolání v sou-

ladu s pravidly jednání našeho advokátního stavu, trpělivě jim vysvětlují jednotlivé případy, pokud koncipient dělá práci – či případ samostatně, tak na něj dohlíží a má trvalý přehled o této kauze. Že nevíte mnozí o čem hovořím; tak potom budeme muset něco zlepšit, ale to už musí každý z nás.

II. Činnost střediska, vzdělávání, regionální problematika

Činnost střediska, vzdělávání a regionální problematika začala být aktuální v druhé polovině 90. let minulého století. Diskutovali jsme, zda případná regionální střediska budou či nebudou právníckými osobami, jako je tomu například u notářů, jejichž regionální komory mají právní subjektivitu, nebo zřídit tato střediska jako orgány Komory bez právní subjektivity. Tato koncepce zvítězila a připomínám, že postavení a působnost regionálního střediska je uvedena v oddílu osmém, článku 27 organizačního řádu, tak jak byl schválen jednotlivými sněmy. Zde je výslovně uvedeno, že regionální středisko není právníckou osobou.

Naše regionální středisko zajišťuje zejména **právní pomoc osobám, které se jí nemohou domoci**. Na rozdíl od jiných regionů neorganizujeme pravidelné bezplatné právní porady, ale na základě konkrétní písemné žádosti regionální představitel určí k poskytnutí pomoci konkrétního advokáta, zpravidla z místa bydliště žadatele, aby poskytl bezplatnou informativní radu, která žadateli pomůže získat základní orientaci v jeho problému. Potřebuje-li však žadatel zastoupení v kon-

krétní věci, je informován o potřebě obrátit se minimálně na dva advokáty, a pokud ti převzetí zastoupení odmítnou, že se pak musí obrátit se na pobočku v Brně, která určuje advokáty k poskytnutí právních služeb podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Samozřejmě se snažíme o to, aby zájemci o bezplatné zastupování také využívali možnosti, kterou jim dává § 30 o. s. ř.

Regionální představitel se dále nepravidelně stýká zejména s předsedou Krajského soudu v Ostravě a s předsedkyní Okresního soudu v Ostravě k diskusi nad otázkami trápící advokáty. Naposledy jsem konzultoval technické zabezpečení ze strany soudů v souvislosti s uvažovaným zavedením talárů advokátů při obhajobách v hlavních líčeních, a **problematiku bezpečnostních opatření a procedur při vstupu advokáta do budovy soudu**. Předsedové Krajského soudu v Ostravě a Okresního soudu v Ostravě sdělili v této souvislosti, že jim zákon dává možnost, aby určili, které osoby vstupující do budovy soudu nejsou povinny podléhat kontrole bezpečnostním rámem, ale také uvedli, že vzhledem k tomu, že se jedná o „velké“ soudy co do počtu senátů a osob do nich vstupujících, tak neuvažují, že by do budoucna z této povinnosti podrobili se „proceduře“ vyňali advokáty. V této věci v Severomoravském regionu panuje určitá nejednotnost, neboť jsou „venkovské“ soudy, na nichž stačí prokázat se justiční strážní advokátním průkazem a advokát kontrole nepodléhá.

Další praktickou otázkou, kterou hodlám s předsedkyní ostravského okresního soudu projednat, je parko-

Významnou posilou ostravského M-Bandu Dr. Rudolfa Sochora jsou hned dva mladí advokáti.

A právníci tančí...

vání. Při otevření soudu v Ostravě-Porubě se zdálo, že parkovacích míst bude dostatek, avšak po zjištění, že budova soudu je hlídána, začali zde parkovat občané okolních domů a nedostatek parkovacích míst je na světě. Znáte tu situaci, kdy v 8.30 hodláte zaparkovat u soudní budovy a zjistíte, že zde není volno ne proto, že by bylo u soudu tolik advokátů, ale proto, že mnohé automobily zde stojí stále, po celý týden, celou noc. Zejména v zimě je snadno zjistitelné, které auto vyjelo, přijelo, nebo které zde stojí stále.

Znovu se stává aktuální otázka ustanovování obhájců, neboť mám informace, že někteří kolegové jsou zvýhodňováni při ustanovování ve finančně zajímavějších kauzách.

Při své činnosti regionálního představitele také vydávám sdělení pro státní zastupitelství v souvislosti s odchodem bývalých kolegů do služeb státu, že nebyli kárně projednáváni, byť tato činnost by regionálnímu představiteli příslušet neměla, ale po ověření si této skutečnosti na Komoře rád vyhovím.

Musím upřímně přiznat, že po otevření Paláce Dunaj a brněnské pobočky **poněkud ustalo pořádání vzdělávacích akcí**. V minulosti pořádaná i několikadenní školení v Polském domě (občanský soudní řád, trestní právo,

soudní řád správní) a v Hotelu Petr Bezruč v Malenovicích (obchodní zákoník) se neopakovala, avšak v souvislosti s platností insolvenčního zákona hodlá regionální středisko uspořádat seminář o prvních poznatcích při praktické aplikaci tohoto zákona, ale také jej zaměřit na nebytné znalosti nás advokátů z oblasti ekonomiky a účetnictví.

Dovoluji si požádat všechny kolegyně a kolegy o podněty k pořádání vzdělávacích akcí, neboť v poslední době jsme žádné požadavky či náměty neznamenali.

III. Advokát nevykonává jen advokacii

Byť je naším hlavním posláním výkon advokacie, tak nejsme živi jenom jí, neboť už dávno platí, že nejen prací živ je člověk. Proto se snažíme organizovat společenská a sportovní utkání, na kterých advokáti, ale i příslušníci jiných právnických profesí přijdou na jiné myšlenky, ale přiznejme si to, také „pracují“, a mnohdy se tak zcela neformálně vyřeší mnohý problém.

Počátkem roku 2006 jsme v Ostravě uspořádali **1. právní ples**, letos proběhl již 3. ročník této akce

a doufám a věřím, že tradice právnických plesů byla zahájena a tyto akce budou pokračovat. O právnickém plese budu informovat dále.

Kolega JUDr. Radim Miketa je vášnivým organizátorem sportovních akcí nejen v našem regionu a dbá o rozvoj sportovního života. Tradičním se stal **Prezidentský pohár čtyřher v tenise**, pořádaný ČAK v Ostravě, který má zpravidla mezinárodní účast a jeho sportovní i společenská úroveň je velmi vysoce hodnocena. Spojení krásných tenisových zápasů a společenských zážitků z proslulé ulice zábavy – Stodolní, se ukázalo mimořádně zdařilé. Tato ulice není jenom ulicí zábavních klubů, barů a podniků, ale neformálně, neorganizované a jaksi sama sebou se stala místem setkávání. Například v předvečer letošního 1. máje jsem se zde setkal s krásnými kolegyněmi a váženými kolegy (bez jakékoli předchozí domluvy) a vzájemně jsme zjistili, že mnohdy máme na věci podobný názor, pouze si to nestihneme ve spěchu říci.

Pravidelně jsou pořádána **neformální utkání ve fotbale a hokeji** mezi družstvy z Ostravska a jižní Moravy, která jsou tvořena převážně advokáty. Právě hokejová klání se pravidelně uskutečňují na zimním stadionu v Kravařích a ostravský fotbalový tým pak každoročně putuje k fotbalovému utkání do Znojma a k tradičnímu vyhodnocení utkání v místních sklípčích.

Radim Miketa, organizátor sportovního dění v regionu, se opakovaně pokusil uspořádat lyžařské závody advokátů a jejich rodinných příslušníků v obřím slalomu na Bílé, ale pro nedostatek sněhu či nezájem advokátů musely být oba ročníky zrušeny. Ale Radim to nevzdá a příští rok se zimní akce určitě vydaří.

Zástupci našeho regionu se také počátkem tohoto roku zúčastnili Zimních justičních her v Bedřichově, braniky obřího slalomu projeli, ale více úspěchů slavili na poli společenském.

IV. Třetí právní ples v Ostravě

Jednou z posledních velmi vydařených akcí advokátů v Severomoravském regionu byl **třetí právní ples**, který se konal 8. 3. 2008 v hotelu ATOM v Ostravě-Vítkovících. Záštitu nad konáním této akce převzali ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil a náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje Mgr. Pavel Drobil. Na

rozdíl od dřívějších plesů, které se konaly v hotelu Polský dům, bylo zvoleno prostředí hotelu Atom, a to nejen z důvodu lepší obsluhy, ale také proto, že společnost provozující hotel Polský dům se, bohužel, nachází v nuceném vyrovnání.

Již samotná výzdoba a uspořádání stolů v hlavním i vedlejších sálech na počátku konání akce nasvědčovaly tomu, že na rozdíl od předchozích dvou ročníků půjde o událost do jisté míry výjimečnou a že ples bude mít kvalitativně vyšší úroveň. Poděkování patří agentuře Europublic, s. r. o., a jmenovitě Ing. Šárce Froňkové, která se do značné míry postarala o organizaci plesu a bohatý program. Jen namátkou mohu uvést, že advokáti, notáři, exekutoři i soudci různých soudů a státní zástupci dováděli při rytmu swingu orchestru M-Band Dr. Sochora, v němž hrají i dva naši mladší kolegové, Mgr. Lukáš Kratochvíl a JUDr. Vít Rybář. Mnozí jsme si při tanci za zpěvu Petry Černocké připomněli evergreeny minulých let a při písni Kristýnka, kterou osobně zazpíval její interpret Peter Nagy, byla nálada mezi dvojicemi téměř intimní. Více energie účastníci plesu spálili při rokenrolech skupiny Lokomotiva a Petra Vondráčka, Babylon – píseň z 2. poloviny 70. let skupiny Boney M zazněla v podání Boney M revival. Velký ohlas získal Jan Kalousek s kapelou, který s účastníky plesu vydržel téměř až do ranního kuropění, poslední účastníci opouštěli ples před pátou hodinou ranní.

Tato akce prokázala, že advokáti našeho kraje, ale i členové jiných právnických profesí, dokážou sundat svou profesní masku a dokonale se odvázat a bavit.

Bylo nám potěšením přivítat téměř 320 účastníků tohoto plesu, předsedu České advokátní komory JUDr. Vladimíra Jirouska, místopředsedu JUDr. Petra Poledníka, který se plesu zúčastnil i se svými známými kolegy ze Slovenska. Poděkování patří všem sponzorům a nezbyvá, než se těšit na 4. ročník.

V. Závěr

Jsem praktický advokát, nikoli myslitel a formulátor myšlenek, proto, prosím, promiňte poněkud popisný charakter příspěvku. Rád uvítám každý podnět a připomínku k práci regionálního střediska v Severomoravském regionu.

region	regionální představitel	zástupci
Severomoravský	JUDr. Aleš VÍDENSÝ AK Sokolská tř. 22, 702 00 Ostrava Tel. 596 116 901, fax: 596 116 901 e-mail: advokatkanc@akostrava.cz	JUDr. Marek KRÍŽ, PhD. AK K. Sliwky 125, 733 01 Karviná Tel. 59631 2350, fax: 596 313 554 advokat.kriz@centrum.cz Mgr. Ladislav POPEK AK Sokolská 22, 702 00 Ostrava Tel. 596 116 911, fax: 596 116 901 e-mail: advokatkanc@akostrava.cz

Z kárné praxe

Jde o závažná porušení povinnosti advokáta, když nepředložením plné moci soudu způsobí, že není soudem vyrozumíván, a v důsledku toho se nedostaví k jednání, a když v jiném případě při vyrozumění klienta o termínu jednání uvede nesprávné datum.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 30. 6. 2006, sp. zn. K 42/06

Kárně obviněná JUDr. E. K. byla uznána vinnou, že

1) poté, co jí v přesně nezjištěný den udělil N. N. plnou moc k zastupování v řízení, zřejmě vedeném u krajského soudu, tuto plnou moc nezaložila do soudního spisu, v důsledku čehož nebyla soudem vyrozumívána o termínech jednání, k nimž se tak nejméně ve dvou případech nedostavila,

2) dopisem ze dne 18. 4. 2005 informovala svého klienta N. N. o tom, že se v jeho věci, vedené u okresního soudu bude konat u tohoto soudu dne 26. 4. 2005 v 8.00 hod. jednání, při němž je účast N. N. nutná, ač jednání v této věci bylo nařízeno až na den 10. 11. 2005,

tedy

ad 1) – nechránila a neprosazovala práva a oprávněné zájmy klienta a neřídila se jeho pokyny a při výkonu advokacie nejednala svědomitě.

ad 2) – při výkonu advokacie nejednala svědomitě.
– při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržovala pravidla profesionální etiky, ukládající jí povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady, potřebné pro uvážení dalších příkazů.

Tím porušila

ad 1) ustanovení § 16 odst. 1, 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění,

ad 2) porušila ustanovení § 16 odst. 2 a § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, ve spojení s ustanovením čl. 4 odst. 1 a čl. 9, odst. 1 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR.

Za to se jí podle ust. § 32 odst. 3 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ukládá kárné opatření, **pokuta ve výši 50 000 Kč.**

Kárně obviněná je povinna zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč. Pokuta i náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady České advokátní komory podal dne 22. 7. 2005 kárnou žalobu na JUDr. E. K., advokátku, a to pro skutek, spočívající v tom, že poté, co jí v přesně nezjištěný den udělil N. N. plnou moc k zastupování v řízení, zřejmě vedeném u krajského soudu, tuto plnou moc nezaložila do soudního spisu, v důsledku čehož nebyla soudem vyrozumívána o termínech jednání, k nimž se tak nejméně ve dvou případech nedostavila, a dále, že dopisem ze dne 18. 4. 2005 informovala svého klienta N. N. o tom, že se v jeho věci, vedené u okresního soudu bude konat u tohoto soudu dne 26. 4. 2005 v 8.00 hod. jednání, při němž je účast N. N. nutná, ač jednání v této věci bylo nařízeno až na 10. 11. 2005.

K projednání věci nařídil kárný senát jednání na den 30. 6. 2006. Kárně obviněná se k jednání nedostavila a omluvila se svým faxovým podáním ze dne 30. 6. 2006 s tím, že jí účast při jednání znemožňuje zdravotní stav, k omluvě doložila kopii potvrzení o pracovní neschopnosti.

Kárně obviněná však nepožádala o odročení, a proto ve smyslu ustanovení § 16 odst. 2 advokátního kárného řádu bylo jednání v její nepřítomnosti.

Kárně obviněná byla vyzvána Českou advokátní komorou nejprve k vyjádření ke stížnosti a předložení dokladů, a to dopisem ze dne 1. 12. 2005, přičemž byla o toto vyjádření a předložení dokladů upomínána ještě dopisem ze dne 2. 1. 2006.

Kárně obviněná doklady a písemnosti nepředložila a tím neumožnila členům kontrolní rady přístup k písemnostem a ani nepodala vyjádření ke kárné žalobě.

V rámci jednání kárného senátu byl konstatován obsah kárného spisu, a to zejména stížnost stěžovatele ze dne 24. 11. 2005, pokladní doklad ze dne 10. 9. 2002, dopis kárně obviněné z 18. 4. 2005, předvolání k jednání na den 10. 11. 2005 a výpis z matriky ze dne 5. 4. 2006.

Vzhledem k tomu, že kárně obviněná nesplnila své povinnosti a v souladu s ustanovením § 46 odst. 4 zákona o advokacii a čl. 2, odst. 1 usnesením ČAK, zveřejněné v č. 9/1999 Věstníku nepředložila kontrolní radě České advokátní komory dokumentaci nebo klientský spis, nebylo možno vycházet z jiných důkazů, než které byly shora konstatovány.

Po provedeném dokazování kárný senát rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí s tím, že jednání kárně obviněné je nutno hodnotit tak, že svým chováním a jednáním snižovala důstojnost advokátního stavu a nechovala se v souladu s etickými pravidly výkonu advokacie a zákonem o advokacii. Tímto porušila ustanovení pa-

ragrafu 16, odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s článkem 4, odst. 1 a čl. 9, odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

Při úvaze o volbě kárného opatření vzal kárný senát v úvahu zejména to, že kárně obviněná se již dopustila kárného provinění, které bylo projednáno 22. 10. 2004 kárným senátem kárné komise ČAK a bylo jí uloženo kárné opatření – pokuta 30 000 Kč.

Tuto pokutu zaplatila kárně obviněná dne 1. 12. 2005. S ohledem na ustanovení § 35a odst. 4 a § 35b písm. c) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, se tedy na kárně obviněnou nehledí jako na bezúhonnou pro účely kárného řízení.

Kárný senát přihlédl při ukládání kárného opatření i ke způsobu, jakým kárně obviněná přistupovala k řízení o stížnosti a ke kárnému řízení.

Kárně obviněná nesplnila povinnost vůči České advokátní komoře a nepředložila listiny, ze kterých by mohlo být její jednání posouzeno. Z toho je zřejmé, že nemá patřičnou úctu k advokátnímu stavu a ani předchozí potrestání nevedlo k nápravě v jejím chování. Kárný senát proto rozhodl o uložení pokuty kárně obviněné ve smyslu ustanovení § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii.

Kárný senát neměl možnost přezkoumat majetkové a osobní poměry kárně obviněné, neboť, jak již bylo opakovaně konstatováno, kárně obviněná se ke stížnosti, ani ke kárné žalobě nevyjádřila, ačkoliv k tomuto byla vyzvána, přičemž o sdělení svých osobních poměrů byla požádána dopisy oddělení pro věci kárné z 24. 4. 2006 a 22. 5. 2006.

Při úvaze o výši pokuty kárný senát vycházel tedy z toho, že majetkové poměry kárně obviněné se patrně nevykají průměru a pokud zákon o advokacii umožňuje dle § 32 odst. 3 písm. c) uložení pokuty až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy, pak uložená pokuta 50 000 Kč není vzhledem k předpokládanému příjmu advokáta vysoká.

Protože kárně obviněná byla uznána vinnou kárným proviněním, byla jí uložena také povinnost zaplatit náklady kárného řízení.

Tento výrok se opírá o ustanovení § 33a odst. 2 zákona č. 85/96 Sb. v platném znění, ve spojení s usnesením představenstva ČAK 2/1999 Věstníku ČAK.

Toto kárné rozhodnutí se z podnětu odvolání kárného žalobce stalo předmětem odvolacího kárného řízení, ve kterém bylo kárné rozhodnutí potvrzeno a odvolání kárného žalobce zamítnuto.

Z odůvodnění rozhodnutí odvolacího kárného senátu:

Proti prvostupňovému rozhodnutí podal řádně a včas odvolání kárný žalobce. V tomto odvolání kárný žalobce akcentuje skutečnost, že kárně obviněná byla již dříve kárně postižena, a to pokutou, přičemž se z předchozího svého jednání nepoučila.

Proto má kárný žalobce za to, že za jednání, které je nyní předmětem kárného řízení, by mělo být uloženo důraznější kárné opatření, a to vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Kárný žalobce uzavřel, že jednání kárně obviněné zá-

važným způsobem poškozuje jméno advokacie a vrhá nepříznivé světlo na práci advokáta. Proto se věc dotýká advokacie jako celku.

Kárně obviněná se písemně vyjádřila k odvolání kárného žalobce, požádala o shovívavost při řešení její věci, poukázala na to, že v inkriminovaném období se dostala do tíživé životní situace, kdy musela pečovat o svého těžce nemocného otce s tím, že v současné době plní své úkoly, vyplývající z pozice advokáta řádně, a vyslovila nad svým předchozím jednáním lítost.

Odvolací senát ve věci rozhodoval ve smyslu § 27 odst. 1 vyhl. č. 244/1996 Sb. bez nařízení jednání, když nařízení jednání nebylo k řádnému posouzení věci nezbytně nutné.

Odvolací senát v rámci své přezkumné pravomoci přezkoumal výrok odvoláním napadeného rozhodnutí dotčený a přezkoumal v rámci odvolacího řízení i správnost kárného řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, přičemž se zabýval i případnými vadami, které odvoláním byly vytýkány, pokud by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé, a to vše v souladu s § 28 citované vyhlášky.

Odvolací senát následně dospěl k závěru, že kárný senát rozhodl ve věci správně, pokud kárně obviněnou uznal vinnou a že za správné lze považovat i rozhodnutí o zvoleném kárném opatření, jakož i jeho výši. K těmto závěrům dospěl odvolací senát z následujících důvodů.

Kárný senát při svém rozhodování vycházel z důkazní situace, která byla patrna ze stížnosti stěžovatele, když kárně obviněná se ke stížnosti žádným bližším způsobem nevyjádřila, nepodala své vyjádření ani ke kárné žalobě, nařízeného jednání se nezúčastnila, když se z tohoto jednání omluvila. Proto závěry, které po skutkové stránce učinil kárný senát, lze považovat za závěry učiněné správně, neboť nebyly kárně obviněnou rozporovány. K tomuto rozporování nedošlo ani v rámci odvolacího řízení, když kárně obviněná se v rámci odvolacího řízení vyjádřila jen tak, že vyjádřila určitou lítost nad svým jednáním, ovšem po skutkové stránce neuvedla žádné nové rozhodující skutečnosti. Proto lze konstatovat, že rozhodnutí kárného senátu je náležitě odůvodněno, pokud jde o skutkový děj, a je zřejmé, co vzal kárný senát za prokázané. Odvolací senát, pokud jde o procesní stránku věci, konstatuje, že kárný senát správně aplikoval i příslušná ustanovení vyhl. č. 244/1996 Sb., která pojednávají o tom, za jakých okolností je možno jednat v nepřítomnosti kárně obviněné. Podmínky pro toto jednání byly naplněny.

Kárný senát i podrobně odůvodnil, proč jako kárné opatření zvolil pokutu a rovněž odůvodnil, jaké úvahy vedly k tomu, že pokutu uložil ve výši 50 000 Kč. Odvolací senát má za to, že zvolené kárné opatření i výše tohoto kárného opatření odpovídá všem kritériím ve smyslu § 24 odst. 2 vyhl. č. 244/1996 Sb.

Pokud kárný žalobce se dovolává toho, že kárně obviněné mělo být uloženo kárné opatření spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu advokátů, je odvolací senát názoru, že sice u kárně obviněné se jedná o závažné porušení povinností advokáta, nelze však přehlédnout, že k tomuto porušení došlo sice dvěma skutky, ale ve vztahu k jednomu klientovi a že přece jen následky, k nimž nutno

přihlédnout, nejsou, alespoň jak se podává i ve stížnosti, takové, že by bylo nutno tyto následky vyzvednout jako zvlášť přitěžující, pro něž by nebylo možno ponechat nadále působit kárně obviněnou jako advokátku.

Okolnost, že kárně obviněná byla již postižena jednou kárným opatřením a že v době rozhodování na ni nelze hledět jako bezúhonnou pro účely kárného řízení, není, a to právě s přihlédnutím k tehdejší osobním poměrům kárně obviněné, když ta tyto osobní poměry dokladovala i pro účely kárného řízení, natolik přitěžující okolnosti, aby bylo možno v daném konkrétním případě přihlédnout k názoru kárného žalobce o bezpodmínečné nutnosti vyloučení kárně obviněné ze seznamu advokátů ČR.

Odvolací senát má za to, že důraznější pokuta, kterou byla nyní kárně obviněná postižena, bude dostatečnou vý-

strahou pro to, aby se v budoucnu vyvarovala obdobného jednání jako byla jednání, za něž byla kárně postižena, a aby se v budoucnu vyvarovala i dalších jednání, která by bylo možno posuzovat jako kárná provinění. Za těchto okolností má, jak již naznačeno, odvolací senát za to, že zvolené kárné opatření odpovídá všem potřebným kritériím.

Protože nebylo shledáno, jak již uvedeno, žádných důvodů pro jakýkoliv zásah do rozhodnutí kárného senátu, bylo napadané kárné rozhodnutí potvrzeno a odvolání kárného žalobce zamítnuto, když, jak je již z tohoto odůvodnění zřejmé, odvolací senát se řídil i dalšími úvahami než těmi, jimiž se řídil kárný senát.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu advokacie u společností s ručením omezeným

Přijetím novely zákona o advokacii č. 85/1996 Sb. v roce 2006 bylo advokátům umožněno vykonávat advokacii i jako společníci společnosti s ručením omezeným (dále jen s. r. o.).

WI-ASS ČR - finanční a pojišťovací makléřská kancelář s. r. o. nabízí také pro tyto subjekty pojištění odpovědnosti za škodu z poskytování právních služeb s výhodnými podmínkami a rozsahem pojistného krytí, obdobně jako je tomu u Rámcové pojistné smlouvy sjednané mezi Českou advokátní komorou a Generali Pojišťovnou, a. s.

Minimální limit pojistného plnění

Zákon o advokacii stanovuje jako minimální limit pojistného krytí ve výši **50 mil. Kč** za každého společníka s. r. o.

Pojištění odpovědnosti za škodu s. r. o. je předpokladem pro její vznik, neboť pojistná smlouva či její ověřená kopie je součástí návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku.

Pojištění lze sjednat ve dvou variantách pojistného krytí:

Varianta A s jednonásobkem limitu pojistného plnění

- Maximální pojistné plnění pro celou s. r. o. vyplacené ze všech pojistných událostí během pojistného období je dáno násobkem počtu společníků a limitu 50 mil. Kč.
- Maximální pojistné plnění z jedné pojistné události je 50 mil. Kč.

Příklad v případě dvou společníků s. r. o.: maximální pojistné plnění během pojistného období je 100 mil. Kč s limitem 50 mil. Kč pro jednu pojistnou událost.

Varianta B s dvojnásobkem limitu pojistného plnění

- Maximální pojistné plnění pro celou s. r. o. vyplacené ze všech pojistných událostí během pojistného období je dáno násobkem počtu společníků a limitu 100 mil. Kč.
- Maximální pojistné plnění z jedné pojistné události je 50 mil. Kč.

Příklad v případě dvou společníků s. r. o.: maximální pojistné plnění během pojistného období je 200 mil. Kč s limitem 50 mil. Kč pro jednu pojistnou událost.

V případě potřeby lze minimální limit pojistného plnění navýšit až na 70 mil. Kč na každého společníka, opět lze zvolit jednonásobek nebo dvojnásobek limitu pojistného plnění.

Pojistné smlouvy pro odpovědnost s. r. o. do limitu pojistného plnění 70 mil. Kč na společníka jsou sjednávány **na principu příčiny**.

Spoluúčast pojištěného pro každou pojistnou událost činí 10 %, min. 50 000 Kč, max. 200 000 Kč.

V pojistné smlouvě je dále možné sjednat rozšíření pojistného krytí:

- Aplikace jiného než českého, slovenského, mezinárodního a komunitárního práva
- Poskytování právních služeb v oblasti komunitárního práva, které není součástí českého právního řádu
- Rozšíření územní platnosti pojištění:
  - Slovensko
  - Evropa
  - Celý svět, vyjma USA, Kanady a Evropy
- Pojištění provozních rizik:
  - Odpovědnost za věci odložené a vnesené
  - Odpovědnost za věci zaměstnanců
  - Odpovědnost z provozu kanceláře
  - Odpovědnost na věcech převzatých
  - Odpovědnost na věcech převzatých v případě listin a smluv s historickou cenou

Pojištění odpovědnosti na limity pojistného plnění vyšší než 70 mil. Kč

Kalkulace pojistného a sjednání pojištění nadlimitních pojistných částek se provádí individuálně – v případě Vašeho požadavku se obraťte na níže uvedené pracovníky WI-ASS ČR – finanční a pojišťovací makléřská kancelář s. r. o., kteří zajistí provedení výběrového řízení.

Pro pojištění na vyšší limity pojistného plnění zajišťujeme výběrové řízení mezi pojišťovnami, které mají dlouhodobé zkušenosti s pojištěním odpovědnosti škod z výkonu advokacie a s likvidací pojistných událostí. Klient tak má možnost výběru mezi nabídkami jak z hlediska ceny pojistného, tak i rozsahu pojistného krytí.

Limit pojistného plnění lze sjednat v eurech.

V případě sjednání pojistné smlouvy na principu *claims made* zajišťujeme v případě ukončení pojistné smlouvy sjednání tzv. udržovacího pojištění (prodloužení doby pro možné uplatnění nároku na náhradu škody vůči pojištěnému).

Časové principy pojistného krytí

Advokátní obec je jedinou profesní skupinou, která má prostřednictvím hromadného pojištění pojistnou ochranu zajištěnou na principu příčiny. Tento princip je uplatňován i u individuálně sjednávaných pojištění odpovědnosti s. r. o. a v. o. s. do limitu pojistného plnění 70 mil. Kč.

Jako jediný pojistitel nabízí Generali Pojišťovna, a. s., pojištění na **principu příčiny** do výše celkového limitu pojistného plnění 70 mil. Kč. V případě sjednání vyšší pojistné částky je pro škody nad 70 mil. Kč uplatňován **princip claims made** (uplatnění nároku).

Princip příčiny:

Pojištění se vztahuje na odpovědnost za škodu, vzniklou jednáním nebo opomenutím pojištěného, k němuž došlo v době trvání pojištění, tedy pokud příčinou škody bylo jednání nebo opomenutí pojištěného z doby trvání pojištění.

Princip claims made (uplatnění nároku):

Pojištění se vztahuje na odpovědnost pojištěného za škodu, ke které dojde v době trvání pojištění, jejíž příčina – jednání nebo opomenutí – vznikne v době trvání pojištění, a pokud byl současně nárok na náhradu škody poprvé písemně uplatněn vůči pojištěnému v době trvání pojištění.

Pro advokáty dále nabízíme další zvýhodněné pojistné produkty:

- Pojištění majetku advokátních kanceláří
- Pojištění motorových vozidel
- Pojištění odpovědnosti správců konkurzní podstaty a insolvenčních správců
- Pojištění denních dávek

V případě dotazů či konkrétních požadavků jsme Vám k dispozici na níže uvedených kontaktech:

WI-ASS ČR, spol. s r. o., Ostružnická 362/3, 779 00 Olomouc, <http://www.wiass.cz>

Pojišťovací makléři	Telefon/fax – pevná linka	e-mail	Mobilní telefon
Ivo Drábek	585 225 324 / 585 230 271	drabek@wiass.cz	736 628 108
Zdeněk Chovanec	585 230 324 / 585 230 271	chovanec@wiass.cz	605 298 336
Vlasta Páťalová	585 230 256 / 585 230 271	patalova@wiass.cz	605 298 333
Pavel Somol	585 225 339 / 585 230 271	somol@wiass.cz	603 501 676
Marie Čiháková	377382 307 / 377 382 307	cihakova@1vpas.c	777 333 059

Návštěva francouzských advokátů v Hradci Králové

Jedním z požadavků na práci regionů a regionálních představitelů je již dlouhá léta požadavek aktivně přispívat k přeshraniční a zahraniční spolupráci advokátů s advokáty sousedních a dalších zemí v evropském prostoru.

Má jít o neformální způsoby spolupráce a kontaktů, tedy takové formy vztahů, které by přispívaly k postupnému přirozenému začleňování advokátního stavu v ČR do mezinárodního advokátního společenství, ať již v rámci zemí EU nebo i mimo ně.

Východočeský region měl s navázáním takovéto neformální spolupráce jisté obtíže. Představa, že k takovýmto neformálním kontaktům může dojít na pracovní či kolegiální bázi, např. se sousedními advokáty v Polsku, se však ukázala být málo reálná, a tak se v roce 2006 ujala v hlavách představitelů regionu myšlenka spojit síly k navázání takovýchto vztahů s justičními orgány v kraji, protože krajský soud již od r. 2001 udržuje poměrně úzké pracovní a přátelské vazby k soudcům regionálního a apelačního soudu v Metách. S pomocí předsedy Krajského soudu v Hradci Králové se podařilo nalézt kontakt na batoniéra Advokátní komory v Metách a odpověď na první dopis s výzvou k možnému navázání bližších vztahů dala znát, že také naši kolegové v Metách o kontakty s našimi advokáty stojí. Tak se v poměrně rozsáhlé korespondenci nakonec podařilo dohodnout první návštěvu delegace Advokátní komory v Metách v Hradci Králové na duben t. r. Z počátku sice došlo k organizačním nejasnostem, neboť časové údaje, které docházely z Francie do Hradce Králové se několikrát změnily, ale nakonec se v pátek dne **11. 4. 2008** ve 12.00 hodin na ruzyňském letišti sešli zástupci Východočeského regionu s batoniérem Advokátní komory v Metách panem Patrice Thiebautem, advokátem panem Michele Sidotem a jeho manželkou, pokladníkem advokátní komory Antoinem Leupoldem a s předsedkyní Svazu mladých právníků a advokátkou v Metách paní Delphine Buchserovou.

Francouzské hosty hned po přeletu uchvátilo nejprve počasí v Praze, poté připravený program na celý pobyt a nakonec a v prvních dnech především Praha. Protože ve Východočeském regionu, zdá se, pracuje řada advokátů, kteří vyjadřují svůj vztah k Francii znalostí francouzštiny, nebylo nijak složité k profesionálním tlumoč-

Členové francouzské delegace. Zleva: Delphine Buchserová, zástupce mladých advokátů z Met, Patrice Thiebaut, předseda sdružení advokátů, paní Jacqueline Sidot, její manžel, metský advokát Michel Sidot, a konečně advokát Antoine Leupold, pokladník sdružení advokátů v Metách.

nickým službám zajistit doprovod hostů i z řad advokátů. Dokonce doprovod, na který naši hosté stále vzpomínali a za který při svém odletu ještě zvláště děkovali. Po dvoudenní prohlídce Prahy následovala dvoudenní návštěva Hradce Králové a jeho okolí, která byla spojena především s návštěvou Krajského soudu v Hradci Králové, Okresního soudu v Hradci Králové a pracoviště regionálního představitele. Součástí programu pobytu francouzských hostů byly také návštěvy kulturních a osvětových akcí a míst. V Praze ještě návštěva koncertu symfonického orchestru Národního divadla s programem Slovanských tanců a Novosvětské symfonie Antonína Dvořáka, dále návštěva Proboštova Betléma a Muzea betlémů v Třebchovicích pod Orebem a prohlídka Pivovaru Nová Paka s ukázkou stále používané tradiční výroby českého piva.

Závěrečný den pobytu byl věnován návštěvě České advokátní komory. Pracovnice zahraničního oddělení připravily velmi pečlivě program téměř dvouhodinového přijetí francouzských hostů a zájem o informace byl tak

Francouzští hosté při prohlídce porotního sálu Krajského soudu v Hradci Králové poslouchají výklad předsedy soudu JUDr. Milana Bořka.

rozsáhlý, že bez zásahu doprovodu by byl reálně ohrožen jejich odlet z ruzyňského letiště. Nicméně před odletem byl čas ještě zavzpomínat na průběh celého pobytu a na setkání s dalšími advokáty regionu, zejména při společném pondělním večeru. Naši hosté byli překvapeni a dojati tím, jak byl jejich pobyt zajištěn a v jaké atmosféře probíhal a současně s poděkováním pozvali zástupce advokátů regionu na zářijovou návštěvu do Met.

Ukazuje se, že bez přirozeného pracovního či společného vzdělávacího programu může být navázán velmi neformální a užitečný kontakt s advokátními kolegy nejen tzv. přes kopec či přes hranice, ale že je to možné i na větší vzdálenost. Informace, které si v průběhu návštěvy zástupci obou stavovských organizací předali, o kterých hovořili a diskutovali, a to nejen o složité organizaci francouzského advokátního stavu a, podle našich hostů, moderním uspořádáním advokacie české, ale také např. o otázkách ekonomických, tarifálních, o problémech při zastupování klientů, o odposleších, o využívání institutu „utajeného svědka“, nebo o soustavném vzdělávání advokátů, byly nejen zajímavé, ale v řadě případů mohou být oboustranně inspirací pro případné vnitrostavovské změny nebo dokonce pro změny legislativní.

✦ JUDr. MILAN JELÍNEK, regionální představitel ČAK pro Východočeský region

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **12. – 13. 5. 2008** sešlo na své 29. schůzi v sídle České advokátní komory v Kaňkově paláci v Praze. Jako pravidelně projednalo pozastavení výkonu advokacie některým kolegům – advokátům podle § 9 odst. 2 zákona o advokacii.

Představenstvo ČAK přijalo usnesení č. 57/29./2008, jímž byl schválen předložený návrh **doplnění Zásad pro posuzování žádostí o zápis do seznamu advokátních koncipientů, o umožnění vykonání advokátní zkoušky a o zápis do seznamu advokátů.**

Za právní praxi advokátního koncipienta nelze uznat výkon funkce v orgánech veřejné moci, jejichž výkon není podmíněn získáním vysokoškolského právního vzdělání; za takové funkce se považují zejména

na funkce, jejichž zastávání nebo jmenování do nich je založeno na výsledku voleb do zákonodárných sborů nebo na základě voleb do zastupitelstev územních samosprávných celků anebo funkce zastávané na základě volby nebo jmenování zákonodárným orgánem nebo zastupitelstvem územního samosprávného celku.

Členové představenstva byli informováni o spuštění **pilotního projektu mimosoudního řešení spotřebitelských sporů v ČR** ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. O přípravě tohoto projektu bylo jednáno i s ČAK, přičemž zástupci ČAK upozornili na nutný legislativní rámec projektu. Za nejvhodnější označili řešit tuto agendu v rámci připravovaného zákona o mediaci. Byla dohodnuta následná spolupráce, avšak ministerstvo zjevně postupovalo jiným než dohodnutým směrem a vznikl projekt bez jakéhokoliv vědomí ČAK! Tento projekt se jeví členům představenstva v mnoha směrech jako protiprávní, v rozporu se zákonnou úpravou, že právní služby, resp. právní pomoc za úplat, může poskytovat toliko advokát nebo notář – dle tohoto projektu by ji měli poskytovat i mediátoři. Celý projekt má být navíc realizován na základě nikoliv zákonné či jiné obecně předpisové úpravy, ale na základě interního předpisu ministerstva, který by měl vyústit ve zřízení tzv. Platformy, jakožto poradního orgánu Ministerstva

Problematika diskriminace účastníků občanskoprávních sporů s mezinárodním prvkem z důvodu jejich státní příslušnosti

JUDr. PAVEL SIMON

1.1 Úvod – překážky kladené účastníkům občanskoprávních sporů s mezinárodním prvkem

Účastníci občanskoprávního soudního řízení s cizím prvkem jsou vystaveni řadě překážek, se kterými se účastníci sporů domácích nesetkávají buď vůbec, anebo jen v omezené míře. Patří mezi ně nutnost identifikace příslušného¹ (pravomocného) soudu, potíže spojené s uznáním a výkonem cizího rozhodnutí, diskriminace účastníků na základě jejich státní příslušnosti, zvýšené výdaje spojené s vede-

ním sporu v zahraničí,² problematika rozhodného práva a s ní spojená úskalí při aplikaci práva cizího.

Účelem tohoto článku je popsat dva nejvýraznější příklady diskriminace účastníků soudních sporů s mezinárodním prvkem a jejich možné řešení, které nabízejí mezinárodní smlouvy, nařízení Brusel I³ a k němu se vážící judikatura Evropského soudního dvora.

2.1 Původ diskriminace a její dva příklady

Příčinou zde probírané diskriminace je rozlišování mezi účastníky řízení na ty, kteří jsou státními příslušníky či

rezidenty státu fóra (tuzemci), a na ty, kteří jsou státními příslušníky či rezidenty jiného státu (cizinci). Takové rozlišení může vést a často též vede k procesnímu znevýhodnění cizinců.

Důkazem toho je ust. § 51 odst. 1 zákona č. 97/1967 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním (dále jen „ZMPS“), podle kterého *cizinci, který se domáhá rozhodnutí o majetkovém právu, uloží soud na návrh odpůrce, aby složil soudem určenou jistotu na náklady řízení s tím, že nesložil-li jistotu do stanovené lhůty, nebude proti vůli odpůrce v řízení pokračovat a řízení zastaví*. Úhradu jistoty na náklady řízení žalovaného přitom žádný český procesní předpis v domácím sporu od žalobce nepožaduje.

Druhým případem podobné diskriminace je situace, ve které se navrhovatel domáhá vydání rozhodnutí, kterým soud zakáže protistraně nakládat s jejím majetkem ve státu fóra, a to jen na tom základě, že se převážná část majetku (popř. bydliště či sídlo) protistrany nacházejí v jiném státě. U nás by šlo o návrh na vydání předběžného opatření podle ust. § 74 nebo § 102 o. s. ř., odůvodněný obavou o ztížení výkonu rozhodnutí.

Přitom pokud se týká členských států Evropské unie, vyplývá zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti explicitně z čl. 12 (dříve čl. 6) Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „SES“), podle kterého *v rámci použití této smlouvy, aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti*. Že se zákaz diskriminace vztahuje i na oblast soudní spolupráce, do které problematika sporů s cizím prvkem v rámci EU spadá,⁴ potvrdil Evropský soudní dvůr v obecné rovině ve svém rozsudku ve věci *Boussac Saint-Freres SA proti Gerstenmeier*.⁵

průmyslu a obchodu ČR pro oblast spotřebitelských sporů. Projekt navíc může narušovat hospodářskou soutěž, když rozhodcům dle platné úpravy hradí odměnu účastníci, zatímco dle tohoto projektu by ve vybraných případech odměnu hradil stát. Představenstvo rozhodlo, že sekci soukromého a veřejného práva ukládá operativně provést analýzu daného projektu s tím, že zástupci představenstva pak následně budou ve věci jednat.

Členové představenstva byli dále seznámeni se **stavem projednávání agendy a potenciální budoucí legislativní úpravy a organizace bezplatné právní pomoci** – zástupci ČAK se aktivně účastní jednání s Ministerstvem spravedlnosti ČR v této věci. Představenstvo bylo seznámeno s nabídkou Saské advokátní komory na zřízení podnájmu kanceláře v Bruselu za účelem zastupování a prezentace ČAK na půdě orgánů EU a s nabídkou společnosti Vodafone a České radiokomunikace, které společně hodlají učinit nabídku pro advokáty a advokátní kanceláře v ČR ohledně výhodných telekomunikačních služeb mobilního charakteru i služeb pevných linek, faxů a internetového připojení. Vzhledem k tomu, že lze očekávat pozitivní reflexi ze strany advokátního stavu na tuto nabídku, představenstvo ČAK udělilo souhlas k prezentaci projektu prostřednictvím Bulletinu advokacie a webových stránek ČAK.

Podrobný zápis z 29. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

✦ icha

2.2 Jistota na náhradu nákladů řízení žalovaného

Smyslem úpravy jistoty na náklady řízení žalovaného je zajistit, aby se měl žalovaný v případě, bude-li ve sporu úspěšný a bude-li mu přiznána náhrada nákladů řízení, stran svého nároku na náhradu nákladů řízení z čeho uspokojit. Požadavek ust. § 51 odst. 1 ZMPS není bezpodmínečný. Především se týká jen sporů o majetkové právo a další výjimky z něho jsou uvedeny i v odst. 2 téhož ustanovení, ze kterého vyplývá, že překážkou uložení povinnosti žalobci složit jistotu na náklady řízení žalovaného je prodlení žalovaného s návrhem na složení jistoty, popř. skutečnost, že se o věci rozhoduje bez slyšení žalovaného platebním rozkazem, materiální vzájemnost, existence nemovitého majetku žalobce na území ČR, ze kterého se žalovaný ohledně svého nároku na náhradu nákladů řízení může uspokojit, a nemajetnost žalobce, kterému by uložení povinnosti složit jistotu zabránilo v přístupu ke spravedlnosti.⁶

2.2.1 Řešení v mezinárodních smlouvách

Problematika zákazu jistoty na náklady řízení žalovaného je upravena i ve dvou mezinárodních smlouvách, kterými je Česká republika vázána a které proto ve smyslu ust. § 2 ZMPS⁷ představují další výjimky z aplikace ust. § 51 odst. 1 ZMPS.

První z nich je Úmluva o civilním řízení podepsaná v Haagu dne 1. 3. 1954,⁸ podle jejíhož čl. 17 odst. 1 *příslušníkům některého ze smluvních států majícím bydliště v jednom z těchto států, kteří budou vystupovat jako žalobci nebo intervenienti před soudy jiného z těchto států, nemůže být uložena žalobní jistota ani depozitum jakkoliv označené buď proto, že jsou cizinci, anebo že nemají bydliště nebo sídlo v tuземsku*. Tento zákaz je však vyvážen téměř automatickým vykonáváním rozhodnutí odsuzujících k placení nákladů řízení podle čl. 18 a 19 Úmluvy.

Druhou je Úmluva o mezinárodním přístupu k soudům podepsaná v Haagu dne 25. 10. 1980⁹, která navazuje na předešlou úmluvu a obsahuje zákaz požadovat složení jistoty

na náklady řízení v čl. 14 a zjednodušený výkon rozhodnutí odsuzujícího k placení nákladů řízení žalovanému v čl. 15 až 17. Tato Úmluva nahrazuje ve vztazích mezi státy, které ji ratifikují, předchozí úpravu Úmluvy z roku 1954, a to i v jejích čl. 17 až 19.¹⁰

Za pozornost stojí, že se obě úmluvy vztahují na všechny občanské a obchodní spory, tj. nikoli jen spory o majetkové právo. Seznam smluvních států obou úmluv je dostupný na www.hcch.net.

2.2.2 Řešení v judikatuře Evropského soudního dvora

Stejný princip, tj. odmítnutí požadavku na složení jistoty na náklady řízení žalovaného ve spojení se zjednodušeným uznáním a výkonem případného rozhodnutí odsuzujícího žalobce k placení nákladů řízení žalovanému, se objevuje i v judikatuře Evropského soudního dvora ve věci *Data Delecta*,¹¹ kde ESD uvedl:

Pravidlo domácího procesního práva členského státu, které požaduje po státních příslušnících jiného členského státu, popř. po právnických osobách se sídlem v jiném členském státě, aby složili zálohu na náklady řízení v případě, chtějí-li podat žalobu proti osobě s bydlištěm/sídlem v prvně uvedeném členském státě, spadá do rozsahu působnosti Smlouvy o založení Evropských společenství, a to konkrétně čl. 6 Smlouvy, a podléhá proto obecnému principu zákazu diskriminace plynoucího z uvedeného článku. Má totiž dopad, byť nepřímý, na obchodování se zbožím a službami v rámci Společenství, což je zjevně zejména tam, kde je jistota na náklady řízení požadována v řízení o zaplacení ceny dodaného zboží.

Protože komunitární právo zaručuje obchodníkům volný pohyb zboží a služeb v rámci jednotného trhu, je nutným důsledkem těchto svobod možnost obchodníků žalovat za účelem vyřešení jejich sporů, vzniklých z obchodní činnosti, u soudů některého z členských států za stejných podmínek, jak to mohou činit státní příslušníci daného státu.

Protože na osoby sídlící v daném členském státě (zde konkrétně ve Švédsku, ale o České republice by platilo totéž) se podobné pravidlo ne-

vztahuje, je požadavek na složení jistoty na náklady řízení žalobcem podle ESD zjevně diskriminující ve smyslu čl. 12 Smlouvy a tedy odporující právu ES.

K uvedenému se snad již jen sluší dodat, že dané rozhodnutí lze aplikovat pouze v případech, kde by rozhodnutí odsuzující k náhradě nákladů řízení ve prospěch žalovaného mělo být uznáno a vykonáno v členském státě EU, tj. v rámci teritoriální působnosti nařízení Brusel I.¹²

2.2.3 Praktické důsledky

Obecné řešení je spojeno s komplikací v tom směru, že zatímco ZMPS a uvedené mezinárodní úmluvy rozlišují mezi účastníky soudních řízení podle jejich státní příslušnosti a za cizince by proto považovaly osoby s odlišnou státní příslušností od státu fóra, vychází nařízení Brusel I z rozlišení účastníků na základě jejich bydliště/sídla,¹³ přičemž státní příslušnost pro ně nehraje roli.

Otázkou je, zda se toto rozlišování v případě jistoty na náklady řízení týká i žalovaných. Ust. § 51 ZMPS totiž pojem *odpůrce* nijak neupřesňuje a nelze tedy než uzavřít, že odpůrcem by v jeho smyslu mohl být i cizinec, tj. osoba s jinou než českou státní příslušností, popř. s bydlištěm/sídlem mimo území ČR. Jediným předpokladem aplikace daného ustanovení bude proto pravomoc českých soudů ve smyslu ust. § 37 ZMPS, popř. ve smyslu jednotlivých ustanovení nařízení Brusel I.¹⁴

Pokud by tedy žalovaný, který má příslušný soud v České republice, podal v řízení o majetkovém právu vedeném u českého soudu návrh na uložení povinnosti žalobci, který je cizincem, složit jistotu na náklady řízení žalovaného, mohou nastat čtyři situace:

1. Žalobce nemá bydliště na území členského státu EU ani smluvního státu dvou shora uvedených úmluv. V takovém případě bude soud aplikovat ust. § 51 odst. 1 ZMPS s přihlédnutím k výjimkám uvedeným v jeho odst. 2.

2. Žalobce nemá bydliště na území členského státu EU, ale má bydliště na území smluvního státu některé ze dvou shora uvedených

úmluv. V takovém případě nelze ust. § 51 ZMPS aplikovat, neboť podle ust. § 2 ZMPS má aplikační přednost mezinárodní smlouva a soud by měl v souladu s uvedenými úmluvami návrh zamítnout.

3. Žalobce má bydliště na území členského státu EU, který je zároveň smluvním státem některé ze dvou shora uvedených úmluv. Protože obě uvedené úmluvy byly pro Českou republiku závazné před tím, než se stala členským státem EU, bude mít jejich aplikace přednost před aplikací *acquis communautaire* v souladu s čl. 307 SES. Soud i v tomto případě návrh zamítne jako v případě pod bodem 2).

4. Žalobce má bydliště na území členského státu EU, který není zároveň smluvním státem některé ze dvou shora uvedených úmluv. V takovém případě bude aplikovatelný závěr ESD z rozhodnutí ve věci *Data Delecta* a soud návrh s odkazem na ně rovněž zamítne, a to s přihlédnutím k principu aplikační přednosti práva ES před právem národním.¹⁵

2.3 Předběžné opatření zakazující cizinci nakládat s majetkem ve státu fóra

Otázkou oprávněnosti žádat vydání soudního rozhodnutí, kterým by bylo žalovanému zakázáno nakládat s majetkem ve státě fóra jen proto, že se jinak jeho sídlo či převážná část majetku nacházejí v cizině, se Evropský soudní dvůr zabýval ve věci *Mund & Fester proti Hatrex International*.¹⁶ Podstatou tohoto sporu byl nárok

společnosti Mund & Fester, sídlící v Německu, která se u německého soudu domáhala po dopravní společnosti Hatrex International, sídlící v Nizozemsku, náhrady škody za vlhkostí zničené liskové ořechy, jež Hatrex pro Mund & Fester přepravoval z Turecka do Německa. Odpovědnost dopravce za způsobenou škodu odvozovala od toho, že přepravní vozy nebyly proti vlhkosti dostatečně izolovány. Zároveň požádala soud o vyslovení zákazu nakládání s majetkem Hatrexu (přepravních vozidel), které se stále nacházely v Německu, a to z důvodu obavy o ohrožení výkonu rozhodnutí. Německý procesní předpis přitom v té době stanovil, že obava o výkon rozhodnutí je dána vždy, má-li být rozhodnutí vykonáváno v cizině. Evropský soudní dvůr k tomu uvedl:

S účinností Bruselské úmluvy došlo k tak dramatickému zlepšení vzájemného uznávání soudních rozhodnutí, že je nepřijatelné, aby bylo žalovanému zakázáno nakládat s majetkem jen z toho důvodu, že se on a jeho majetek nacházejí v jiném členském státě.

U žalovaného (či potenciálního žalovaného) s bydlištěm/sídlem na území EU by proto měl český soud podobný návrh na vydání předběžného opatření zamítnout s odkazem na shora citované rozhodnutí ESD.

Pokud by se však jednalo o případ, kdy by měl žalovaný bydliště/sídlo v jiném státě, než jsou členské státy EU, je třeba rozlišit dvě situace:

1. České soudy, které by měly o návrhu na vydání předběžného opatře-

ni rozhodnout, by byly pravomocné rozhodnout i ve sporu samém. V takovém případě by bylo třeba zkoumat, zda lze na základě mezinárodní smlouvy nebo národního práva státu bydliště/sídla žalovaného případně rozhodnutí vydané českým soudem uznat a vykonat bez větších obtíží. Pokud by tomu tak bylo, nemohla by sama skutečnost, že má žalovaný bydliště/sídlo ve státě odlišném od státu fóra vést k nařízení předběžného předběžného opatření.

2. Jestliže by české soudy neměly pravomoc k rozhodnutí v meritu sporu, nebyly by podle ust. § 74 odst. 3 o. s. ř. pravomocné ani k nařízení předběžného opatření a řízení o návrhu na vydání takového předběžného opatření by proto mělo být zastaveno pro nesplnění podmínek řízení (viz ust. § 104 odst. 1 věta první o. s. ř.).

3.1 Závěr

Diskriminace účastníků občanskoprávních řízení z důvodu jejich státní příslušnosti odlišné od státu fóra je jevem nežádoucím, se kterým se snaží mezinárodní společenství vypořádat ve dvou- i vícestranných mezinárodních smlouvách. V rámci EU jde dokonce o jev nepřijatelný. Tento trend lze jistě hodnotit s povděkem, neboť ve svém důsledku zlepšuje přístup účastníků soudních sporů ke spravedlnosti.

❖ Autor je soudcem Okresního soudu v Chebu a lektorem Justiční akademie ČR pro oblast evropské justiční spolupráce.

1 Ke vhodnosti používání pojmu *příslušnost* tam, kde mezinárodní příslušnost soudu podléhá pravidlům nařízení Brusel I, srov. *Simon, P., Šuk, P.*: Upravuje nařízení Brusel I soudní příslušnost nebo pravomoc? Procesní důsledky odpovědi na tuto otázku, Právní fórum 2/2008, s. 54.
2 Ty se týkají nákladů na právní zastoupení, kdy si žalobce musí často najmout dva advokáty – jednoho ve svém domovském státě a druhého ve státě, kde chce žalobu podat, na překlad listinných důkazních prostředků a tlumočení, a to až již ve fázi přípravy na zahájení soudního řízení nebo při soudních jednáních, na cestovné k jednáním soudu pro žalobce a jeho zástupce a cestovné pro případné svědky, srov. Zelená knihy Komise ES – *Právní pomoc: Problémy, s nimiž se potýkají účastníci přeshraničních soudních sporů*, KOM (2000) 51 final, s. 13.
3 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, Úřední věstník ze dne 16. 1. 2001, L 12, zvl. vydání v českém jazyce kapitola 19, svazek 4, s. 42-64.
4 Srov. čl. 65 písm. c) SES, podle kterého opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech

s mezinárodním prvkem přijímaná podle čl. 67, pokud je to nutné k řádnému fungování vnitřního trhu, zahrnují mimo jiné: ... odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, popřípadě podporou slučitelnosti úpravy občanskoprávního řízení v členských státech.
5 Rozsudek ze dne 29. 10. 1980 ve věci *Boussac Saint-Freres SA proti Gerstenmeier*, 22/80, Sb. SD 1980, s. 03427.
6 V případě osob s bydlištěm či sídlem ve státě EU bude český soud při rozhodování o osvobození od soudních poplatků postupovat podle zák. č. 629/2004 Sb., o zajištění právní pomoci v přeshraničních sporech v rámci Evropské unie.
7 § 2 ZMPS – *Ustanovení tohoto zákona se použije, jen pokud nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva, kterou je Československá socialistická republika vázána.*
8 Vyhl. pod č. 72/1966 Sb.
9 Vyhl. pod č. 58/2001 Sb. m. s.
10 Viz čl. 22 Úmluvy z roku 1980.
11 Rozsudek ze dne 26. 9. 1996 ve věci *Data Delecta Aktiebolag and Ronny Forsberg vs. MSL Dynamics Ltd.*, C-43/95, Sb. SD 1996, s. I-04661.

12 K rozsahu teritoriální působnosti nařízení Brusel I srov. poznámku k rozhodnutí Okresního soudu v Chebu ze dne 10. 5. 2007, sp. zn. 15C 45/2006, Právní rozhledy 6/2008, s. 230.
13 Srov. čl. 2 odst. 1 a 2 nařízení Brusel I, podle kterého *nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu. Na osoby, které nejsou státními příslušníky členského státu, v němž mají bydliště, se použijí pravidla pro určení příslušnosti, která se použijí pro jeho vlastní státní příslušníky.*
14 V této souvislosti je třeba poznamenat, že ust. čl. 3 odst. 2 nařízení Brusel I vylučuje použití ust. § 86 o. s. ř., na které přesto řada advokátů v řízeních s mezinárodním prvkem stále odkazuje.
15 Viz rozsudek ESD ze dne 9. 3. 1978, ve věci *Simmenthal S. p. A. se sídlem v Monze proti Amministrazione delle Finanze dello Stato*, 106/77, Sb. SD 1978, s. 629.
16 Rozsudek ze dne 10. 2. 1994, ve věci *Mund & Fester vs. Hatrex International Transport*, C-398/92, Sb. SD 1994, s. I-00467.

Záhřeb 2008

Již tradičně se konaly v chorvatském hlavním městě Záhřebu **26. advokátní dny**, a to ve dnech **12. – 14. 3. 2008**. Stěžejním tématem bylo **140. výročí založení advokátního stavu na území dnešního Chorvatska**. Se zásadním příspěvkem vystoupil advokát z Osijeky Atila Čokolić, který přiblížil v rozsáhlém referátu dějiny advokacie na dnešním chorvatském území. Účastníci shromáždění, jak z řad advokátů Chorvatska, tak ze zahraničí, se živě

o problematiku dějin advokacie zajímali. Podrobnější výklad o historii advokacie na území dnešního Chorvatska zasluhuje samostatný příspěvek. Dalším stěžejním bodem advokátních dnů v Záhřebu bylo téma pozice správního práva v chorvatském soudnictví. Za tím účelem byly zřízeny dva kulaté stoly, kde si účastníci shromáždění vyměňovali zkušenosti o postavení správního práva v soudnictví v té které zemi. Se zásadními referáty kromě chorvatských kolegů vy-

stoupil Leo Andreis, prezident Chorvatské advokátní komory, Ivica Kujundžić, prezident Správního soudu Chorvatské republiky, Wolfgang Rusch, advokát, profesor na Fakultě veřejné správy Nordrhein – Westphalen, Ulrich Karpen, Ph.D., univerzitní profesor z Hamburku, Sigrid Wienhues, Ph.D., advokát z Hamburku či advokát ze Záhřebu Mladen Sučević.

❖ JUDr. PETR POLEDNÍK, místopředseda představenstva ČAK a advokát v Brně

Početní stavy advokátů a koncipientů v Rakousku

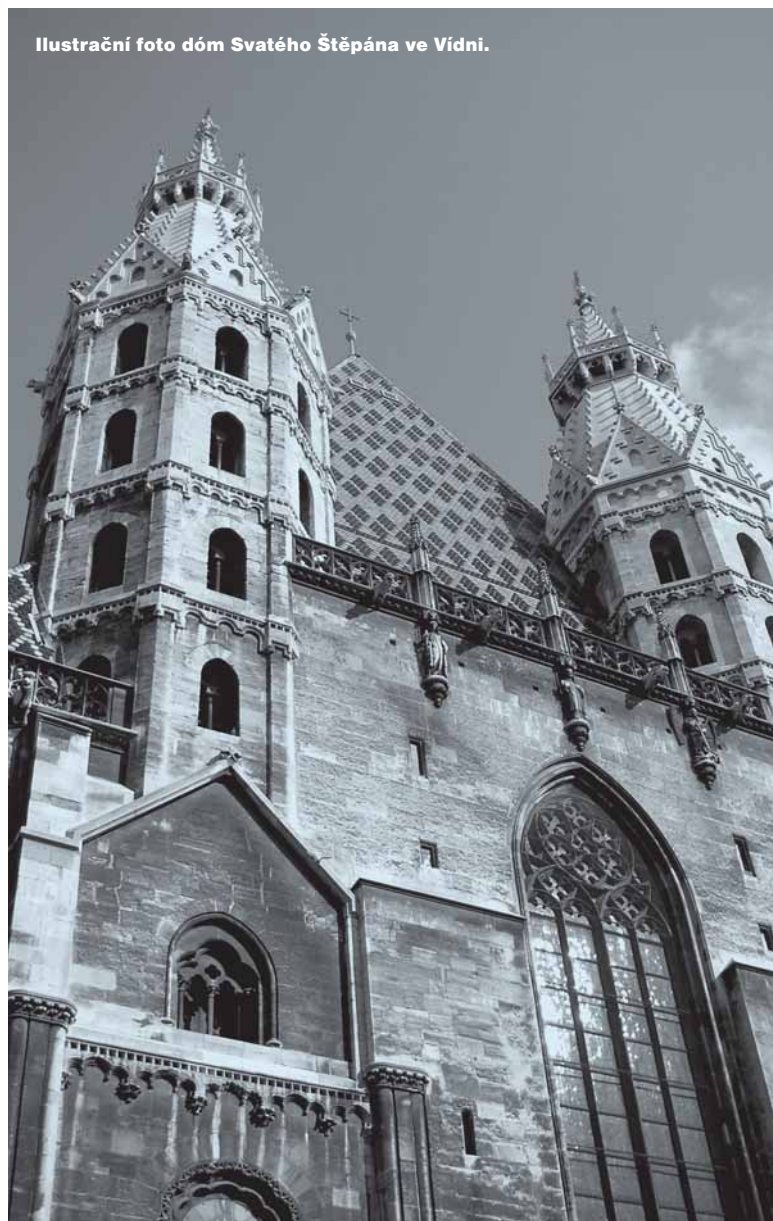
Měsíčník Rakouské advokacie Österreichisches Anwaltsblatt přinesl přehled o početním stavu advokátů a advokátních koncipientů k **1. lednu 2008**.

V Rakousku nyní působí celkem **5129 advokátů**, přičemž Rakouská republika má něco přes 8 milionů obyvatel, což znamená, že je zde jeden advokát cca na 1600 obyvatel. (V České republice je jeden advokát cca na **1200** obyvatel.) Z celkového počtu advokátů v Rakousku je 829 žen. Advokátních koncipientů působí v Rakousku 1898, z toho 853 žen.

Ve Vídni má sídlo 2247 advokátů, z toho 441 žen. V ostatních krajích působí tyto počty advokátů: Burundsko (56), Korutansko (245), Dolní Rakousko (386), Horní Rakousko (605), Salcbursko (387), Štýrsko (486), Tyrolsko (502), Vorarlbersko (169).

Zajímavé jsou i počty evropských advokátů působících v Rakousku. Celkem jich je 81, z toho 22 žen. Zastoupeny jsou tyto země (je uveden počet advokátů): Dánsko (1), Německo (54), Řecko (1), Velká Británie (9), Itálie (6), Slovensko (1), Slovinsko (1), Česká republika (1), Maďarsko (5), Lichtenštejnsko (1), Švýcarsko (1). Zastoupeni zde nejsou advokáti z Belgie, Bulharska, Lotyšska, Estonska, Finska, Francie, Irska, Lucemburska, Malty, Holandska, Polska, Portugalska, Rumunska, Švédsko, Španělska, Kypru, Islandu a Norska.

❖ V. M.

Ilustrační foto dóm Svatého Štěpána ve Vídni.

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

- Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 72
- A opět normalizovaná úprava právnických písemností – 2. část 73
- Konference na téma „Praktické formy výuky práva“ 74

Nakonec

- Z právníka zázpisníku..... 76
- Kresba Lubomíra Lichého 77
- Víte, že... 77

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 4. září 2008

Zákoník práce v praxi

Výklad zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (včetně „technické“ novely č. 362/2007 Sb. a nálezu Ústavního soudu č. 116/2008 Sb.) – připravovaná „koncepční“ novela zákoníku práce – praktické příklady – diskuse.

Lektor: prof. JUDr. Miroslav Bělina, advokát, vedoucí katedry pracovního práva a práva sociálního zabezpečení Právnické fakulty Karlovy univerzity

Číslo semináře: 41823

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 24. srpna 2008

• ve čtvrtek 11. září 2008

Aktuální problematika rodinného práva

Diskusní panel na téma postavení nezletilého v rodině – ochrana dětí – praxe soudů – úloha advokáta.

Lektorky: doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc., Právnická fakulta UK Praha
JUDr. Libuše Kantůrková, předsedkyně Obvodního soudu v Kolíně
JUDr. Romana Lužná, advokátka, Brno

Moderování: JUDr. Alena Horčicová, advokátka, Kolín

Číslo semináře: 41824

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 1. září 2008

Semináře probíhají v Praze v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), obvykle od 9.15 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz, a poukážou příslušný účastnický poplatek (včetně 19% DPH) na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a registračního pětimístného čísla osvědčení ČAK advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 4180100312). Doklad o úhradě vezměte s sebou, daňový doklad obdržíte při prezenci. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače. 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace na č. 224 951 778. Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Mgr. DARIA STROSSOVÁ, zastupující vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve čtvrtek 18. září 2008

Ochrana hospodářské soutěže a národní šampióni

Lektoři: JUDr. Dana Ondřejová, PhD.
JUDr. David Raus, PhD.

Číslo semináře: 68815

Poplatek za seminář: 600 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. září 2008

Semináře probíhají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukážou příslušný účastnický poplatek (tj. 600 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 688140123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• v úterý 9. a ve středu 10. září 2008

dvoudenní seminář – Nový insolvenční zákon – 1. a 2. část

Lektoři: Mgr. Jan Kozák,
Mgr. Lukáš Pachtl

Číslo semináře: 68814

Poplatek za seminář: 1200 Kč

Uzávěrka přihlášek: 1. září 2008

Semináře probíhají v seminární místnosti v **Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno** v době od 9.00 do 13.00 hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. **Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek.** Příslušný účastnický poplatek (tj. 500 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 688110123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401-2 pi Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky Brno

A opět normalizovaná úprava právnických písemností – 2. část

Dr. et Mgr. VĚRA HARTMANNOVÁ

Tentokrát budeme pokračovat v seznámení s českou technickou normou **ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory**, kterou vydal Český normalizační institut v dubnu 2007 a jež nahradila starší normu z listopadu 2002.

Z členicích znamének se ještě zmíníme o závorkách, a to o tzv. lomítku. Pokud vyjadřuje alternativu, neodděluje ho mezerami, např. *pan/paní*. Čeští jazykovědci (prostřednictvím Pravidel českého pravopisu) však doporučují oddělovat víceslovná spojení před lomítkem či za ním mezerami, např. *pan doktor / paní doktorka*, a to opět ze stejného důvodu jako u spojovníku, tedy aby nedošlo k mylnému výkladu (možného výběru ze dvou možností: *doktor/paní*).

Další naše poznámka bude věnována zkratkám (tzv. iniciálovým, např. *NATO, ČEZ*) a jejich možnému ohýbání. Tyto zkratky se neohýbají, a proto dosud není vhodné užití tvarů *Nato - Nata, Čez - Čezu* atp. Jazyk se ale neustále vyvíjí, tak uvidíme, zda se časem i tyto tvary stanou spisovnými.

Další poznámku učiníme k psaní značek, a to opět v souvislosti se psaním mezer. I mezerka je v češtině významotvorným prvkem, a proto můžeme odlišit např. *obchodní podíl 15 % = obchodní podíl patnáct procent*, ale *15% podíl = patnáctiprocentní podíl*, *5° stoupání = pětistupňové stoupání*, *stoupání 5 ° = stoupání 5 stupňů* atp.

Pokud se týká psaní dat, norma upřednostňuje tzv. vzestupné psaní, a to s mezerami: *20. 5. 2008* a bez mezer s tečkami: *20.05.2008* či se spojovníky: *20-05-2008*. Časové údaje doporučuje psát s dvojtečkou, např. *15:20*, Pravidla českého pravopisu pak umožňují i psaní s tečkou: *15.20*.

Norma nám může pomoci i v případě, kdy potřebujeme text (resp. jeho části) dále podrobněji členit. Nejprve můžeme využít velkých písmen, pak římských číslic, poté arabských, pak užijeme malá písmena atp., např.:

A. Právo

I. Právo veřejné

1. Ústavní právo

a) Ústavní právo České republiky

b) ...

Uvedená technická norma doporučuje psaní minimální velikostí písma č. 10 a např. kurzívu – jako typ písma – užívat pouze pro zvýraznění částí textu.

V neposlední řadě uvádí také pravidla pro užití kulařských či jiných razítek u písemností, dokonce i pravidla pro parafování písemností či doporučení pro psaní jména nadřazeného vlevo (2. možnost: na střed) a podřazeného doprostřed (2. možnost: vpravo).

Pomůže nám i s úpravou několikastránkové korespondence, tvorbou a úpravou tabulek, elektronické pošty, soukromou korespondencí či dopisy do zahraničí.

Každý z nás zcela jistě přivítá praktické ukázky textů obchodní a úřední korespondence – uvedené na posledních několika stranách normy.

Závěrem bychom se ještě chtěli zmínit o jedné související normě – ČSN 88 0410:2004 Korekturní znaménka pro sazbu – Pravidla používání, opět vydaná Českým normalizačním institutem. Do ní nahlédnou především ti z nás, kteří často publikují a před konečným předáním do tisku ve svých textech provádějí poslední korekturu.

✦ Příspěvek napsala právnička a autorka jazykových publikací.

Konference na téma „Praktické formy výuky práva“

V dnech **11. až 13. dubna 2008** uspořádala Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci konferenci na téma **Praktické formy výuky práva aneb Výzva pro české právnické fakulty?** v rámci projektu „Rozvoj praktických forem výuky na PF UP“, který fakulta v posledních dvou letech realizuje a který je financován z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Konference byla pořádána ve spolupráci s Evropským sdružením studentů práv ČR (ELSA ČR) a Centrem pro klinické právní vzdělávání.

Stěžejním tématem konference bylo právnické vzdělávání a jeho směřování do budoucna. Cílem pak diskuse, nakolik je nedostatečná praktičnost studia sdílenou výhradou k současné podobě studia práva v České republice. Konference se zaměřila také na možnosti posílení moderních praktických prvků ve výuce práva a přispěla k úvahám, jakým způsobem zaměřit případné reformy studia na českých právnických fakultách.

Za účasti zahraničních lektorů se konference zúčastnilo přibližně 60 zástupců z českých právnických fakult, soudů, Ligy lidských práv i advokacie, mj. také veřejný ochránce práv dr. Otakar Motejl a poslanec Marek Benda. Oficiální část konference byla tlumočena do angličtiny a češtiny, praktické panely pak byly vedeny v anglickém jazyce.

Konferenci zahájila děkanka právnické fakulty prof. Milana Hrušáková. Poté doktorandka dr. Veronika Tomoszková představila podrobně projekt, jehož je po dobu dvou let garantem. Následovalo vystoupení amerických lektorů prof. Philipa Gentyho a prof. Edwina Rekoshe z Columbia Law School z New Yorku a prof. Jamese Moliterna z William & Mary School of Law

z Williamsburgu shrnující vývoj a směry vzdělávání v USA. O právnickém vzdělávání v Evropě hovořili pak prof. Philips Plowden z Northumbria Law School a prof. Kevin Kerrigan z Newcastle ve Velké Británii a dr. Izabela Gajewska-Krašnicka z univerzity v polském Białymstoku. Všichni vystupující se shodli na ústupu od klasických přednášek pro stovky posluchačů a naopak trendu směřujícímu k výuce v malých skupinách o počtu kolem 18 osob, bez nutnosti písemných poznámek a založené na simulaci skutečných situací.

Další dva dny byly věnovány ukázkám praktických forem výuky, zejména právnických dovedností, například jak vést úvodní rozhovor s klientem, jak stanovovat etické hranice profese a profesní odpovědnost. Byli jsme také informováni o zakládání a provozu právních klinik – míst existujících na právnických fakultách, v nichž se studenti v rámci nového volitelného studijního předmětu pod vedením odborných asistentů seznamují s praktickými příklady a problémy a učí se komunikovat s klientem a poskytovat jim základní orientaci.

Cenné byly ovšem také neformální rozhovory, které přítomní vedli v průběhu konferenčních dní a z nichž vyplynulo, že za současné situace, kdy se v celém právnickém světě vedou debaty o nutnosti změny forem výuky práva a celoživotního vzdělávání, je konání podobných setkání více než důležité a inspirující pro každého, kdo se výchovou či vzděláváním zabývá, neboť sdílené zkušenosti i předvedené metody a formy výuky ukazují, že v této oblasti jsou stále rezervy, v nichž je co zlepšovat.

✦ JUDr. DANIELA KOVÁŘOVÁ

Ilustrační foto

Z právníkova zápisníku

☐ Stará právnícká moudrost zjišťuje, že důsledky náhody stíhají toho, v jehož osobě se náhoda přihodila. Mnozí lidé si přejí, aby to platilo jen pro náhodu šťastnou, zatímco náhoda nešťastná by měla být ve svém působení spravedlivá, rovnostářská. Takovou mentalitu vystihuje anekdota, jejíž hrdina si vyjde do přírody v novém obleku. Když mu ho pokálí slavík, pán se pohoršuje: „A to udělá právě mně. Jiným zpívá.“

☐ Obchodní společníci a spoluvlastníci by měli být velmi rezervovaní, když posuzují počínání svých partnerů. Známe dva spoluvlastníky, kteří drobné nepravosti toho druhého zásadně označují za nepravdivosti. Jejich vztah zatím nepotvrzuje tak zcela staré zjištění o tom, že spoluvlastnictví je vynález ďáblův.

☐ Někdy je výhodnější smířit se s drobnou vadou krásky na dodaném díle, než vést dlouhodobý reklamační spor. Známe advokáta, který takový postup doporučuje klientům i tak, že jim vypráví jednu z historek o Einsteini. Tomu prý si stěžoval jeho známý, že se na své zahradě stále nemůže zbavit pampelišek. Slavný fyzik opáčil: „Pak bude nejlépe, když učiníte z pampelišky svou oblíbenou květinu.“ Nemyslím si ovšem, že by každý klient přijal a ocenil takový způsob doporučení.

☐ Některé argumenty v právních sporech si zaslouží označení pádné zejména proto, že takřikajíc padnou pod stůl.

☐ Strana, která v právním sporu zvítězila, snadno dospěje k přesvědčení, že takový výsledek byl předem zřejmý a že přičinění advokátovo nebylo ani zapotřebí. Pokud ovšem ve sporu podlehla, má sklon k tomu, aby příčinu neúspěchu hledala v počínání svého právního zástupce. Advokát se pak musí smířit s tím, že taková dost často nespravedlivá kritika představuje druh jeho pracovního rizika. K analogickému užívání (jen pro vnitřní potřebu) mu nabízím Dickensovu radu umělcům. „*O kritiky se starejte asi tolik, jako se patníky starají o psy.*“

☐ Naše přísloví „Kdo se moc ptá, moc se dozví“ má své poetičtější příbuzné u jiných národů (Holanďané například říkají: „Nebudte dřímajícího psa“). Takový pokyn bývá demonstrován i na zábavných příbězích. Jeden z nich naznačuje, jak se věci mohou mít s (ne)respektováním práva:

Mezi řidičem a policistou se vede takový rozhovor:

- *Smí se tady parkovat?*

- *Nesmí.*

- *Ale jak to, že tady je hodně těch, co parkují.*

- *Ti se neptali.*

☐ Smlouva sice předpokládá spolupráci jejích stran, jde však o spolupráci soupeřivou, o antagonistickou ko-

operaci. Jestliže právník připravuje smlouvu pro obě její strany, připomíná mi to sportovní zápas, při němž ze stejného jedince koučoval obě soupeřící mužstva.

☐ Rozhovor advokátního koncipienta s jeho školitelem: „*Pane doktore, ve sporu to pro nás vypadá dobře. Při prvním jednání byl soud přísný na druhou stranu.*“

„*Opatrně, pane kolego, s unáhlenými úsudky. Nestrannost se dá demonstrovat i tím, že nepodstatné nedostatky jsou vytýkány té straně ve sporu, u níž to vypadá na vyhovění.*“

☐ V televizním seriálu říká Hercule Poirotovi jeho obdivovatelka, výtvarnice, že i on je vlastně umělec. Slavný detektiv s vejčitou hlavou uvážlivě odpovídá: „*Ano, poznal jsem některé zločiny, které byly vrcholem tvůrčí imaginace. Jejich odhalení však nevyžaduje umělecké sklonky, ale zaujetí pro pravdu.*“

☐ Dialog mezi studentkou práv (s obdivným pohledem) a jejím učitelem, trnavským profesorem Blaho: „*Pane profesore, proč je římské soukromé právo tak dokonalé?*“

„*Asi proto, že nevznikalo v parlamentě.*“

✦ prof. PETR HAJN

VALNEHROMADY.CZ

Lepšímu řešení neodoláte,
když nastal jeho čas

.. A KDYŽ ZALŽETE, OBŽALOVANÝ, NAŠ NOVÝ PROGRAM TO
POZNÁ A ....

Víte, že...

- advokátem byl původně i pozdější soudce Nejvyššího soudu USA Louis Brandeys? Tento významný právník z Bostonu měl české rodiče a v USA podporoval české imigranty. S Brandejsem se osobně znal i T. G. Masaryk či autor knihy Americké právo Karel Jonáš. Kniha, psaná původně pro Čechy odcházející do USA, vyšla dobově v Praze v několika vydáních, reprint vydala nejnověji Vysoká škola aplikovaného práva v r. 2008. Další podrobnosti, např. o Brandejsových kontaktech s prezidentem Wilsonem, se pak lze více dočíst v doslovu k tomuto vydání z pera docenta Josefa Blahože.

- i v první republice byly problémy s vyměřováním daně z obrátu u advokátů? „Daňové úřady jsou nyní prací přetíženy a pomáhají si prostě tím, že neprovádějí při pochybnostech řízení vysvětlovací předepsané v prvních odstavcích §u 19. Vydávají naopak bez předchozího ří-

zení platební rozkaz na jakoukoli číslici a ponechávají na poplatníku, aby se bránil. Tím rozmnožuje se advokátům takto postiženým zase práce s daní z obrátu spojená,“ píše se v přípisu Advokátní komory v Čechách ze dne 25. února 1922, zaslaném ministerstvu financí. Advokátní komora pak navrhovala paušalování daně z obrátu u advokátů mj. i proto, že „průměrná kancelář advokátní nesnese nákladu na zvláštní sílu úřednickou. Práce účetní vykonává pravidlem síla zaměstnaná jinak pracemi kancelářskými od klientů svěřenými... Vedle toho všeho nelze přehlédnouti, že s úřední kontrolou zápisů pro daň z obrátu předepsaných jsou ohrožena také úřední tajemství advokátova, jichž ochrana jest pro klienty tak důležitou a jichž hájení zákonodárce v advokátním řádu postavil mezi první povinnosti stavu advokátního.“

Leitartikel	
Aleš Pejchal: Mit dem Lisaboner Vertrag auf ewige Zeiten?	3
Aktuelles	
79. Forum zum Thema Elektronisierung der Justiz auf dem Žofín Doris Antonyová, František Korbel	4
Ausschreibung des 4. Jahrgangs des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2008	7
Angebot für günstige Telekommunikationsdiensten für Rechtsanwälte und Anwaltskanzleien Red.	8
Delegation des Honkongsrechtsanwältin besuchte die CAK Lenka Eisenbruková	10
Information über die EELA Nataša Randlová	12
Ausschreibung des ersten Jahrgangs des Wettbewerbs „Das Anwaltsunternehmen des Jahres“	14
Aus Rechtstheorie und Praxis	
Artikel	
Zusammenfassung	16
Ausgewählte Probleme des Allgemeinen Teils des Entwurfs des Strafgesetzbuches der Tschechischen Republik 2007 (Teil 2) Vladimír Kratochvíl	17
Vertrag über Stille Partnerschaft Karel Marek	25
Zu den Entscheidungsbefugnissen des Alleinaktionärs bezüglich von Kompetenzen der Generalversammlung Zbyšek Kordač	28
Erneute (verwaltungsmäßige) Aufteilung von Wohnungen? Stanislav Křeček	30
Verfahrenskosten bei einer Klageänderung und die Verpflichtung zur Vorlage von Schriftsätzen Luboš Chalupa	32
Der Schutz von Persönlichkeitsrechten von Angestellten Ladislav Jouza	34
Die Reise als grundlegender Rechtsbegriff bei unternehmerischer Tätigkeit im Fremdenverkehrsbereich Monika Bandúrová	38
Die Zustellung von Schiedsgerichtsbeschlüssen Michal Žila	40
Aus der Rechtsprechung	
I. Fragen, die das Gericht (nicht) überprüft, hinsichtlich der Abrechnung von, Gebühren unterliegenden, Leistungen im Bezug auf die Teilnahme des Verteidigers an Ermittlungshandlungen II. Wann dem Rechtsanwalt kein Pauschalkostenersatz gem. § 14 Abs. 2 des Rechtsanwaltsgebührenordnung gebührt	42
Überblick über die Entscheidungen des Obersten Gerichts der Tschechischen Republik, die sich auf die Problematik des Schiedsverfahrens beziehen, mit Kommentar (Zeitraum Januar 2007 – Februar 2008)	43
Ad: Zur Haftung des Ehegatten für die Verbindlichkeiten im Rahmen des gemeinsamen Ehegattenvermögen, das durch den anderen Ehegatten angenommen wurde	46
Aus der Rechtsprechung des Gerichts Erster Instanz bei der Europäischen Union	47
Aus der Fachliteratur	
Bělohávek, A.K. – Hötová, R.: Die Preisregulierung aus dem Blickwinkel von inländischen, gemeinschaftsrechtlichen und internationalen Regelungen und des Investitionsschutzes (Karel Marek)	53
Marek, Karel – Žváčková, Lenka: Geschäftsbedingungen, Geschäftsgewohnheiten und Auslegungsregeln (Petr Průcha)	54
Aus der Rechtsanwaltschaft	
Kolumne von Karel Čermák	
Erinnerungen eines Sekundaners	56
Aus der tschechischen Anwaltschaft	
Die Regionen stellen sich vor: Nordmähren Aleš Videnský	57
Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	61
Die Berufshaftpflichtversicherung der Rechtsanwälte bei einer Gesellschaft mit beschränkter Haftung	63
Besuch französischer Rechtsanwälte in Hradec Králové Milan Jelínek	65
Aus der Sitzung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha	66
Aus Europa	
Die Problematik der Diskriminierung von Beteiligten an zivilrechtlichen Verfahren mit einem internationalen Element aus Gründen ihrer Staatsangehörigkeit Pavel Simon	67
Zagreb 2008 Petr Poledník	70
Österreich: Die Zahlenbestände von Rechtsanwälten und Rechtsanwaltskonzipienten V. M.	70
Informationen und Interessantes	
Was Sie wissen sollten	
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	72
Und erneut eine normalisierte Regelung von juristischen Schriftsätzen – 2. Teil Věra Hartmannová	73
Konferenz zum Thema „Praktische Formen für die Lehre des Rechts“ Daniela Kovářová	74
Zum Schluss	
Aus dem Notizbuch eines Juristen Petr Hajn	76
Zeichnung von Lubomír Lichý	77
Wussten Sie, dass.... Stanislav Balík	77
Inhaltsverzeichnis	78
Zusammenfassung	79
Summary	80
Table of Contents	81

Vladimír Kratochvíl: Ausgewählte Probleme des Allgemeinen Teils des Entwurfs des Strafgesetzbuches der Tschechischen Republik 2007 (Teil 2)

Fortsetzung des Artikels aus dem BA Nr. 5/2008. Der Artikel befasst sich auf ausgewählte Art mit einigen Fragen des Allgemeinen Teils des Entwurfs des Strafgesetzbuches der Tschechischen Republik (2007), der nun Gegenstand des Gesetzgebungsprozesses ist. Er bringt dem Leser die Institute der Grundlagen der strafrechtlichen Verantwortlichkeit und strafrechtlichen Sanktionen vor allem aus den, von der Verteidigung verfolgten, Blickwinkeln, nahe. In dieser Hinsicht behandelt er relativ ausführlich den Begriff und das Verständnis der Straftat. Er verweist auf verschiedene Versionen des Entwurfs im Hinblick auf den Verlauf des Anhörungsverfahrens zu diesem und auf eventuelle Differenzen, die mit der Lösung von einzelnen Problemen zusammenhängen.

Karel Marek: Vertrag über Stille Partnerschaft

Die stille Partnerschaft, und hierin liegt ihr Sinn, ermöglicht es, bei Unternehmen einen gewissen Umfang von verfügbaren Mitteln zu konzentrieren (die anderenfalls nicht direkt für die unternehmerische Tätigkeit bestimmt wären), und trägt hierdurch zur Eingliederung von Subjekten in eine unternehmerische Tätigkeit, die sich aus verschiedenen Gründen nicht an einer unternehmerischen Tätigkeit mittels anderer Formen beteiligen wollen. Im Hinblick auf den dispositiven und kurzgefassten Charakter der rechtlichen Regelung ist eine breite Skala von Möglichkeiten einer vertraglichen Regelung gegeben (mit Ausnahme der Respektierung von zwingenden Bestimmungen), die für den konkreten Fall „nach Maß geschneidert“ sind. Im Hinblick darauf, dass stille Gesellschafter oft natürliche Personen sind, die über keine Erfahrung im unternehmerischen und vertraglichen Bereich verfügen (die, wie die Praxis zeigt, erst im Falle einer realen Gefahr des Verlustes ihrer Einlage, eine Beratung in Betracht ziehen), kann man sagen, dass der Hinweis auf eine Rechtsberatung, die bei der Vorbereitung und bei der Entstehung eines Vertrages generell angebracht ist, hier in verstärktem Maße gilt.

Zbyšek Kordač: Zu den Entscheidungsbefugnissen des Alleinaktionärs bezüglich von Kompetenzen der Generalversammlung

Der Autor äußert in seinem Artikel seine kritische Ansicht über die Rechtsmeinung des Obersten Gerichts darüber, dass die Entscheidung eines Alleinaktionärs gem. § 190 des Handelsgesetzbuches, der in seiner Kompetenz als Generalversammlung einer Aktiengesellschaft entscheidet, kein Rechtsgeschäft ist. Der Artikel enthält Argumente, die eine solche Schussfolgerung als zweifelhaft darstellen und weist auf einige Probleme hin, zu denen die Rechtsansicht des Obersten Gerichts in der Rechtspraxis führen kann.

Stanislav Křeček: Erneute (verwaltungsmäßige) Aufteilung von Wohnungen?

Die Problematik der sog. verwaltungsmäßig aufgeteilten Wohnung, also des Nachlasses eines groben Eingriffs des vergangenen Regimes

in das Wohnungsrecht, bei dem es zur „Zuteilung eines Nutzungsrechts hinsichtlich einer Wohnung an mehrere Subjekte ohne Rücksicht auf den Kollaudationszustand der Wohnung“ kam, wurde in letzter Zeit aufgrund der Entwicklung der Rechtsprechung des Obersten Gerichts der Tschechischen Republik, aber auch anderer Gerichte, äußerst aktuell. Während von der verwaltungsmäßigen Aufteilung von Wohnungen nach und nach abgesehen wurde und Wohnungen nach einer Zeit erneut im Einklang mit der Kollaudationsbestimmung zur Benutzung freigegeben wurden, wird heute gefordert, dass die damaligen Verwaltungsorgane eine Entscheidung über die Zuteilung von Wohnungen erlassen. Diesem Erfordernis können aber die derzeitigen Mieter nicht gerecht werden (solche Entscheidungen wurde nicht erlassen), und es kommt also erneut dazu, dass die Gerichte erfordern, dass verschiedene Teile (einzelne Räume von Wohnungen) durch verschiedene Subjekte ohne Rücksicht auf den Kollaudationszustand der Wohnung benutzt werden.

Luboš Chalupa: Verfahrenskosten bei einer Klageänderung und die Verpflichtung zur Vorlage von Schriftsätzen

Der Artikel beschäftigt sich mit zwei selbständigen rechtlichen Fragen des Zivilprozessrechts, mit denen der Rechtsanwalt in der Praxis in Berührung kommt. Die erste Frage ist der Einfluss der zugelassenen Klageänderung auf die Entscheidung des Gerichts über die Verfahrenskosten. In der Praxis wird dieser wichtige Umstand bislang übersehen, als ob der Kläger von Anfang an dieselbe Leistungserfüllung geltend machen würde und als ob die zugelassene Klageänderung keinen Einfluss auf die Beurteilung der Erfolgsaussichten der Sache in der gegebenen Instanz des Verfahrens, in welchem die Klageänderung zugelassen wurde, hätte. Die zweite Frage ist, ob der Verfahrensbeteiligte dem Gericht gegenüber eine gesetzliche Verpflichtung zur Vorlage von Urkundenbeweisen mit amtlicher Übersetzung aus einer Fremdsprache hat. Der Autor ist der Ansicht, dass die Spezialisierung der Gerichte auf Verfahren mit einem internationalen Element, die in der Verfahrensordnung für die Bezirks- und Kreisgerichte aufgeführt ist, erfordert, dass der Richter im Bezug auf grundlegende Arten von Urkundenbeweisen, einschließlich Auszügen aus ausländischen Registern von juristischen Personen, Rechnungen und Handelskorrespondenz, die grundlegende Weltsprache Englisch beherrscht.

Ladislav Jouza: Der Schutz von Persönlichkeitsrechten von Angestellten

Der Beitrag beschäftigt sich mit dem Schutz von Persönlichkeitsrechten von Angestellten und dem Schutz von persönlichen Daten von Angestellten aus dem Blickwinkel der Arbeitsgesetzreform. Soweit es um den Schutz der Ehre geht, verweist der Autor auf die zulässige Anwendung der Bestimmung des § 11 des Bürgerlichen Gesetzbuches, die den Angestellten als Bürger vor unrechtmäßi-

gen Eingriffen bzgl. der bürgerlichen Ehre, der Menschenwürde, der Persönlichkeitssphäre, des Namens und Äußerungen von persönlicher Natur schützt. Der Autor erwähnt auch die Möglichkeit des Schutzes von Persönlichkeitsrechten von Angestellten gem. des Presgesetzes. Soweit es um die Möglichkeit des Schutzes von persönlichen Daten von Angestellten geht, untersucht der Autor die Rechte und Pflichten des Arbeitgebers, die sich aus dem Gesetz über den Schutz von persönlichen Daten ergeben. Er beschäftigt sich mit Kategorien von persönlichen Daten von Angestellten, mit Daten, die der Arbeitgeber berechtigt ist, zu verlangen und zu sammeln, mit solchen, die nur mit der ausdrücklichen Zustimmung des Angestellten, und mit solchen, die überhaupt nicht verlangt werden dürfen. Der Autor verweist auch auf Fälle, in denen der Arbeitgeber verpflichtet ist, persönliche Daten des Angestellten aufzubewahren.

Monika Bandúrová: Die Reise als grundlegender Rechtsbegriff bei unternehmerischer Tätigkeit im Fremdenverkehrsbereich

Der Artikel berührt mit seiner Problematik die unternehmerische Tätigkeit im Fremdenverkehrsbereich, wo der rechtliche Begriff der „Reise“ einen grundlegenden Begriff für die Bestimmung der Abgrenzung zwischen der unternehmerischen Tätigkeit eines Reisebüros und der einer Reiseagentur darstellt. Die Auslegungsmöglichkeiten haben dann reale Konsequenzen sowohl für die Tätigkeit von Staatsorganen als auch für die Tätigkeit von Unternehmern im Fremdenverkehrsbereich.

Michal Žíla: Die Zustellung von Schiedsgerichtsbeschlüssen

Der Artikel reagiert auf die Problematik der Zustellung von Schiedsgerichtsbeschlüssen im Lichte der neuesten Rechtsprechung des Obersten Gerichts. Der Autor widerspricht den Forderungen des Obersten Gerichts, die seiner Meinung nach im Widerspruch zur Rechtstheorie und ebenfalls im Widerspruch zum Gesetz stehen. In der Praxis von Schiedsgerichtsgesellschaften wird regelmäßig die Zustellung fingiert, im Falle, dass die Sendung, die an die Adresse des Verfahrensbeteiligten gesandt wurde, nicht in der auferlegten Frist abgeholt wurde. Das Oberste Gericht hat entschieden, dass das Schiedsverfahren mit der Verlesung des Schiedsspruchs endet, und aus diesem Grund könnten die Parteien keine Vereinbarung für den Verfahrensverlauf, der dem Schiedsspruch folgt, treffen. Der Autor des Artikels gelangt zu dem Schluss, dass das Schiedsverfahren, ebenso wie ein Gerichtsverfahren lediglich mit Eintritt der Rechtskraft des Schiedsspruchs enden kann und aus diesem Grund sollte eine Vereinbarung der Parteien über den Verfahrensverlauf auch bezüglich der Zustellung von Schiedsgerichtsbeschlüssen möglich sein.

Vladimír Kratochvíl: Selected issues of the general part of the draft Czech Criminal Code 2007 with regard to defence proceedings (Part 2)

Continued from BA no. 5/2008. The article selectively analyses some issues of the general part of the draft Czech Criminal Code (2007), which is now the subject matter of a legislative process. It takes a closer look at the institutes of the foundations of criminal liability and criminal sanctions, above all with regard to the followed defence. In this respect it comprehensively focuses on the concept and interpretation of the criminal act. It refers to various versions of the draft in view of the comment proceedings on the draft and any differences related to the solution of partial problems.

Karel Marek: Contract on silent partnership

A silent partnership, within its meaning, enables businessmen to concentrate a certain amount of free funds (which would otherwise not be determined for business directly), and thereby contributes to the involvement in business activity of subjects who, for various reasons, do not want to contribute to business in different forms. In view of the disposition and brief nature of the legislation various broad possibilities are open of contractual arrangements (with the exception of respect for mandatory provisions) „made to measure“ for the case in question. In view of the fact that silent partners are often natural persons (private individuals) without experience in the business and contractual sphere (who decide, as experience shows, to seek advice only in case of the real risk of the loss of their investment contribution), it can be said that the statement concerning legal aid, which is suitable generally when drawing up and conclusion of a contract, applies here to a greater extent.

Zbyšek Kordač: Decision-making of the sole shareholder within the scope of powers of the general meeting

In his article the author expresses a critical view of the legal opinion of the Supreme Court about the fact that the resolution of a sole shareholder within the scope of powers of the general meeting of a joint stock company under § 190 of the Commercial Code is not a legal act. The article contains arguments that question such a conclusion and draws attention to some problems that the legal opinion of the Supreme Court may cause in legal practice.

Stanislav Křeček: Again (administratively) divided flats?

The problems of so-called administratively divided flats, i.e. the remains of severe intervention into residential right in the past regime when „the right of use was allocated to several subjects regardless of the approval condition of the flat“, has recently become a highly current due to the development in the case-law of the Czech Supreme Court and other courts as well. In a situation when flats gradually stopped being administratively divided and after a time flats were again allocated for use in accordance with building approval and specification, today it is required that the then administrative bodies issue the decisions on the allocation of flats. However, the present tenants cannot submit this (such decisions were

not issued), and so what is happening again is that courts require that various parts (individual rooms of a flat) are used by various subjects regardless of the building approval of the flat.

Luboš Chalupa: Expenses of proceedings when changing a lawsuit and the obligation of translating documents

The article deals with two separate legal issues of civil procedural law with which a lawyer can come across in practice. The first of these is the effect of a permitted change to a lawsuit on the court's ruling about the expenses of legal proceedings. In practice this important fact has been overlooked hitherto, as if the plaintiff were to demand from the beginning this fulfilment and as if the permitted lawsuit were to have no effect on the judgement of the success of the case at that level of proceedings at which the change to the lawsuit was permitted. The second issue is whether the participant of the proceedings has or has not the legal obligation to submit to the court documentary evidence with its official translation from a foreign language. The author expresses the opinion that the specialisation of courts expressed in the procedural rules for district and regional courts in proceedings with a foreign element require that the judge has knowledge of the universal language, English, with regard to basic types of documentary evidence, including extracts from foreign registers of legal entities, invoices and business correspondence.

Ladislav Jouza: Protection of employee personal data

This article deals with the protection of the personality of the employee and the protection of his personal data with regard to the amended Labour Code. As far as the protection of honour is concerned, the author refers to the admissible application of the provision of § 11 of the Civil Code which protects the employee as a citizen against unauthorised interventions in civil honour, human dignity, privacy, reputation and displays of a personal nature. The author also states the possibilities of the protection of the personal rights of the employee according to the Press Act. Hence, as far as the protection of the personal data of the employee is concerned, the author analyses the rights and obligations of the employer which arises from the Personal Data Protection Act. It deals with the categories of the employee's personal data which the employer is authorised to demand and collect, data which can be demanded for and collected only with the expressed approval of the employee and the data he can never collect. The author also refers to cases when the employer is obliged to keep the employee's personal data safe.

Monika Bandúrová: The tour as the principal legal concept in the tourism business

In its issues the article examines the sphere of the tourism business where the legal concept of the „tour“ is a principal concept to define the boundary between the business of a travel office and a travel agency. The explanatory possibilities have a real impact on the activity both of state bodies and businessmen in tourism.

Michal Žíla: Delivering arbitration awards

The article responds to the issue of the delivery of arbitration awards in the light of the latest case-law of the Supreme Court. The author does not agree with the conclusions of the Supreme Court because, in his opinion, they are contrary to legal theory and the law. In the practice of arbitration communities the idea is normally applied of delivery in the event that the consignment (letter) sent to the address of the participants of arbitration proceedings is not collected by the end of the storage deadline. The Supreme Court adjudicated that arbitration proceedings end with the issue of an arbitration award, and therefore the parties cannot agree on the proceedings after the issue of the arbitration award. The author concludes that arbitration proceedings may, like court proceedings, end only with the legal force of the arbitration award, and it is for this reason that an agreement between the parties on the proceedings for delivery of arbitration awards should also be made possible.

Leading Article

Aleš Pejchal: With Lisbon forever?	3
---	---

News

79th Žofín Forum on the Electronisation of the Judicial System Doris Antonyová, František Korbel	4
4th annual competition of Lawyer of the Year 2008 announced	7
Offer of advantageous telecommunication services for lawyers and legal firms Editor	8
Delegation of Hongkong lawyers visited the Czech Bar Association Lenka Eisenbruková	10
Information on the EELA Nataša Randlová	12
1st annual competition of Law Firm of the Year announced	14

Legal Theory and Practice**Articles**

Summaries	16
Selected issues of the general part of the draft Czech Criminal Code 2007 with regard to defence proceedings (Part 2) Vladimír Kratochvíl	17
Contract on silent partnership Karel Marek	25
Decision-making of the sole shareholder within the scope of powers of the general meeting Zbyšek Kordač	28
Again (administratively) divided flats? Stanislav Křeček	30
Expenses of proceedings when changing a lawsuit and the obligation of translating documents Luboš Chalupa	32
Protection of employee personal data Ladislav Jouza	34
The tour as the principal legal concept in the tourism business Monika Bandúrová	38
Delivery of arbitration awards Michal Žíla	40

Case Law

I. Issues that the court does (not) examine regarding the billing of tariff acts with regard to the participation of the defence counsel in investigative acts II. When is the lawyer not entitled to a lump sum indemnity according to § 14 (2) of the lawyer's tariff	42
Overview of the ruling of the Supreme Court of the Czech Republic applying to the issues of arbitration proceedings with commentary (for the period of January 2007 – February 2008)	43
Ad: Responsibilities of the husband under tenancy in common accepted by the other of the spouses	46
Case-law of the Court of First Instance at the European Union	47

Professional Literature

Bělohávek, A. J. – Hótová, R.: Price regulation with regard to home, community and international legislation and protection of investments (Karel Marek)	53
Marek, Karel – Žváčková, Lenka: Business terms and conditions, business customs and interpretation rules (Petr Průcha)	54

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

Memoirs of a grammar school student in the second year of studies	56
--	----

Czech Legal Profession

Regions presented: North Moravia Aleš Videnský	57
Disciplinary practice Jan Syka	61
Insurance for liability for damages from the performance of the legal profession at limited liability companies	63
Visit by French lawyers to Hradec Králové Milan Jelínek	65
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors ichta	66

Europe

Issues of discrimination of participants in civil disputes with an international element due to their nationality Pavel Simon	67
Zagreb 2008 Petr Poledník	70
Austria: numbers of lawyers and legal trainees V. M.	70

Information and Points of Interest**You should know**

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at education and training centres of the Czech Bar Association (ČAK)	72
Again the normalised legislation of legal documents – part 2 Věra Hartmannová	73
Conference on "Practical forms of instruction in law" Daniela Kovářová	74

Finally

Extract from the Lawyer's Diary Petr Hajn	76
Drawing by Lubomír Lichý	77
Do you know that... Stanislav Balík	77

Inhaltsverzeichnis	78
Zusammenfassung	79
Summary	80
Table of Contents	81